

Genel Yayın Sıra No: 157
2009/23
ISBN No: 978-605-5614-16-4

Yayına Hazırlayan:

Av. Celal Ülgen - Av. Coşkun Ongun

Kapak

Can Eren

Tasarım / Uygulama

Referans Ajans

Tel: +90.212 347 32 47

e-mail: info@referansajans.com

Baskı

Sanat Matbaacılık

Medya ve Reklam Hizm. San. Tic. Ltd. Şti.

Hattat Halim Sokak No: 13

Balmumcu - Beşiktaş / İstanbul

Tel: +90.212 267 04 23

e-mail: as@sanatmatbaacilik.com

Birinci Basım: Kasım 2009

İstanbul Barosu Yönetim Kurulu Kararıyla 1.000 adet basılmıştır.

Av. Fadıl ALTOP

AVUKATLIK'TA 50 YIL

“Düşünceler ve Anılar...”

İSTANBUL BAROSU YAYINLARI

İstiklal Caddesi Orhan Adli Apaydın Sokak

1. Baro Han Beyoğlu / İstanbul

Tel: (0212) 251 63 25 (pbx) / Faks: (0212) 293 89 60

dergi@istanbulbarosu.org.tr

“ Bana DEDE olma onurunu yaşatan
sevgili torunlarım **Barış Altop** ve
Zeynep Altop'a.....”

18.11.1953

Cüppe giyip avukatlık yemini ederek
ruhsat aldığım gün.

ÖNSÖZ

Bu kitaba Önsöz yazmak, benim için bir onur olmaktadır.

Avukatlık gibi hak ve hukuk uğruna mücadele verme faaliyeti içerisinde geçen 50 yılı özetleyen bir kitaba Önsöz yazabilmek, gerçekten zor. Bu 50 yıl, aslında defne yaprakları ile taçlandırılma anlamını taşıyor. Bu 50 yıl, aslında altın gibi değerli ve erdemli bir mesleki faaliyet hayatının kısacık özetini oluşturuyor. Dile kolay, kira, boşanma, gayrimenkul, miras, nafaka davaları içerisinde yüzlerce insanı tanımak... Bu, hak arayan, hakkını kaybetmek istemeyen, özgürlüğüne sınıksız sarılan binlerce insanın, kurallar içerisindeki kişisel durumlarını saptayarak bunlara hukuk yollarını öğretmek... Aslında avukatlık budur ve bu mesleği yerine getirebilmek de gerçekten çok zordur. Davalı – davacı, savunma – müdahil taraflarında yer alarak hukuk kurallarının gereğini yerine getirmek, yargıçlar önünde bu kuralların çerçevesi içinde hak sahiplerinin menfaatlerine ulaşmalarını sağlamak, Cumhuriyet Savcılarına iddia konularını ortaya koyarak kişilerin suçsuzluğunu ispatlama yoluna gitmek, tutukluyu kurtarmak, suçsuzu mahkum ettirmemek, kiracının hakkını korumak, bir ticaret şirketinde hisse sahiplerinin haklarını kollamak ve daha nice davalarda hukukun varlığını ortaya koyabilmek... Avukatlık olarak belirlenen mesleki faaliyetin içerisine bunlar ve niceleri girer.

Sıraladığımız bu etkinliklerin altından kalkabilmek zordur. Çalışmak, bilgi sahibi olmak, davayı sürekli takip etmek, iyi niyetli, dürüst ve doğru olmayı gerektirir. İşte bu kitabın yazarı Av. Fadıl Altop, ömrü boyunca bu ilkelere tamamen bağlı kalarak, bu ilkeleri somut olaylarda daima uygulayarak 50 yılını geçirmiştir. Bu nedenle,

“Avukatlık'ta 50 yıl” başlığını taşıyan bu kitap, Cumhuriyet tarihinin avukatlık mesleği ile ilgili önemli bir çalışması özelliğini göstermektedir.

Ben, Fadıl Altop'u son 15 yılda tanıma sevincine kavuştum. Geçmiş zaman içerisinde avukatlık ile ilgili faaliyetlerim, bugünkü kadar yoğun olmadığından, Fadıl Bey ile yakın ilişkim olmamıştı. Birkaç ceza davası ile başlayan tanışıklığımız, değerli bilim adamı oğlu Prof. Dr. Atilla Altop ile olan üniversite yakınlığımız nedeniyle, bu ilişkileri giderek güçlendirdi. Güncel Hukuk'taki ders niteliğini taşıyan yazıları, İstanbul Barosu'nun eski başkanları ile ilgili unutulmaz anıları ve özel sohbetleri, Fadıl Bey'in zengin iç dünyasını tanımama fırsat verdi. Özel sohbetlerimizde İstanbul Erkek Lisesi'ndeki öğrenciliği, gençliğinde bir basımevinde emekçi olarak çalışması ve sonraki dönemlerde Hukuk Fakültesi'nden mezuniyetini izleyen yıllardaki amansız çalışmaları, kendisini daha yakından tanımamı sağladı. Bu nitelikteki bir hukuk büyüğünü tanımış olmaktan dolayı onur ve sevinç duyduğumu tekrar belirtmek isterim.

Fadıl Altop, her ne kadar yazılarında ve çalışmalarında emekli avukat olduğunu belirtse de, avukatlıktaki 50 yılı, hukuk içindeki çalışmalarıyla bugün de devam ettirmektedir.

Saygınlık, sağlık ve mutluluk içinde nice çalışmalarını devam ettirmesi dileğimizle...

Prof. Dr. Köksal Bayraktar

AVUKATLIK'TA 50 YIL

BAŞLARKEN

İstanbul Erkek Lisesi'nde okurken hep Tıp Fakültesi'ne girmeyi ve doktor olmayı düşlemiştim. Doktorluğu *"insanlara, özellikle hastalıkta iyileşme ümidinin tükendiği, ölümle yaşam arasındaki dar çizgide, karşılık beklemeden hizmet verme sureti ile iyilik yapılabilir"* tek kutsal meslek olarak görüyordum.

1947 yılında üniversitelere girişte, (liselerin son sınıfı edebiyat şubesinden mezun olanların sosyal bilimlere, fen şubesinden mezun olanların fen bilimlerine kaydolabilecekleri) kuralı getirildi. Ben lisenin edebiyat şubesinden mezun olduğum için, zorunlu olarak İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ne kaydoldum.

Lise son sınıftaki İngilizce hocamız avukattı. Ben sınıf mümessili idim. Bana ısrarla Hukuk Fakültesi'ne kaydolmamı ve avukatlık mesleğini seçmemi öneriyordu. Ancak, o güne kadar geçen eğitim sürecinde hukuk bilimi ve avukatlık mesleği ile ilgili hiçbir ders görmemiş, kitap okumamıştım. Bu nedenle, avukatlık mesleğinin nitelikleri ve önemi hakkında hiçbir bilgiye sahip değildim.

Tıp Fakültesine yazılamamamın üzüntüsü ile bir süre derslere girmedim. Ancak, kayıt sisteminde bir değişiklik olacağı hakkında hiçbir ümit yoktu. Derslere giren arkadaşlarımda ısrarları ile ben de devama başladım. Her geçen gün artan bir zevkle hukuku sevmeye ve öğrenmeye başlamıştım. Bunda, rahmetle andığım büyük hocalarım **Ord. Prof. Dr. Ali Fuat Başgil** ve **Ord. Prof. Dr. Hıfzı Veldet Velidedeoğlu**'nun, derslerini sunuşlarındaki dirayetleri, analitik ve eleştirel yöntemi kullanmaları, günlük yaşamdan örnekler

vererek hak ve adalet kavramlarını, hukukun üstünlüğü ve temel ilkelerini öğretmeleri etkili olmuştu. Bir hukuksever olarak 1951 yılı Haziran ayında Hukuk Fakültesi'nden başarı ile mezun oldum.

Bugün bu sevginin 58. yılındayım. 50 yıllık avukatlık mesleğini severek ve zevkle tamamladım. Dünyaya bir daha gelsem ve okuma imkanı bulsam, yine ve yalnız hukuk tahsili yaparak ya hakim veya avukat olurum. Başka bir meslek icrası için hukuk tahsil etmezdim.

Fakat yüksek tahsilin her dalında, her meslek mensubuna asgari derecede hukukun temel ilkelerinin öğretilmesi ve bu yolla insanlarda hukukun üstünlüğü fikrinin ve hukuka güvenme inancının, adalet ve hakkaniyet duygularının yerleştirilmesinden yanayım. Zira 50 yıllık meslek hayatım bana, *“insanların en az sağlık kadar hukuka da ihtiyaçları olduğunu, haklarının çiğnendiği, can ve mal güvenliklerinin gasp edildiği, haksız tecavüzlere maruz kaldıkları o ümitsiz anlarda, insanların dürüst bir avukata ve dürüst bir yargıca ihtiyaç duyduğunu”* öğretmiştir.

18.11.1953 tarihinde yemin ederek Avukatlık Ruhsatnamemi alıp açtığım büroda avukatlığa başladım. Meslek hayatımda 9 yıl süreyle İstanbul Barosu Yönetim Kurulu'nda Üye olarak Saymanlık, Genel Sekreterlik ve Başkan Yardımcılığı görevlerini ifa ettim. Kuruluşuna emek verdiğim Türkiye Barolar Birliği'nin 10.08.1969 tarihindeki ilk Genel Kurulunda, Barolar Birliği Disiplin Kurulu Üyeliğine seçildim. Orada da 9 yıl süreyle üyelik ve son 2 yılı Disiplin Kurulu Başkanı olarak görev yaptım.

2002 yılı sonunda kendi isteğim ile emekli oldum. 2004 yılından 2007 yılı sonuna kadar İstanbul Barosu Staj Eğitim Merkezi'nde stajyerlere *“Uygulamada*

Avukatlık" derslerini verdim. Sağlık nedeniyle bu görevden de ayrılmak zorunda kaldım.

İstanbul Barosu'nun geleneği olarak 05.04.1988 tarihinde 35 yıl Onur Plaketini, 5 yıl sonra Barolar Birliği'nin 40 Yıl Onur Plaketini ve 05.04.2003 tarihinde de Barolar Birliği'nin 50 yıl Onur Plaketini aldım. Staj Eğitim merkezi'ndeki derslerim için de, İstanbul Barosu tarafından yazılı veya plaket tarzında teşekkürler aldım.

Yazıhanemde 36 stajyer, staj görerek avukat olmuştur. Bunlardan 3'ü Profesör, 1'i Doçent olarak akademik kariyerlerinde yükselmişlerdir. Ben her 36 stajyer meslektaşım da, başarılarından dolayı daima övünç duydum.

50 yıllık avukatlığımın özetini isterseniz, "avukatlık, durmadan, dinlenmeden, insan ihtiraslarının yarattığı fırtınalar içinde hep doğruyu bulmaya, iyi ve güzel olanı yapmaya çalışmak, kendimizden önce vekaletini üstlendiğimiz müvekkillerimizin meşru haklarını savunmayı düşünmek ve her gün yeniden ahlak ve fazilet sınavını vermek ve bunları bıkmadan, usanmadan, ömür boyu tekrar etmektir" derim. Bu galiba mesleğimizin kutsal çilesi... Bizim bu çileye tutkumuz nereden geliyor? Bunu salt geçim zoruna bağlamak, sırf vekalet ücreti için çekmek biraz hafif kalmıyor mu? Tutkumuz, "hukukçunun doğasındaki insan sevgisinden, hukuka ve onun üstünlüğüne olan inancımızdan geliyor" diye eklerim.*

Avukatlıkta başarılı olabilmenin anahtarının ise; "insanı ve hukuku sevmek, üstünlüğüne yürekten inanmak, hukuk yolundan başka yollara itibar etmemek, genel kültürde enginlik kazanmak, iyi yazmak ve güzel konuşmak, mesleği kutsiyetine inanarak sevmek, çilesine sevgi ile katlanarak uygulamak, sabretmeyi bilmek ve

* 1- 05.04.1988 tarihli "Meslekte 35 Yıl" konuşması

doğruluktan hiçbir zaman ayrılmamak..."ta yattığına inanırım.

Sadece zengin olmak için avukatlık mesleğine girmeyin. Zira kurallarına uygun olarak icra edilen avukatlık, insana gönül zenginliği, kültür zenginliği ve nadir ama kıymetli dostlar kazandırır fakat insanın maddi servetinde her zaman aşırı bir zenginlik sağlamaz.

AVUKATLIğI

KURALLARINA GÖRE UYGULAMAK

1) Bir Meslek Olarak Avukatlığın Gelişimi:

Osmanlı tarihinde 1762 yıllarında ve daha sonraları, dava vekili adı ile meslek yapan bir sınıfa rastlamıyoruz, fakat o tarihlerde, hatta ondan çok evvel arzuhalciler vardı. Bunlar, avukatın bugünkü anlama göre esaslı bir vazifesini (yazı ile iddia – müdafaa) yaptıklarına göre, avukatlığın çekirdeği sayılabilir. O devirde okuma yazması olmayanlar Sadrazam (Başbakan) yapılırken, cami avluları, cahil halkın devlet kapısına müracaat ihtiyaçlarına cevap veren arzuhalcilerle dolu idi. Ancak, rastgelen arzuhal yazamaz, her yazılan arzuhal de kabul edilmezdi. Arzuhalcilerin malumat sahibi katip kimse-lerden, devlet hukukunu bilen doğru ve tecrübe sahibi şahıslardan olması gerekirdi.

Osmanlı döneminde tanzimattan önce avukatlık mesleğini icra edenlere “*müzevir*” deniyordu. Daha sonraları yazı-hane açmadan ayakta dolaşarak meslek icra edenler “*ayak kavafi*” olarak nitelenmiştir.

Osmanlı döneminde kullanılan bu terimlerin tarihsel kökenlerini, sosyolojik bağlantılarını ve açıklamalarını, bu konuda ileride çalışacak genç hukukçuların araştırmalarına bırakmak daha uygun olacaktır. Ancak, şunu söyleyelim ki, Osmanlı İmparatorluğu'nda avukatlık, 19. yüzyılın ikinci yarısında ortaya çıkan bir meslek türüdür ve halk inanışları, toplum değerleri açısından yerleşmesi, belirli bir toplumsal değer kazanması, uzun yıllar içinde mümkün olabilmıştır.

İngiltere'de aynı dönemlerden gelen ve bugün de kabul gören tanım ise, “*Avukatlık mesleklerin prensi ve prenslerin mesleğidir*”. Buradaki prens deyiimi, kan

asaleti anlamında olmayıp, prenslere has zarafeti, eğitimi ve bilgi birikimini ifade eder. İstanbul Beyefendisi deyimini gibi...

Fransa ve Kara Avrupası'nda avukatlık, "doğruluğu, bilgiyi ve nezaketi meslek edinmiş, iyi ahlaklı, yüksek ruhlu, kibar ve hukuk ilmine sahip" kişilerin yapabileceği bir meslektir. Bu nitelikteki avukatların yararlı görev yapabilmeleri için de "geniş bir kültüre sahip olmaları, sağlam karakterleri ve eksiksiz bilgileri ile herkese tam bir itimat telkin etmiş bulunmaları" gerekir.

Meslek yaşamımda Orta Anadolu'da yetişmiş bir müvekkilimden bir deyim dinlemiştim. "Bir avukat tut ki davanı gördüre, sonra iki avukat tut ki kendini o avukattan kurtara" tekerlemesi elan, mesleğimize karşı kara mizah olarak devam etmektedir.

27 Haziran 1937 tarihli 3499 sayılı ilk Avukatlık Kanunu'nun hazırlanması sırasında, Adalet Bakanı **Şükrü Saraçoğlu**'nun Hukuk İşleri Müdürü **Dr. Şinasi Devrim** Bey ile birlikte 13 Ocak 1937 tarihinde baroların 23 temsilcisi ile Bakanlık Kütüphanesinde yaptığı toplantıda, kanun teklifi layihasını okuyarak, avukatların haiz olması gereken vasıflarını "...Doğruluk ve nezahet, ehliyet ve seciye, her meslekte zaruri sayılan vasıflardır. Fakat hiçbirinde bu zaruret, avukatlıkta olduğu kadar şiddetle kendini göstermez. Vatandaşın şeref ve menfaatini müdafaa vazifesini meslek edinmiş olanlardan yüksek bir seciye, doğruluk ve nezahet aramaktan daha tabii bir şey olabilir mi? Avukatlık sanatı, müntesiplerinin gururla taşıyacakları şerefli bir vasıftır. Kazançlarını adaleti oyalamakta arayan avukatlar, artık meslekte barınma imkanı bulamamalıdır..." demiş ve "Avukat iyi söz söylemesini bilen namuslu bir insandır..." diyerek konuşmasını tamamlamıştır.*

* 2 - Bu bölümün yazılmasında, Av. Ali Haydar Özkent'in "Avukatın Kitabı" isimli eserinden yararlanılmıştır.

2) Günümüzdeki Durum:

1136 Sayılı Avukatlık Kanunu'nun 1. maddesi (Avukatlık kamu hizmeti ve serbest bir meslektir. Avukat, yargının kurucu unsurlarından olan bağımsız savunmayı serbestçe temsil eder) nitelemesi ile mesleğin saygınlığını ortaya koymuştur.

Avukatlık Kanunu'nun 2. maddesi (Avukatlığın amacı, hukuki münasebetlerin düzenlenmesini, her türlü hukuki mesele ve anlaşmazlıkların adalet ve hakkaniyete uygun olarak çözümlenmesini, hukuk kurallarının tam olarak uygulanmasını her derecede yargı organları, hakemler, resmi ve özel kişi, kurul ve kurumlar nezdinde sağlamaktır.

Avukat bu amaçla hukuki bilgi ve tecrübelerini adalet hizmetine ve kişilerin yararlanmasına tahsis ederek, saygınlığın gereği olarak amacımızı ve görevimizi belirlemiştir.

Avukatlık Kanunu'nun 34. maddesinde (Avukatlar, yüklendikleri görevleri bu görevin kutsallığına yaraşır bir şekilde ÖZEN, DOĞRULUK VE ONUR içinde yerine getirmek ve avukatlık ünvanının gerektirdiği saygı ve güvene uygun biçimde davranmak ve Türkiye Barolar Birliği'nce belirlenen meslek kurallarına uymakla yükümlüdürler) denilmiştir.

Bu madde, avukatın mesleğini yaparken nelere dikkat etmesi ve nelerden sakınması gerektiğini açıkça belirtmektedir. Avukat, mesleğini uygularken, bu ve bunu takip eden maddelere uyum göstermediği takdirde, disiplin koğuşturmasına maruz kalacak ve bazı hallerde müvekkilinin şikayeti üzerine vazifesini ihmal veya suiistimal nedeniyle aleyhine Ağır Ceza Mahkemesi'nde dava açılabilir ve mesleğinden de mahrum kalabilecektir.

Hocamız **Prof. Dr. Faruk Erem**'in yazdığı “Bir Ceza Avukatının Anıları” kitabının önsözünde, “Bir başkadır ceza avukatlığı, sanığı dinlerken ayıplamamak, kızmamak ve ağlamamak gerekir. Mümkün mü? Tabii ki mümkün değil. Ama hep içimizde olacak. Karşımızdaki suçlunun hep gözünün içine bakacağız, dostça. Orada derdini dökmek isteyen insanı göreceksiniz... Sonrası kolay. İnsan insanın zehrini alır...”

Hocamız burada avukatlık mesleğinin ilk ve temel kuralını ortaya koymuştur: “**YARGILAMAYAN İYİ BİR DİNLEYİCİ OLMAK !**”

Avukatın kendisine danışmak veya davasını vermek için müracaat eden kişiyi, mutlaka yalnız bir mekanda ve dikkatle dinlemesi gerekir. Anlatılanların doğru olanlarını saptamak, mizansen olanlarını elemek ve söylenmeyenleri, saklı tutulanları çapraz sorgu ile söyletmek için özen göstermesi gerekir. Bu konuda avukatın;

- a) İnsan psikolojisini iyi bilmesi,
- b) Hayatın doğal akışına ters düşen söylemleri iyi süzmesi,
- c) Anlatılanların hukuka uyarlanabilme olanağının bulunup bulunmadığını doğru olarak saptaması, zorunludur.

Bu konu ile ilgili bir iki örnek verebilirim.

• Vekili bulunduğum bir şirketin genel müdürü beni telefonla arayarak, “*muhasabe servisindeki bir personelim ailevi problemleri sebebiyle boşanma davası açmak istiyor. İlgilenmeni rica edeceğim*” demişti. Ben de, “*beni arasın randevu vereyim*” demiştim. Anılan personel beni aramış ve ertesi gün yazıhaneme gelmesini söylemiştim. Ertesi gün yanında üç genç erkekle beraber yazıhaneme geldi. Tek başına odama alıp dinledim. Karısının kendisini getirdiği üç gençle aldattığını, bu nedenle

boşanmak istediğini söyledi. Ben, şirketin bir kuruluş yemeğine katıldığımında, eşini görmüştüm. Hanımefendi bir kadındı, iki de çocukları vardı. İddia bana inandırıcı gelmemişti.

Kendisini odamda tutarak üç genci teker teker odama alıp, kocanın yanında dinledim. Her üçü de kendilerine öğretilmiş benzer cümlelerle "kocasını tanımadıkları kadına önce laf attıklarını, sonra kadının ayrı zamanlarda kendilerini eve aldığını ve beraber olduklarını" anlattılar. Kocada bu ifadeler karşısında kızgınlık, teessür görmedim. Bunun üzerine, "bu şahitlerin tüm söyledikleri yalan. Senin öğrettiklerini tekrar ediyorlar. Senin ise kılın kıpırdamıyor. Erkek adam böyle yalanları, şaka olarak bile senin kadar sakın dinleyemez" dedikten sonra, yazıhanemi terk etmelerini söyledim.

Şahitler kaçır gibi çıktılar. Koca "ne olur avukat bey, patrona anlatmayın. Bir daha yapmayacağım ve eşimden boşanmayacağım" diyerek ve ağlayarak ayrılmıştı. İşte hayatın doğal akışına canlı bir terslik örneği...

- Bir gün yazıhaneme ilkokuldan arkadaşım bir kişi ile beraber geldi. Kendisi mahallesindeki küçük bir mescidin imamı imiş. Evli, üç çocuklu, güzel sesi ile okuduğu mevlitleri sebebiyle ünlüymüş. İki gece evvel imam efendi, gece vardiyasında çalışan bir işçinin evde çocuğu ile yalnız olan ve imamın okuduğu mevlitlerin etkisinde kalan eşinin evine girmek isterken, mahalle sakinlerinin mani olması ve şikayeti üzerine polis tarafından karakola götürülmüş. Sabah eve gelen koca, eşi ve komşuların anlattıklarıyla durumu öğrenince, karakola gitmiş, fiili bir olay olmadığından, şikayetçi olmamış ve imam efendi hakkında işlem yapılmamış. Koca evine dönerek eşini, çocuğunu alıp eşyalarıyla birlikte mahalleyi terk etmiş.

İmam efendi, hiç utanç duymadan “avukat bey, bizim o kadınla aramızda kuvvetli bir aşk var. Hapse de girsek ayrılmayacak ve birlikte olacaktık. Henüz bir araya gelmemiştik, ama eşlerimizden ayrılıp evlenecektik. Bunun üzerine yemin etmiştik. Şimdi ne ücret isterseniz ödeyeceğim. O kadını kocasından ayırın. Ben de karımı boşayacağım” deyince, “*imam efendi, bu söylediklerinden hiç utanmıyor musun? Nasıl din adamısın? Namuslu ve eşine bağlı bir kadının yuvasını yıkmayı nasıl düşünebiliyorsun? Sen kim oluyorsun ki, o kadın adına vekalet vereceksin? Hukuken bu söylediklerinin hiçbiri olamaz. Burayı derhal terk et*” demiştim. İşte, hukuka uyarlanabilme olanağı bulunmayan bir dava teklifi örneği...

3) Avukatlık Kanunu'nun 34. maddesinde belirtilen görevi özenle ve doğrulukla yerine getirme yükümlülüğü :

a) İyi bir araştırmacı olmak:

Avukatın üstlendiği bir davaya ilişkin her türlü hukuki bilgiyi edinmesi, uzmanlık alanı dışında kalan hususlarda eksikliğini bildirip, gerektiğinde uzman meslektaşın yardımını alması önemlidir. Bunun için zengin bir kitaplığın varlığı, örnek davalar arşivi, emsal kararlar arşivi, bilimsel neşriyatın takibi ile kitaplığa kazandırılması zorunluluk arz eder.

b) İyi bir kompozisyon ve iyi bir hitabet tekniğine sahip olmak:

Avukatın dilekçelerinde az ve öz cümlelerle, en kısa yoldan davasını veya savunmasını anlatması şarttır. Eskilerin deyimiyle “*ağyarını mani, efradını cami*” dilekçeler daima makbul olmuştur. Davaya yabancı beyanlar, sivri ve küçük düşürücü ifadeler ve anlamsız cümleler ihtiva eden, uzun layihalar ise itibar görmemiştir. Sözlü savunmalar ve cevaplarda da aynı

kurala riayet şart olup, uzun ve şov niteliğindeki konuşmalar mahkeme üzerinde menfi tesir yaratır.

c) İyi bir takipçi olmak:

Avukat, teklif edilen davayı veya savunmayı kabul ettiği andan itibaren sürelerle çok özen göstermek durumundadır. Dava açılırken hak düşüren süre veya zamanaşımının oluşup oluşmadığına çok dikkat etmek gerekmektedir. Açılmış bir davada ise, avukatın cevap ve itiraz sürelerine, bir işlemin yapılması için mahkemenin verdiği sürelerle, harç ikmali, bilirkişi ve tanık ücretlerini yatırma sürelerine, karardan sonra temyiz sürelerine uymakta ihmali bulunmamalıdır. Zira aksine davranışlar, avukatın şahsi kusuru olarak sorumluluğunu gerektirir. Ayrıca, duruşmadan bir-iki gün önce dosyanın incelenerek tezkere cevaplarının, Adli Tıp veya bilirkişi raporlarının gelip gelmediğini, tanıklara tebligat yapılıp yapılmadığını saptayıp duruşmaya hazırlanarak çıkmak, davanın hızı bakımından önem taşımaktadır.

Avukatın, iyi bir dinleyici olarak algıladıklarını, iyi bir araştırmacı olarak sunulan belgeleri değerlendirip, gerekiyorsa kitaplığında ve arşivlerinde incelemesini yaptıktan sonra vardığı sonucu iş sahibine doğru olarak açıklaması gerekmektedir. Bu açıklamada, avukat amaca en uygun ve en güvenli yolu seçmek durumundadır. Meşru bir amaca ancak meşru bir araçla ulaşılmasının hukukta en uygun ve en güvenli yol olduğunu düşünerek, açacağı davayı doğru olarak anlatması lazımdır. Bu noktada, davayı doğru yargı çevresindeki doğru görevli ve doğru yetkili mahkemede, süresini kaçırmadan açmaya mecburdur. Aksi takdirde, yapacağı hata, tamamen avukatın kusuru olarak, onun sorumluluğunu gerektirir.

Avukat, temiz ve açık hukuki ilişkiler kurmak zorunluluğundadır. Bu nedenle, muvazaalı işlem yapmamalı ve

haksız davayı kabul etmemelidir. Aynı şekilde, tanıkları yönlendirmemeli, bonoların boş yerlerini bizzat doldur-mamalı, üzerinde tarih olmayan belgeye bizzat sahte tarih atmamalı, sahte belge tanzim etmemeli ve kullanmamalıdır.

• Bir akşam üzeri yazıhaneme bir hanımefendi ile yeğeni olduğunu söylediği bir beyefendi, birlikte geldiler. Hanımefendi, eşinden boşanmak istiyordu ve kendilerini benim bir müvekkilim göndermişti. Şikayetlerini dinledim. Hanımefendi yüksek maden mühendisi olan eşinin darp etmeye varan kabalıklarından ve sevgisizliklerinden bahsederek, evden ayrıldığını ve acele boşanmak istediğini bildirdi. Noterler kapanmadan vekaletnameyi yaptırmak için gittiler, ben de dava dilekçesini hazırladım. İtham edici beyanlara hanımefendinin de imzasını almak istiyordum. Noterden geldiklerinde dilekçeyi birlikte imzaladık. Yazıhaneden ayrılırken, yeğen olan erkeğin mübalaalı davranışlarından şüphelenmiştim. Kendilerine veda ederken, *“dava süresince siz yalnız ikiniz olmak üzere, arabada, herhangi bir lokantada veya Boğaz’da beraber görülmemeye özen gösterin”* dedim. Ertesi gün davayı açtım.

On gün içinde verilmiş cevap geldiğinde eş, koca olarak karısından çok memnun olduğunu, iddiaların doğru olmadığını, mutlu beraberliğin devamını istediğini bildiriyordu. İlk celseye girdik. Vekil arkadaş, aynı savunmaları tekrar etti, davanın reddini istedi. Şahitler dinlenmek üzere duruşma talik edildi. Bir iki gün sonra bir sabah, saat 05:30 – 06:00 sıralarında ev telefonum çaldı. Arayan yeğen idi. Bebek’te müvekkilim olan ve boşanmak isteyen hanımın evine girerken suçüstü yakalanmış, polisler tarafından zabıtlar tutulmuş ve zina iddiası ile mahkemeye sevk edileceğini söylüyor ve yardımımı istiyordu.

Benim kendisine o anda hukuki yardım veremeyeceğimi, çünkü, bu durumda müvekkilemin de vekaletinden ayrılmam gerektiğini, artık geçimsizlik iddiasının aksinin ortaya çıktığını söyledim ve telefonu kapattım.

Savcılığa gidildiğini, dava açılmış olduğunu, davalı vekili arkadaşım beni arayarak bildirdi ve “Üstadım, bu hanım eşinden bir daire ve bir de araba almıştı. Onları iade ederse, biz zina şikayetimizden de vazgeçer, sizin açtığınız davada boşanabiliriz” demişti. Müvekkileme telefon ettim, kabul etti ve davalı vekili arkadaşın istekleri doğrultusunda, müvekkilem, gayrimenkulü tapuda ve arabayı da trafikte eşine iade etti. Onlar zina şikayetinden vazgeçtiler ve benim açtığım davada boşanmayı kabul ederek olayı sulhen bitirdiler.

Avukat, karşı tarafı suçlayıcı veya haklarından feragat edici ve hasmı ibra edici nitelikteki dilekçeleri mutlaka müvekkiline imzalatmalı veya birlikte imzalamalıdır.

Müvekkilin avukatına danışmadan yazıp mahkemeye sunmak istediği dilekçeyi, avukat beğenmediği takdirde, o dilekçeye hem katılmadığını hem de vekalet devam edemeyeceğini söyleyerek ayrılmasını öneririm. Boşanma davalarında müvekkil, avukatının yanında, avukatına danışmadan ve sormadan dinlenmekte olan tanığa sual sormaya kalkarsa, yanlış bir sual davanın gidişini değiştirebileceğinden, müsaade edilmemeli, aksi takdirde sorumluluk yüklenmemek için davadan çekilmelidir.

• Sulh Hakimliği'ndeki tahliye davasında duruşmaya müvekkilem mal sahibi hanımefendi ile birlikte girmiştik. Bilirkişi raporu gelmişti. Ben daha önceden görmüştüm. Rapor, iddiamızı doğruluyordu. Hakim Bey raporların birer örneğini taraf vekillerine verdi ve ben iddiamızı teyid ediyor yolundaki beyanımı yaptım. Davalı vekili raporu tetkik için mehil istedi. Bu sırada müvekkilem ayağa

kalkarak, Hakim Bey'e hitaben "bana da rapordan bir örnek verir misiniz?" dedi. Hakim Bey, "vekiliniz aldı ve cevabını da verdi. Siz ne yapacaksınız?" deyince, müvekkilem, "ben de okuyacağım, ben de fikrimi söyleyeceğim" dedi. Hakim Bey bana baktı, ben de Hakim Bey'e "lütfen hanımefendinin beyanını ve sizin cevabınızı, o cevaba verdiği beyanı zapta geçirin, imzasını alın, ben bir cümle söyleyeceğim" dedim. Hakim Bey ne söyleyeceğimi sezdi. Talebim gibi müvekkilemin beyanlarını zapta geçirdi, imzalattı, ben de "Hakim Bey, müvekkilem Huzurunuzda benim beyanlarıma güvensizlik göstermiştir. Bu nedenle bu davadan ve diğer davalarından ve vekaletinden istifa ediyorum. Kendileri Huzurdadır. Davaya onunla devam edersiniz" dedim ve zaptı imzalayarak ayrıldım.

Avukatın, imzasını taşıyan bütün yazıları bizzat kendisinin kaleme alması veya bilgisayarda yardımcı-sının yazacaklarını dikkatle inceledikten sonra imzalaması gerekir. Bu konuda şu örnekleri verebilmek mümkündür :

- Barolar Birliği Disiplin Kurulu'nda Başkanlık görevini yaparken, Mersin Barosu'ndan bir avukat hakkındaki şikayet ile ilgili dosyada verilmiş disiplin kararının iptali isteniyordu. Dosyayı okuduğumda, Mersin Barosu'ndaki meslektaşım, müvekkiline kendisine ait kontratı vererek, fotokopi çekirtmesini istemiş, müvekkili olan davacı, kendisindeki kontrat nüshasına benzer bir kalemle ilaveler yaptıktan sonra fotokopiyi çekip getirmiş ve meslektaşım bu değişiklikleri fark etmeden fotokopiyi aslı gibidir diyerek imzalamış ve mahkemeye sunmuş. Karşı taraf, "delil olan belgede tahrifat var" diyerek Savcılığa şikayette bulunmuş ve meslektaşım, delil vasfındaki evrakta tahrifat suçundan ceza almış, ancak çıkan Af Yasası sebebiyle hem ceza

hem de disiplin suçları da affa uğramış olduğundan, dosyanın karar verilmek üzere önümüze gönderilmiş olduğunu anladım.

Avukatın, müvekkiline güvenerek onun kendi kontratının bir fotokopisini istemiş olmasındaki iyi niyeti yeterli görülmemiştir. Aslı ile fotokopinin ve arada bir değişiklik olup olmadığının incelenmesi gerekiyordu. Bu nedenle, gerek ceza gerek disiplin cezası doğrudu, ancak af imdadına yetişmişti. Bu olay beni meslek yaşamımda çok ilgilendirmiş ve müvekkile güvenmenin dikkat isteyen ve sınırla olması gereken bir husus olduğunu hiç unutmamıştım.

- Bir icra takibinde, takip talebini, özelliği itibariyle bizzat yazmış ve imzalamıştım. Ödeme emirlerini yazması için sekreterime vermiştim. Hatırladığım kadarıyla, borçlunun soyadı Koşar idi. Ben takip talebine doğru olarak yazmıştım. Sekreterim ödeme emirlerine Kaşar diye yazmış ve ödeme emirlerini ben imzalamadığım için, fark etmeden icraya koymuştum. Borçlu bir harf hatasından faydalanabilmek için, beni telefonla aramış ve hakaret ettiğimden bahisle şikayet edeceği tehdidinde bulunmuştu. HUMK.'nun özel maddesinde tapaj ve toplama hatalarının her zaman düzeltilebileceği hükmü nedeniyle tehdit sonuçsuz kalmıştı.

- Yaşlı bir meslektaşım, açmış olduğu ücreti vekalet alacağı davasını, o konularda bilirkişilik yaptığım için benim takip etmemi rica etmişti. Girdiğim ilk duruşmada, davalı taraf 8-10 sayfalık uzun bir cevap dilekçesi vermişti. Meblağ büyüktü. Müvekkilim, uzun yıllar emek vererek kazandığı bir tapu iptali davasında sözleşmesi olmadığı için asgari ücrete maruz kalması ve azledilmesi nedeniyle davada titizleniyordu. Cevaba cevap dilekçesini kendi yazmak istedi, ben de müsaade ettim. Ancak, yazdığı cevabı duruşma günü, duruşma salonuna

girenken bana imzalattı. Okuma imkanım yoktu, kendisine de saygım sebebiyle güveniyordum. Duruşmada Sayın Yargıca ve davalı vekiline birer örneği verildi. Gerek yargıç, gerek davalı vekili yazının son sayfasına baktıklarında, başlarını bana döndürüp üzüntüyle baktılar. Ben de son sayfayı çevirdim ve orada meslektaşımın davalı vekiline açıkça hakaret ettiğini üzülen gözlerle gördüm ve ayağa kalkarak Sayın Yargıçtan ve davalı vekilinden “cevaba cevabı okumadığımı, böyle bir layihanın benim kalemimden çıkmayacağını ve kapının girişinde bana imzalatıldığını” söyleyerek özür diledim ve vekaletten istifa ederek duruşmadan ayrıldım.

Bu bana meslek hayatımda çok büyük bir ders olmuştur. Bir daha okumadığım hiçbir şeyi imzalamadım.

Avukatlar, kanun yollarını kötüye kullanmamalı, yazılarında ve hitaplarında saygılı olmalı, kraldan fazla kralcı olmamaya özen göstermelidir. Meslektaşlar arasındaki bir deyimle, “avukatlar hiddet ve nefretlerini de zarafetle ifade etmesini bilen kişilerdir.”

Boşanma davalarında taraflar, birbirlerini kıracak ve barışmaları halinde, daha sonra hatırladıklarında utanacakları sözlerden ve hitaplardan kaçınmalıdırlar. Eşlerin uzun bir süre sonra dahi barışabildiklerini göz ardı etmemek lazımdır.

Keza, miras davalarında da mirasın paylaşımında, mirasçılar arasındaki gerginlikler ve kırgınlıklar, bakiye ömürlerinde kapatamayacakları yaraların açılmasına neden olur. Mesleğimizin onurlu bir meslek oluşu, bütün bunları önceden düşünmemizi gerektirir. Aksi takdirde, hiçbirimiz onurun farkında olmayız.

Avukatlar, görevlerini ifa ederken, Avukatlık Kanunu'nun 34. maddesine göre müvekkili üzerinde güven ve saygınlık yaratmak zorundadırlar. Bu, öncelikle

kiyafetten başlar, sonra davranış ve hitap tarzı ile gelişir. Bu üç hususa dikkat etmeyen avukat, bu saygınlığı ve güveni kolay kolay yaratamaz. Zira avukatlık, her yönüyle ciddi ve onurlu bir meslektir.

Bu hususta avukatın müvekkili adına tahsil ettiği parayı hiç vakit kaybetmeden makbuz karşılığında müvekkiline teslim etmeli veya banka hesabına yatırıp makbuz almalıdır. Tahsil edilen paranın tesliminde gecikme, ceza hukukunda görev sebebiyle emniyeti suiistimal davasına yol açar. Bu, sonuçta avukatlığın ebediyen kaybedilmesi neticesini doğurur.

• 1984 yılıydı. Baro'da Başkan Yardımcılığı görevini yürütüyordum. Şikayet dosyalarını, şikayet edilen avukatın savunması alınarak Yönetim Kurulu'na arz edilmek üzere hazırlıyordum. Bir dosyadaki avukatın savunması dikkatimi çekmişti. *"Ben avukatlığın kralını yapıyorum. Müvekkilem olan kadın benden alacaklı, ben ona borçluyum. İcraya gider, alacağını alır. Binaenaleyh disiplinle ne lakası var, ağır ceza ile ne alakası var?"* diyordu.

Ben gün tayin ederek kendisini bizzat dinlemek için çağırdım. Geldi, kendisine bu dilekçeyi baştan sona kendisinin mi yazdığını sordum. *"Evet"*, dedi. *"Peki müvekkilinizden ne zaman ve ne sebeple borç para aldınız?"* diye sorunca, *"Efendim onun adına dosyadan çektiğim parayı kullandım, bu suretle borçlandım"* diye cevap verdi. *"Kanunlarımızda böyle bir borçlanma usulü var mı?"* diye sordum. Sustu, yanımdaki Ceza Kanunu'nun ilgili maddesine açarak, ağır cezada hakkında açılmış olan (görev sebebiyle emniyeti suiistimal) davasından ne ceza yiyeceğini gösterdim ve o ceza miktarının ve suç niteliğinin avukatlıktan ebediyen ihracını gerektirdiğini Avukatlık Yasası'nın da maddelerini kendisine göstererek açıkladım. Çok fena oldu. Ne ağır ceza mahkemesinde

itham edildiği suçtan ve neticelerinden haberi vardı, ne de Avukatlık Kanunu'nu okumuştur. Kendisine su ikram ettim, kolonya verdim. "İddia ettiğiniz gibi avukatlığın kralını yapmanın sizi nereye götürdüğünün farkına vardınız mı?" dedim. Ağlamaya başladı. "Ben nasıl kurtulabilirim?" diye sordu.

Kendisine, "sizi şikayet eden müvekkiliniz hanımefendi ve yeni vekili ile görüşün, tahsil ettiğiniz parayı, icra dosyasından aldığınız gündün bugüne kadar işleyen faizi ile birlikte hemen ödeyin, Noter'de ibra alın ve eğer hanımefendinin adresinde bir değişiklik varsa ve siz o nedenle ona ulaşamadıysanız, hanımefendinin de Noter'den beyanını alın ve gerek Baro'daki dosyaya, gerekse ağır ceza mahkemesindeki dosyaya sunun. Hanımefendi de ben çağırdığımda bu yolda beyanını tekrar eder, mahkemede de itiraf ederse, kurtulma şansın olabilir" demiştim.

Beni dinleyen meslektaşım, müvekkilinin gerçekten de adres değiştirmiş olmasından yararlanarak parayı ödemiş, işlemleri tamamlamış ve mahkemeden beraat kararını alınca, Baro Yönetim Kurulu da, disiplin koğuşturmasına mahal olmadığına karar vermek suretiyle kurtulmuştu. Sonraki meslek yaşamında son derece dikkatli bir avukat olarak çalışmıştı.

Avukatlar, kendilerine verilen işler dolayısıyla ve gerek avukatlık görevi gerekse Türkiye Barolar Birliği ve Baroların organlarındaki görevleri dolayısıyla öğrendikleri hususları müvekkillerinden muvafakat almadıkça, ebediyen açıklayamazlar. Bu sırların saklı kalması gerekir. Yasaya göre avukat, bu sırlar hakkında ancak müvekkilinin muvafakatı ile şahitlik edebilir. Avukat kendi takdirine uyarak muvafakata rağmen şahitlikten çekinebilir. Bunun bir tek istisnası vardır, bir sanık ile ilgili ceza davasında sanık, avukata verdiği sırları

açıklaması için avukatını şahit göstermişse, avukat, şahitlik yapmak mecburiyetindedir.

Aynı şekilde, bilgileri, sırları ve kendisine anlatılan mahrem durumları avukatlar suiistimal etmemeli, bunlardan yararlanmaya kalkmamalıdır. Aksi takdirde, güven ve saygınlık biteceği gibi, gösterilen saygısızlık, kendilerini ceza yönünden suçlanır duruma getirecektir.

Aynı zamanda avukatlar, dava nedeniyle ellerine geçen belgeleri ve edindikleri bilgileri hasım tarafa aktaramazlar, satamazlar. Bu, görev sebebiyle emniyet-i suiistimal olup, ceza hukuku bakımından avukatlığın ebediyen kaybolması sonucunu yaratır.

Avukatlar, çekişmeli hakları edinemezler.

• Bu konuda bir meslektaşım, Adalar'ın birinde bir arsaya ihaleye çıkarmış, sonra kendisi satın almıştı. Bu yasaya aykırı idi. Disiplin Kurulu'nda savunmasını istediğimizde, *"bu dava için çok masraf yapmıştım. Müvekkil hiçbirini ödemedi. Oradan doğan alacaklarımı kurtarmak için aldım"* savunması ile yetinmişti. Fakat, avukat, takip ettiği davanın giderlerini müvekkilinden peşin almak imkanına sahipti ve müvekkil ödemediği zaman, işlemi devam ettirmezdi. Bu nedenle, hem ihale iptal edilmiş, hem de meslektaşım disiplin cezası almıştı.

Avukatlar, çıkar karşılığı iş temin etme yöntemini hiç kullanmamalıdır. Avukat simsarlığı mazide kalmış iğrenç bir uygulamadır ve avukatlar iş celbi için simsar kullanmaktan kesin olarak men edilmişlerdir.

• 1956 yılıydı. Üç yıllık avukattım. Büyük oğlum 6 aylıktı ve ağır bir hastalık geçiriyordu. Eşim yazıhaneme telefon ederek, amcası vasıtasıyla bir öğretim üyesini eve getirdiğini, evladımızı muayene eden hocanın, eski ilaçlardan memnun kalmadığını söyleyerek, yazdırdığı yeni ilaçları bana bildirdi. Yazıhanemin karşısında

eczane vardı. Ona gittim, ilaçları yaptırdım. 27 TL tuttu. Üzerimde sadece 7 TL vardı. Bir dakika diyerek yazıhaneme dönüp odabaşından borç alacaktım. Hana geldiğimde, “*Fadıl Bey yazıhanenizde iki kişi var, odanızda sizi bekliyorlar*” dedi. Yazıhaneme çıktım. İki kişiden birini tanıdım. Eskiden Sirkeci’de Büyük Postahane olan binanın bir bölümü ağır ceza mahkemeleri, icra daireleri ve asliye ceza mahkemeleri olarak kullanılıyordu. O sebeple postaneye gelen Mimar Vedat Caddesi’nin iki kenarında şimdi spor malzemeleri satan dükkanlarda arzuhalciler vardı. O da o arzuhalcilerden bir tanesiydi. Masamın üstüne 100 TL bıraktı ve bir vekaletname uzatarak yanındaki beyi gösterip “*Beyeğendinin hanımı size vekaletname verdi. Beye karşı boşanma davası açacaksınız. Şimdi 100 TL veriyoruz. Bitiminde de 100 TL daha vereceğiz*” dedi ve yılışık yılışık gülüyordu. Sert bir sesle, “*O parayı oradan alın, vekaletnameyi de alın, bana eşi evlenme cüzdanı ile birlikte gelirse, o zaman düşünürüm*” dedim ve büroyu terk etmelerini söyledim. Gittiler, ben de odabaşından aldığım parayla gittim ve ilaçları aldım.

Staj Eğitim Merkezi’nde konferans niteliğindeki derslerde bu yaşadığım olayı stajyerlere anlatarak, “*böyle bir durumda çocuğunuzun ölümle kalın noktasında ilaç parasını tamamlayamadığınız bir anda size önerilen yolsuz bir davanın karşılığı ihtiyacınızın beş katı ücreti reddemezseniz, sakın avukat olmayın*” diyerek kıdemli bir avukat nasihatinde bulunmuştum.

ANILAR

Anılar, bizim yaşam serüvenimizdir. Anılar olmazsa “zaman” yok olur ve ölümü algılamak mümkün olmaz. Zira, insanın ölüm olayı ile ilgisi, düşünsel değil, duygusaldır.

Biliriz ki anılar, iyisiyle – kötüsüyle, örnek olmuş ve ya ibret alınmış olarak yaşanmış, iz bırakmış olgular olup, hayatımızın toplamıdır.

Yeter ki yaşamamızda anılmaya değer hatıralar yaşamış olalım. Çünkü insanı manen olgunluğa götüren, duyguda derinleştirip düşüncede enginlik kazandıran “kültürde”, anıların payı çok büyüktür. Bazen içinizdeki çocuğun hiç büyümemiş, sizin ise hiç yaşlanmamış olduğunuzu hissedersiniz.

Yahya Kemal Beyatlı, “Dosta Mısralar” şiirinin ilk dördlüğünde, hatıraların insanı nasıl kemale erdirdiğini anlatır.

*Kâmindir o insan ki yaşar hatıralarla,
Bir başka kerem beklemez artık gelecekten.
Her an doludur gözleri canan ve baharla,
Kâm aldı bilir kendini ömründe felekten.*

Avukat olarak anılarımin pek çoğunda, müvekkillerimin veya hasımlarımin kişisel davranışları ve davanın sonuçları yer alır. Yasa gereği sır saklama mecburiyetim ve herhangi bir övünmeye girmeme titizliğim nedeniyle, ben hep bir öğrenci gibi beni etkilemiş anılarımdan söz edeceğim.

• 1944 yılı Eylül ayında lise 1. sınıf öğrenimine başlamıştım. **İstanbul Erkek Lisesi**'nin öğrenim yılı başında yapılan açılış töreninden sonra müdürümüz **Celal Ferdi Gökçay**, yeni kayıt olan öğrencileri bahçenin bir köşesine

toplayarak, ilk dersi vermişti. Unutamadığım ders, “aktif ahlak” idi. Bu deyiimi ilk defa duymuştum. Müdürümüz, tane tane anlattığı konuda “Evlatlarım, sadece sizin tek başınıza ahlaklı olması yetmez. Bu pasif bir ahlakıtır. Eğer sizler, aynı zamanda çevrenizdeki ahlaksızlıklarla da mücadele ederseniz, aktif ahlak sahibi olursunuz; İstanbul Erkek Lise’ye yakışanı budur. Bunu sizden bekliyorum...” demişti. Hayatım boyunca bu dersten öğrendiklerimi uygulamaktan hiçbir zaman geri kalmadım.

- Hukuk Fakültesi 1. sınıfında bana hukuku sevdiren ve 50 yıllık meslek hayatımda uygulamaktan hiç geri kalmadığım örnek bilgileri **Ord. Prof. Dr. Ali Fuat Başgil** hocamdan almıştım. Kendileri bizlere hep “Efendiler” diye hitap ederdi.

- Efendiler, biz, kelimelerle konuşuruz fakat “mefhumlar” (kavramlar) ile anlaşırız. Onun için hukuki kavramları iyi öğrenemezsek, konuşmalarımız bir sağırlar diyalogu olur.

- Efendiler, bir şeyi bilmek başkadır, o bilgiye şuur edinmek başkadır. Bildiğimizi zannettiğimiz, ama şuur edinmediğimiz, onu kendimize maletmediğimiz bilgileri çok çabuk unuttur ve yanılgılara düşeriz.

- Efendiler, benim görevim, ders konumuz olan “rejimler”in tez ve antitezlerini sizlere objektif ve doğru olarak öğretmektir. Sentezi sizler yapacaksınız. Eğer ben hoca olarak kendi sentezimi size empoze etmeye çalışırsam, bu, öğretim olmaz, telkin olur.

Hocamın bu sözünü, üniversitedeki 1968 olaylarından sonra bazı hocaların kendi bilgilerini telkin etmeleri sonucu öğrencilerde oluşan sağ ve sol odaklar nedeniyle aralarında çıkan silahlı çatışmalarda ölenlerin ardından hep hatırlamış ve ne kadar masum öldüklerini hep elemle düşünmüşümdür.

• Gene Hukuk Fakültesi 1. sınıfında bana hukuku sevdiren ve öğreten hocam **Ord. Prof. Dr. Hıfzı Veldet Velidedeoğlu**'nun günde 4 saat yaptığımız Medeni Hukuk derslerinde, ilk iki dersin 5 dakikalık aradan sonra hep aynı konu ile devam etmesi, ikinci dersten sonra verilen 20 dakika arada bizlerden hukuk konuları ile ilgili sorularımızın yazılı olarak alınması ve son dersin son yarım saatinde hocamız tarafından cevaplandırılmasında, günlük yaşamdan örneklerle dersleri zenginleştirip, bizim konuları daha iyi öğrenmemizi sağlaması çok etkili olmuştur.

• Bir gün bir arkadaşımız yazılı sorusunda *“hamileliğin son günlerinde tarafların birleşmeleri tıbben sakıncalı olduğundan, kocaya dışarıda bir başka hanımla birleşmesine müsaade edilmesi gerekmez mi?”* diye sormuştu. Hocamız, önce bizlere hukukta, zaman zaman muhtelif olaylarda, müstehcen konularla karşılaşılacağı, bu durumda hukukçunun vakur bir ifade ile dilekçesini yazması ve konuşmalarında nezakete dikkat etmesi gerektiğini söyledi ve *“ben her yıl Şubat ayında sömestr tatilinde dinlenmek için Uludağ'a giderim. Dinlenirim. Bir gün yeni evlenmiş bir çift balayına gelmişti. Çok cici idiler. Her gün kayak yapıyorlardı. Bir gün erkeğin feci bir düşüşle belinde ve ayaklarında oluşan kırıklar nedeniyle bedeninin belden aşağısı alçıya alınmıştı. Hatırladığım kadarıyla, bu alçı üç aydan evvel açılmayacaktı. Şimdi arkadaşımıza soruyorum : O düşündüğü hakkı yeni geline de verelim mi?”* dedi. Sınıfta büyük bir çoğunlukla hayır cevabı çıkınca, hocamız, her zamanki zarafetiyle, *“sevgi ve sadakat, evlilikte temeldir. İhanet hiçbir zaman hak olarak düşünülemez ve kimseye böyle bir hak tanınamaz.”* demişti. Bütün meslek hayatımda önüme gelen davalarda, konu müstehcen olduğu zaman, hocamızın bu zarif örneklemesini hep hatırladım ve ilke olarak uyguladım.

• Stajımın ikinci bölümünü, liseden ve fakülteden sınıf arkadaşımın avukat olan babasının yanında yapmışım. Üstad meslektaşım, 40 yıl hakimlik yaptıktan sonra avukatlığının da onuncu yılındaydı. Müvekkili olan Kadın Doğum Uzmanı bir doktorun geçirdiği bir trafik kazası sebebiyle açtığı tazminat davasında son beyanlarını eski Türkçe yazmış ve daktilo ederek getirmesi için kendisine vermişti. Ertesi gün doktor bey, daktilo ettiği cevabi yazıyı ve üstadın müsveddesini birlikte getirmişti. Üstad, daktilo edilen metni okudu, çok sinirlendi ve bana dönerek, evladım beyefendinin dosyasını verir misiniz? Bir de kopyalı bir tesellüm makbuzu yazalım, diyerek dolaptan çıkardığım dosyanın üzerinde kopyalı bir şekilde hazırladığım *“tesellüm makbuzu – bundan böyle davayı kendim takip edeceğimden, dosyayı avukatım S.I. beyefendiden teslim aldım”* diye yazdırdı. Doktor bey şaşırıp, *“neden”* diye sorunca üstad, *“siz 50 yıllık bir hukukçunun layihasını değiştirme yetkisini kendinizde nasıl görüyorsunuz ve bunu bana sormadan nasıl yapıyorsunuz? Bu kadar hukuk biliyorsanız, davayı kendiniz takip edin”* dedi. Doktor beyin tesellüm makbuzuna imzasını aldım ve dosyayı teslim ettim, gitti.

Bu olay, meslek hayatımda bana örnek teşkil etmiştir. Ben de hep, davanın mimarının avukat olduğunu ve avukatın müvekkilinden dinlediği, ibraz ettiği belgelerden edindiği bilgilerle kurduğu davanın çatısını, konuya hukuk yönünden tamamen yabancı olan müvekkillerin bozmalarına müsaade etmedim.

• Fakültenin diğer hocalarından da çok iyi bilgiler öğrendik. 3. sınıftayken Adli Tıp hocamız sınıfımızı Bakırköy Akıl Hastalıkları Hastanesi'ne götürdü. 1950 yılı baharı. O tarihte şimdi Çapa'da bulunan İstanbul Tıp Fakültesi Nöroloji ve Psikiyatri Klinikleri Bakırköy

Hastanesi'nde eğitim veriyorlardı. Bahçede, görevli bir doktorla, tel örgülerle ayrılmış bölümleri geziyorduk. Serbest dolaşan bir kadın hasta, koşarak bize doğru geldi. Türkan adındaki arkadaşımızın Konya Lisesi'nden sınıf arkadaşı imiş. Lisede hastalanınca, bu hastaneye gelmiş. Türkan'a *"telaş etme, elini sık, bizleri tanıtır, yakınlık göster"* demiştik; Öyle yaptı. Hasta kadın, Türkan'a sarılarak öptü, bizlerin elini sıktı ve bizi gezdirmeye başladı. Bir bölmede hasta bir erkek küreğin sapını toprağa dikmiş, kendisi de poposunu dönerek, namaz kılıyor gibi eğilip kalkıyordu. Güldük. Türkan'ın arkadaşı olan hasta, birden ciddileşti ve *"arkadaşlar, hayvanat bahçesinde dolaşmadığınızı unutmayınız"* dedi. Bu dersi hayatımda hiç unutmadım.

• **İlk girdiğim duruşmayı da hiç unutmadım.** Üstadım, Sulh Mahkemesindeki bir tahliye davasının son celsesine beni göndermişti. *"Dava bitecek, Hakim Bey bir şey sorarsa, eski beyanlarımızı tekrar ederim, deyiniz"* diye talimat vermişti. Mahkemeye gittim, duruşmaya girdim, Hakim Bey, taraf vekilleri geldi, davacı vekiline soruldu, *"talib-i tahlif"* misiniz? Diye suali bana tevcih etti. Bu iki kelimeyi hiç duymamıştım. Durakladım, bir daha tekrar etti, gene cevap veremedim. Bu sırada davalı vekili olan yaşlı meslektaşım, Hakime hitaben *"işte efendim, bu cahillere ruhsat verip avukat yapıyorlar"* dedi. Hakim Bey, son derece sinirli bir tavırla avukat bey ne biçim konuşuyorsunuz, sizi böyle konuşmaktan men ederim", dedi. Bu duraksamadan cesaret alarak, Hakim Beye hitaben ve çok nazik bir üslupla *"Sayın Hakimim, hiddet buyurmayın, ben cehaletimi kabul ediyorum, ancak, bunu telafi edecek önümde çok uzun yıllarım var. Ama, meslektaşımın bu adap ve terbiye noksanını giderecek vakti kalmamış"* dedim. Hakim Bey belli etmemekle birlikte, beni tasvip eden bir tavırla, duruşmaya devam etti ve benim, *"üstadımdan yetki alıp*

beyanda bulunacağım, mehil talep ediyorum" sözlerim üzerine, duruşmayı mehil vererek erteledi.

Meslek yaşamımda bir daha böyle bir davranışa muhatap olmadım. Tahlif kelimesinin "*yemin teklif etmek*" olduğunu öğrendim. O gün, Hakimin sorusunun "*karşı tarafa yemin teklif edecek misiniz?*" anlamına geldiğini anlamış oldum; O meslektaşım da bir daha selamlaşmadım.

• 1958 yılının ortaları idi. Silivri'nin dağ köyünde bir cinayet işlenmişti. Evladı öldürülen köylü bana müracaat ederek "*oğlum, köyde pusu kurularak üç kardeşin en büyüğü tarafından silahla ateş edilip öldürüldü. Diğer iki küçük kardeşi de ona yardım etti. Fakat suçu en küçük kardeş reşit olmadığı için onun üstüne atmaya çalışıyorlar*" diyerek, hakikati ortaya çıkartmamı ve asıl failin cezalandırılması için hukuki yardımımı istemişti.

Ağır Ceza Mahkemesindeki dosyayı inceledim. Vekaletname alarak davaya müdahil vekili olarak katıldım. Girdiğim ikinci duruşmada mahkeme, tanıkların dinlenmeleri için Silivri Asliye Ceza Hakimliği'ne talimat yazılması ve taraf vekillerinin de duruşmada hazır bulunmalarını karara bağladı. Silivri'de ağır ceza mahkemesi yoktu.

Silivri Asliye Ceza Hakimliği'nden gelen davetiye üzerine, karlı ve tipili bir sabah saat 07:00'de Aksaray'dan bindiğim otobüsle saat 08:20'de Silivri Adliyesi'ne gitmiştim. Sadece bir odacı sobaları yakmaya uğraşıyordu. Bana acıyarak baktı, sobası yanan bir odada dinlenmemi söyledi. Saat 09:00'da memurlar, 09:30'da savcı ve hakimler geldi, kendi duruşmalarına başladılar. Dağ köyünden o tipide kalkan bir otobüsle gelen dört tanık da, saat 08:30'da adliye binasına girmişlerdi. Bizim talimat dosyasına bakacak olan Asliye Ceza Hakimi saat 11:00'de geldi. Ayılmamış bir hali

vardı. Sakalı uzamış, gözaltları morarmıştı. Tutunarak kürsüye çıktı. Ben ve Silivri'de çalışan sanıkların vekili meslektaşım yerlerimizi aldık. İlk duruşma bizimdi. Hakim, dosyanın kapağını kaldırdı ve *"ben dört şahit dinlemem, gidin öğleden sonra gelin"* deyince, ben ayağa kalktım ve *"davetiyede saat 08:30'da Silivri Adliyesi'nde hazır olmamız bildiriliyor. İstanbul'dan 07:00'de hareketle 08:20'de adliye binasına girdim. Diğer görevliler saat 09:00 ile 09:30 arasında gelip duruşmalarına ve görevlerine başladılar. Benim saat 14:00'te İstanbul Ticaret Mahkemesi'nde duruşmam var. Buradan oraya yetişeceğim. Dosyası da yanımda, zabıttan talik gününü ve saatini görebilirsiniz. Gelen dört tanık ise, bir saat sonra kalkacak otobüsü kaçırırlarsa, bu tipide köylerine dönemeyecekler. Lütfen ilk sırada olan davamıza bakınız"* dedim.

Hakim Bey sinirlendi. Bir sigara yaktı ve mübaşirden kültabağı getirmesini isteyince, dosyayı toplayarak duruşmadan ayrılmak istedim. *"Nereye?"* dedi. Durakladım, *"sigara yaktığınıza göre ara verdiniz"* dedim. Kızgın bir sesle, mübaşire hitaben *"10 dk. ara veriyorum, salonu boşalt"* dedi. Odasına gitti, biz meslektaşımın koridora çıktık. Bu sırada mübaşir yanıma gelerek *"Hakim Bey sizi istiyor"* dedi. Hasım meslektaşımın, *"odaya birlikte girelim, tatsız konuşmalar olabilir"* dedim. *"Ben burada çalışıyorum, beni karıştırma"* diyerek talebimi reddetti. Bu konuşmaya, şahit olarak gelen köy muhtarı, *"avukat bey ben yanınızda gelirim, beraber girelim"* dedi. Birlikte Hakim Bey'in odasına girdik. Hakim Bey ikimizi birlikte görünce şaşırıp, duraladı, ben kendisine gayet yumuşak bir sesle *"Hakim Bey lütfen duruşmayı tamamlayalım"* dedim. İki katibeyi birlikte yanına alarak duruşmayı açtı. Tanıkları teker teker içeri alıp hazırlıkta savcı beyin almış olduğu ifadelerini yüzlerine karşı okutup her birine *"okunan ifadeleriniz tamam mı? Başka söyleyeceğiniz"*

veya ilave edeceğiniz bir şey var mı?” diye sorup, “tamamdır, başka söyleyeceğim yok” cevabını zapta geçirdi. Dört şahidin dinlenmesi yarım saatte bitmiş ve taraf vekillerinin sual sormalarına imkan tanımamıştı. Böylece, şahitlerin etkilenmesi de önlenmişti. Duruşmadan çıkarken sanıklar vekili orta yaşlı meslektaşım yanıma gelerek “bize sual sordurtmadı, itiraz edelim mi?” deyince, güldüm ve “sen burada çalışıyorsun, sonra senin için iyi olmaz” diyerek ayrıldım.

• Yıllar sonra, İstanbul’da ihtiyaç sebebiyle açtığım tahliye davasında deliller toplanmış, bilirkişi incelemesi yapılmış, duruşma karar için talik edilmişti. O celsede Hakim Bey davacı vekili olarak bana dönüp “davanızın dayanağı nedir?” deyince, cevaben “yeni malik olmamız” dedim. Hakim Bey “tapunuz nerede?” dedi. “Derecattan geçerek kesinleşmiş ve dava dilekçesi ile birlikte tasdikli bir örneği dosyaya konmuş olan “satış vaadine müstenit mülkiyet hakkımızın kabulüne ve tapudaki eski kaydın terkinini ile tapuya tesciline” dair karar var. Medeni Kanun’a göre malikiz dedim. Hakim Bey, “O beni ırgalamaz” deyince, çantamı kapatıp duruşmadan çıkmak istedim. “Ne oluyor?” dedi. Ben de, “Makam-ı kazaya uygun olmayan bir cümle duydum, herhalde ara verdiniz” dedim.

“Canım alınganlığa gerek yok, getirin tapuyu tahliye kararı vereceğim” deyince, geri döndüm ve “Sayın Yargıçım, davalı vekili huzurunuzda değil, siz ise açıkça kararınızı bildiriyorsunuz. Bu durumda (ihsas-ı reyiniz sebebiyle) artık bu davadan çekilmeniz gerekiyor” dedim ve duruşmadan ayrıldım.

Hakim Bey davalı vekilinin mazereti sebebi ve tapu kaydının celbi için duruşmayı ertelemişti.

Ben ödenmeyen kiralar nedeniyle başka bir Sulh Mahkemesinde temerrüt sebebiyle tahliye davası

açmıştım. Mahkeme, tahliye kararı verdi, ben de alıp icra memurluğunda infaz ettim. Sonra, tahliye kararının tasdikli bir örneğini ve tahliye infaz dosyasının aslını mahkemeye celp ederek duruşma günü ertelenmiş olan tahliye davasına girdim. Durumu hukuken izah ederek, *“aynı ilamla malik olduğumuzu Sayın Hakim kabul etti ve tahliye kararını verdi. İnfaz da edildiğine göre, davanın konusu kalmamıştır. Hatalı bir kararı önlemek için Huzurunuzda geldim. Konusu kalmayan davada (red kararı) değil, (karar ittihazına mahal olmadığı) tarzında kararın verilmesini talep ediyorum”* dedim. Hakim Bey duraksadı, sonra katibeye hitaben *“avukat beyin talebini aynen zapta geçir ve sonunda aynı gerekçe ile kısa kararı da yaz”* demişti.

Rahmetle andığım hocam **Ord. Prof. Dr. Hıfzı Veldet Velidedeoğlu**, eski öğrencisi bir hakimden adımlı ve telefonumu almış, beni arayıp, o gün İstanbul'da neşredilen günlük bir gazetenin bir köşe yazarının, aleyhinde yazdığı çirkin yazının yer aldığı gazeteden iki nüsha ile birlikte tazminat davası dilekçesini hazırlayarak kendisine gitmemi istemişti. Ben gazeteleri aldım, dilekçemi hazırladım ve evine gittim. Kendisi, Kadıköy 1. Noterliği'nde tanzim edilmiş 04 Nisan 1970 tarih ve 13169 Sayılı (Umumi Vekaletname) ile beni vekil etmişti. Vefat ettiği 1992 yılı sonuna kadar bu vekaletname ile kendilerini her ihtiyaç olduğunda temsil ederek, görevlerimi başarıyla ifa ettim.

Bu vekaletname ve Hocamın beni tercihindeki güveni ve esirgemediği takdirleri, meslek hayatımın onur kaynaklarından birini oluşturmuş ve bana büyük hayat dersleri kazandırmıştır.

- Cumhuriyet Gazetesi'ndeki bir makalesinde, dönemin Başbakan Yardımcısının düşüncelerini eleştirmiş ve hakkında neşren hakaret sebebiyle toplu basın

mahkemesinde dava açılmıştı. Birçok öğrencisi ve özellikle ceza davalarıyla uğraşan avukat arkadaşlar, kendisini savunmak için müracaatlarda bulunmuşlardı. Hepsini teşekkürle karşılamış ve fakat vekili olarak beni görevlendirdiğini söyleyerek, ayrıca müracaat edenleri görevlendirmemişti. Girdiğim toplu basın mahkemesinde Hocam da gelmiş ve sorgusunda, *“şikayetçinin kişiliği hakkında hiçbir beyanım yoktur. Kendisi dürüstü bir insandır, ancak, fikir yapısı demokratik düşünce ile fazla bağdaşmadığı noktada eleştiri yapmıştım. Bunda da hakaret yoktur”* demiş ve Cumhuriyet Gazetesi’ni temsil eden vekil arkadaşım ile birlikte Hocamızın beyanlarını teyiden savunmalarımızı yaparak beraat kararını almıştık.

Bir sohbetimizde ceza davalarıyla çok uğraşmadığımı, yalnızca o günkü tirajı en yüksek gazetenin avukatı olarak toplu basın mahkemelerinde görev yaptığımı bildirdiğim halde, vekil olarak neden beni seçtiğini sormuştum. *“Sizin varlığınız benim için yeterliydi. Daha kalabalıkla savunma yapmak, hele siyasi konularda, şova dönüşebilirdi. Bu, hoşlandığım bir olay değildir. Ayrıca, hakimleri de rahatsız ederd”* diyerek bana önemli bir ders vermişti.

• Açtığım ilk tazminat davası, bir celsede bitmişti. Kararı temyiz ettiler. O sırada Hocam sıhhi kontrolleri için Almanya’da ünlü bir doktor olan büyük oğlunun yanına gitmişti. Ben kendisine kararı ve karşı tarafın temyiz dilekçesi örneğini vermiştim. Temyize cevabımı Hocam Almanya’da olduğu için, kendim yazarak temyize yollamıştım. Hocam kontrollerini yaptırıp döndüğünde, telefonla aradı ve kendisine gitmemi istedi. Ertesi gün gittim. Üç duvarı kütüphane olan çalışma odasında, bahçeye bakan pencere önünde çaylarımızı içerken bana, *“kağıt kalem alın , ben bir cevap hazırladım, onu*

yazdıracağım, bunu da Yargıtay'a gönderelim" dedi. Hemen bloknotumu çıkardım ve söylediklerini teker teker yazdım. Bittirdikten sonra Hocama, "sizin yokluğunuzda 10 gün içinde cevabı yazıp dosyayla birlikte göndermişim. Müsaade ederseniz, okumak istiyorum" dedim. "Peki" dedi ve dikkatle okuduklarımı dinledi, sonra ayağa kalkarak "senin bir de edebi tarafın varmış, şimdi fark ettim, tebrik ederim" diyerek alnundan öptü ve "demin yazdırdıklarımı bana geri ver" diyerek onları aldı, yırttı ve çöpe attı.

Beni çok onurlandıran bu iki anımı, Hocamın büyüklüğünü anlatmak için yazdım. Büyük olmak, sadece yaşla, kazanılan ünvanlarla ölçülmemelidir. Öğrencisinin yazdığını beğenip takdir etmek, kendi yazdığını yırtmak, çok nadir hocalarda görülen bir haslettir ve bana göre büyük olmak da budur.

Av. Faruk EREM (Sağda)
Av. Fadil ALTOP

TÜRKİYE
BAROLAR BİRLİĞİ

1969 - 1978 çalışma döneminde

Disiplin Kurulu Üyelik ve Başkanlığı

*yapan avukat Fadil Altop'a
tesekkür eder.*

AVUKATLIK KUTSAL BİR MESLEKTİR*

Em. Av. Fadıl ALTOP

1968 yılı adli tatil sonrası bir akşam üzeri, büromda çalışırken telefonum çaldı. Tanımadığım ama son derece nazik bir sesle doktor olduğunu söyleyen bir hanımefendi davası hakkında görüşmek için randevu istiyor. Acele ediyordu. Bir Cumartesi günü saat 11:00 için randevu verdim. O zamanlar, Cumartesi günleri resmi makamlar – adliye açık olduğundan, bizler de çalışıyorduk.

15 yıllık avukattım. Büromdayken saat 11:00'de kapının zili çaldı. Sek-reterim kapıyı açarken ben de odamın ara kapısını açarak beklediğim zarif giyimli, kibar bir hanımefendiyi ayakta karşıladım. Karşılıklı takdimlerimizden sonra odama buyur ettim.

Hanımefendi odama doğru yürürken, "*Beyefendi bu memlekette Adalet yok, Hakim yok, Avukat ta yok. Ne yapalım başımıza bu dert geldi. Tavsiye üzerine sizi rahatsız ediyorum*" diyerek elindeki dosyayı sert bir şekilde masamın üzerine bıraktı ve "*okuyunuz sonra görüşelim*" dedi, koltuğa oturdu.

Görünüşündeki zarafete çok ters düşen hitap ve davranışı karşısında bir an bocaladım. Çok sevdiğim mesleğimin hariçten ve dayanaksız olarak ön yargı ile nitelendirilmesine 15 yıl boyunca hiç müsamaha etmemiştim. Bu nedenle yapmam gereken, bu müracaatı da red etmektir.

Ancak; söylediğine göre bir dostun tavsiyesi üzerine gelen bir hanımefendinin sigara içiş biçimi - sigarayı dişleri arasında asabiyetle ve bastırarak bir veya iki nefes

* Güncel Hukuk Dergisi'nin Ağustos 2005 sayısında yayınlanmıştır.

çekip, kalan kısmını hemen söndürüp yenisini yakmasını -, ikram ettiğim kahveyi iki eliyle tutmasına rağmen ellerinin titremesi nedeniyle içememesi ve konuşurken yüzündeki gergin tikler ve mimikler dikkatimi çekmiş, davranışlarının derin bir teessürün yarattığı asabiyetten kaynaklandığını anlamıştım.

Dosyayı dikkatle okudum. Davanın, bir hanım tarafından, dövüldüğü ve hakarete uğradığı iddiası ile 150 TL. manevi tazminat talebiyle hanımefendiye karşı açılmış olduğunu anladım.

Olayı anlatmasını istedim. Büyük bir gerginlik içinde *“evet davacı hanımı dövdüm, şirketten kovdum”* diye söze başladı. Sigarasını tazeledi devamlı, *“Ben Türkiye’den Fransa’ya Narkoz ihtisası için gönderilen ilk üç doktordan biriyim. Diğer iki arkadaşım üniversitede kalarak akademisyen olarak ilerlediler. Ben serbest çalışmayı yeğledim. Geç evlendim. Eşime büyük bir sermaye vererek adına (Deniz Nakliyat Şirketi) kurdurdum. Bu hanım şirkette sekreterdi ve eşimle yakın ilişkisinin dedikodusu kulağıma geldi. Eşime duyduklarımı söyledim ve iki münevver insanın orta yaşlarda anlaşarak kurduğu yuvanın yaşaması, tek ve küçük evladımın anne ve babası ile büyümesi ve gerek kendisinin tıp dünyasındaki itibar ve şöhretinin, gerekse onun ticari piyasadaki durumunun sarsılmaması gerektiğini vurguladım. Bana büyük bir yemin ile birlikte böyle bir şey olmadığını ama böyle bir dedikodu çıktıysa hemen tazminatını vererek sekreteri işten çıkaracağını söyledi. Bir hafta sonra sorduğumda, eşim onu hemen ertesi günü çıkardığını söyledi. Bir hafta daha bekledim. Sonra aniden ve eşimin yokluğunda şirket merkezine gittim. Sekreter yerindeydi. Çok bozulmuştum. (Sen daha gitmedin mi?) deyince küstah bir edayla bana (Sen kimsin, bana böyle sual soruyorsun?) diye cevap verince, ben bu şirketin gerçek sahibesi Dr...’um diyerek*

suratına bir tokat attım. Çantasını kaptığı gibi kapıya yöneldi. Çıkarken çantasının askısı kapının koluna takıldı ve geri gelince bir tokat daha yüzünün ortasına vurdum ve kan revam içinde asansöre binip gitti. Gece ve onu takip eden gece ve gündüzlerde kocam bir daha eve gelmedi. Birlikte Fransa'ya kaçmadan önce bir avukata giderek davayı açmışlar ve dava dilekçesinin ekindeki tanık listesinde bir numarada eşim tanık olarak yazılmıştı." Kocasının, bulunmadığı mekanda, görmediği bir olay için şahit olması daha evvelki yalanlarıyla birlikte kendisini son derece üzmüştü.

Bir sigara daha yaktı. İki nefes çekti. Elleri titriyordu. Çok üzüntülü bir sesle "Avukat Bey, şimdi emredin Kızılay'a 1.500 TL. bağışta bulunayım. Ama, o kadına 50 kuruş ödersem ellerim iki yakanızda kalır" diyerek adeta hareketi yapar gibi gösteride bulundu.

Davayı kabul edeceğimi, ancak -kartımı uzatarak- Noterden yaptıracağı vekaletnameyi getirmesini söyledim. Bana nüfus kağıdını uzatarak "buyurun Notere gidin siz vekaletnameyi yapın" diyence üzüntüsünün ve şaşkınlığının derinliğini bir daha anladım. Ücretimi sordu. Söyledim. "üzerimde yok" deyince, "şu anda ücret istemiyorum, Vekaletnameyi yaptırın, getirirken ücretini ödersiniz" dedim.

Birden içimden gelen bir sesle ;

"Hanumefendi, beni üç dakika dinler misiniz?" dedim. Durakladı. "Yalnız sigara içmeyeceksiniz, kaşınızı gözünüzü oynatmayacaksınız, ben sözümü bitirince ne isterseniz söyleyebilirsiniz", ikazında buldum ve yumuşak bir sesle, "hanumefendi, beğenilmek ve sevilmek bir iltifattır. Mutlaka da güzeldir. Ancak, bana göre asıl meziyet olanı sevebilmektir" dedim ve sordum, "siz hiç Marmara Denizi'nde kasırga duydunuz mu?"

"Hayır."

“Olmaz ki. Kasırğa okyanuslarda, engin denizlerde olur. Tanrı nadir bazı kullarını okyanus enginliğinde bir ruhla yaratır. Bu ruhlarla sevmek kasırğa gibidir. İnsanı taaa derinden sarsar ve onu tabiatına, kültürüne ters düşecek davranışlara iter.

Görüyorum ki, sevmişsiniz. O kasırgayı bütün şiddetiyle yaşıyorsunuz. Peki ama isyanınız kime? Sizdeki bu yüce ruhu anlamayan zavallıya mı? Yoksa o kudreti veren Yüce Varlığa mı?

Siz Tanrı'nın bu iltifatını, sevebilme kudretini, öncelikle kendinizden olan evladınıza, sonra sizi dünyaya getiren ve bu mesleği ve kültürü kazanmanızda emeği geçen yakın çevrenizdekilere, elinizden şifa bekleyen hastalarınıza yönlendirin. Bu suretle insan sevginizden Tanrı sevgisine ulaşacak ve mutluluğu yakalayacaksınız” dedim.

Başımı kaldırdığımda gözleri dolmuş için için ağlıyordu.

Birden “verin elinizi öpeceğim” diyerek ayağa kalktı. “Sizden bütün hareketlerim ve sözlerim için özür diliyorum” dedi. Ben daha atik davranarak “Hayır izin verin ben elinizi öpeyim” dedim. Başını omuzuma dayayıp bir süre daha ağladı. Sonra açıldı, çay ikram ettim. Sigara içmedi. Yüzündeki tikler ve asabi mimikler silinmişti. “Davayı nasıl isterseniz öyle bitirin. Ben huzuru buldum artık davayı düşünmeyeceğim. Sayenizde, beni gecelerdir ilaçla teskin edemeyen doktor arkadaşlarıma da rahat uyuyacağımı söyleyeceğim. Avukatları tanımuyumuşum. Beni ne olur affedin” dedi.

Mutlu bir vaziyette bürodan ayrılırken, “Ben affettim, ama siz de Avukatlığın kutsal bir meslek olduğunu da unutmayın” dedim.

NAFAKA NİYE VERİLİR?*

Em. Av. Fadıl ALTOP

Üç yıllık genç bir avukattım. Bir boşanma davasında, davacı kocanın avukatlığını yapıyordum. Müvekkilim amcamın arkadaşı ve basımevinde çalışıyordu. Eşini de davadan önce aynı semtte oturdukları ve sık sık sokak ortasında kavga etmelerinden tanıyordum.

Bir sabah duruşmaya girdiğimizde davalı hanım ayağa kalkarak;

- Hakim Bey bu avukat benden ne istiyor, diye çirkin bir şekilde sataşmaya yeltendi.

TeCrübeli Hakim, önceki celsede de yaptığı sayısız çıkışlarını bildiği için, davalıya,

- Söz almadan konuşuyorsun, avukat ne istediğini dilekçesinde yazmış. Kocandan boşanmanı talep ediyor.

- Ama Hakim Bey biz dün gece kocamla beraberdik.

- Nasıl beraberiniz?

- Karı koca olarak geceyi mutlu bir beraberlikle geçirdik... deyince, Hakim bana döndü ve ne diyeceğimi bekledi.

Bu hususta bir bilgim olmadığını, müvekkilim davacının duruşma salonunda olduğunu, kendisinden bilgi alınmasını istedim.

Hakim dinleyiciler arasında oturan müvekkilimin yanına geçmesini işaret etti ve sordu:

- Eşinizin ne dediğini duydunuz, ne diyorsunuz? Siz vekilinize verdiğiniz vekaletname ile boşanma davası açmış ve tanıkları dinletmişsiniz? Şimdi davanızdan vaz mı geçiyorsunuz?

* Güncel Hukuk Dergisi'nin Eylül 2005 sayısında yayınlanmıştır.

- Hakim Bey ben davamdan vazgeçmiyorum.
 - Dün geceyi karı koca olarak beraber mi geçirdiniz?
 - Evet.
 - Neden?
 - Hakim Bey nafakayı niye veriyorum?
- Elli yıllık meslek hayatımda nafakanın böyle bir yorumuna bir daha hiç rastlamadım.

UNUTULMAZ BAŞKAN FERRUH DERELİ*

Em. Av. Fadıl ALTOP

01.02.1984 tarihinde kaybettiğimiz **Av. Ferruh DERELİ**, Avukatlık mesleğinin müstesna üstadlarından ve İstanbul Barosu'nun unutulmaz ve yeri kolay doldurulamaz Başkan'larındandır. Kendisini yakından tanımak mutluluğuna ve birlikte çalışmak onuruna ermiş bir dostu olarak mesleki çalışmalarımızla ilgili anılarımı sizlerle paylaşmayı görev biliyorum.

30.11.1917 tarihinde İstanbul'da doğan Ferruh DERELİ, İlk, Orta ve Lise tahsilini Galatasaray Lisesinde tamamladıktan sonra İstanbul Hukuk Fakültesini bitirip, kısa bir süre Ticaret Hukuku Kürsüsünde Asistanlık yapmış ve 08.06.1944 tarihinde İstanbul Barosu Levhasına kaydolarak Avukatlığa başlamıştır. Hukukçu bir ailenin genç bir temsilcisi olarak babası Av. Faruki DERELİ'den aldığı Avukatlık bayrağını, kardeşi Av. Farih DERELİ ile birlikte 40 yıl başarı ile ve yükselterek evladına devretmiştir. Barosunu ve meslektaşlarını sevdiği için mesleğinin kurallarına ve geleneklerine özen ve saygı gösteren örnek bir Avukatlık yapmıştır.

1964 den 1972 yılına kadar 4 dönem seçildiği Baro Başkanlığı görevinde Atatürk devrimlerini, Hukukun üstünlüğü ilkesini, Anayasanın öngördüğü temel hak ve özgürlükleri, Medeni Kanunun Temel Prensiplerini, Laiklik İlkesini ve Savunmanın Bağımsızlığını yılmadan savunmuştur. Baroyu ideal bir hukuk kurumu haline getirmek ve saygınlığını arttırmak, adliyelerde mesleğin şerefine uygun çalışma ve dinlenme odalarını ve gereç-

* *Güncel Hukuk Dergisi'nin Ekim 2005 sayısında yayınlanmıştır.*

lerini sağlamak ve geliştirmek için bıkmadan ve usanmadan gayret göstermiştir. Baro'yu Sirkeci'deki Liman Han'ın iki odasından alarak, bugünkü 1. Baro Han'ın bir katına taşıyıp modern bir düzenlemeyle yerleştiren Ferruh DERELİ, günün şartlarına uymayan 3499 Sayılı eski Avukatlık Yasasının değiştirilmesi çalışmalarına da öncülük etmiş, mesleki engin tecrübesini ve geniş bilgilerini çalışma arkadaşlarının bilgi ve tecrübelerine katarak 1136 Sayılı Avukatlık Yasasının çıkmasına, Barolar Birliği'nin kurulmasına ve meslektaşların sosyal güvenceye kavuşmasına çok büyük katkıları olmuştur.

Baro Başkanlığı'na aday olduğu zaman, Baronun geçmiş on yıllık Genel Kurul tutanaklarını incelemiş, meslektaşlarının dile getirdiği dertleri ve özlemleri araştırmacı kişiliği ile tespit ederek, Başkan olduktan sonra bunları teker teker gerçekleştirmiştir. İstanbul Barosunda ilk defa İç Tüzük yaparak yürürlüğe koymuş, Yardımlaşma Sandığı Yönetmeliği, Bilim Ödülü Yönetmeliği, Neşriyat Yönetmeliği gibi mevzuatı hazırlayıp yürürlüğe koyarak Baro Çalışmalarını yasaya ilaveten sağlam esaslara bağlatmıştır. Bu arada fotokopi makinesini Türkiye'de ilk defa - kurum ve kuruluş olarak - İstanbul Barosuna kazandıran Başkanımız, Baro Han'da ve Sultanahmet'teki Adliye Binasında iki büyük kitaplık kurmuş, diğer Baro odalarına da acele hallerde başvurulacak ve yeterli olacak küçük kitaplıklar tesis etmiştir. Medeni Kanununun kabulünün 40. yıl dönümünü özel bir tören ve panelle kutlamış, Baro Dergisinin o ayki sayısını özel sayı olarak bu konuya hasretmiştir.

İstanbul Barosu bilim ödülü yarışmasını üç yıl süre ile uygulayan Başkanımız günün hukuki konuları üzerinde 1968 Yılında (Hayat İçin Elzem Organların Naklinde Başlıca Hukuki Problemler ve Çözüm Yolları

Üzerinde Bir Deneme), 1969 yılında (Doğum Kontrolünün Ortaya Koyduğu Hukuki Problemler ve Çözüm Yolları), 1970 yılında (Suni İlkah'tan Doğan Hukuki Sorunlar ve Çözüm Yolları) adlı üç adet orijinal eseri meslektaşlarımıza ve Hukuk camiasına kazandırmıştır.

Ferruh DERELİ, Baro'ya Politikayı ve İdeolojik saplantıları sokmamış, en başarılı olduğu dönemlerde kendisine önerilen politik görevleri tereddüt etmeden reddetmiştir. İçten inandığı Hukukun Üstünlüğü, Baroların ve Avukat'lığın bağımsızlığı, Savunmanın Özgürlüğü ilkelerine titizlikle sadık kalmış, politik düşüncelerin ve ideolojik saplantıların bu değerler karşısında Barolara ve Mesleki çalışmalara müdahale etmemesi gerektiği inancını sonuna kadar korumuş ve ödün vermemiştir. Nereden gelirse gelsin her türlü müdahaleye karşı çıkmış ve bu yolda büyük mücadeleler vermiştir. Bunlara örnek olarak:

Midesindeki Ülserin ızdırabını bahane ederek, duruşmalarda savunma hakkına saygı göstermeyen ve Avukatlara devamlı şekilde haşın davranan bir hakimin tutumunu, raporla tespit ve şikayet ederek önce hakimin yedeğe alınmasını, sonra da görevden uzaklaşmasını temin etmiştir.

Karakolda Dövülen bir Avukatın Olayını (Vatandaşın Karakolda Dövülmesi) niteliğinde ele alan Başkan, haklı şikayetlere sessiz kalan İçişleri ve Adalet Bakanlarına karşı, Baro Başkanlığından istifa etmiş ve eski yasa gereğince istifanın kabulü ve reddi için Baro Genel Kurulunu toplayarak konuyu Hukuki açıdan en geniş şekilde tartışmaya açmış ve basının dikkatini çekerek olayı yıllar önce vatandaşa duyurmuştur. Genel Kurulda Başkanın istifası kabul edilmediği gibi İstanbul Valisi ve Emniyet Müdürü, Baro Yönetim Kuruluna gelerek olay sebebi ile özür dileyerek bir daha tekerrür etmeyeceğinin

teminatını vermiş, olayın faili olan polis şefi de görevden uzaklaştırılıp cezalandırılmıştır.

Üniversite de öğrenci olaylarının yeni başladığı bir dönemde, Üniversite Konferans Salonu'nda bir Bakana çirkin tezahüratta bulunan bir kısım öğrenci tutuklanıp aleyhlerine ceza davası açılmıştı. Devrin siyasi iktidarı bu davaya bakan mahkemeye Ankara'dan özel Hakim atamıştı. Hakim duruşmalarda savunmaya saygı göstermeyip meslektaşların yasal taleplerini zapta geçirmeden ve sorgulamalarda alınan ifadeleri noksan ve hatalı biçimde tutanağa geçirdiğinden, meslektaşlarla devamlı ihtilaf haline giriyordu. Baroya yapılan şikayetler ve basından durumu öğrenen

Başkan, Yönetim Kurulunu toplayarak "*davanın her celsesine Baro Yönetim Kurulu üyelerinden ikişer kişilik müşahit gönderilmesi kararı*" almış ve her celse, müşahit raporları ile tespit edilerek bir dosya tanzim ettirmiştir. Sonuçta verilen ceza kararını temyiz eden sanık vekilleri bu dosyayı da Yargıtay'a sunmuşlardı. İncelemeyi yapan Yargıtay Ceza Dairesi Kurulu (Sair temyiz talepleri incelenmeden İstanbul Barosu Yönetim Kurulu Üyelerinin müşahit sıfatı ile tuttukları raporlardan davanın savunma hakkına gereken itina gösterilmeden bitirilmiş olduğu tespit edildiğinden hükmün bozulmasına ve dosyanın o mahkemeden alınarak davaya bakmak üzere başka bir mahkemeye tevdiine) karar vermiştir.

Anılan dava sebebi ile, davada savunma görevi yapan bir kısım meslektaşlar hakkında, Yargıtay'ın bozma kararı üzerine, iktidarın atadığı Hakim davacı olarak (Hakime hakaret iddiası ile) açılan ceza davası üzerine Başkanın önerisi ile Baro Yönetim Kurulu "*Meslektaşların ifa ettikleri görev sebebi ile haksız tecavüze uğramaları halinde ve aleyhlerine açılacak davalarda*

kendilerini Başkan'la birlikte bütün Yönetim Kurulu Üyelerinin savunmasına" kararı almış ve bu karar kendi Başkanlığı dönemlerinde muntazam olarak uygulanmıştır.

Ferruh DERELİ, köklü öğrenim ve eğitimini iyi bildiği Fransızca ve İngilizce dillerindeki eserleri de, zevk haline getirdiği okuma alışkanlığında devamlı incelemiş kendisini yenileyerek geliştirmiştir. Engin kültürü, insan sevgisi ile dolu yüreği, bitmez enerjisi ile gösterdiği titiz çalışkanlığı, hoşgörüsü ve olgunluğu ile vefalı bir dosttu. Mesleğe ve meslektaşlarına olan içten sevgisi, Baroya ve Üstad Başkanlarına duyduğu derin saygısı, hitaplarında ve yazılarında gösterdiği zarafet ve incelikte bütün arkadaşlarına örnek bir Başkan ve bulunmaz bir dost olmuştur. Gerek Yönetim Kurulu gerekse Genel Kurul toplantılarında disipline verdiği önem hepimizin dikkatini çekmişti. Toplantılar davet saatinde başlardı. Gündemdeki konuları ve dosyaları Başkan olarak önceden inceler ve görüşmelerde Düşünce Özgürlüğüne saygı gösterir, eleştirileri hoşgörüsüyle karşılar nezaketle cevaplardı. Genel Kurullarda üyelerin konuşma özgürlüklerinden yanaydı. Ancak belli bir süre ile sınırlandırılması önerisi geldiğinde lehte ve aleyhte birer kişiye söz verdikten sonra oylamayı yapar ve oylama çoğunlukla kabul edildikten sonra herkesin uymasını sağlardı. Yönetim Kurulu çalışmalarında ve eski Kanuna göre aynı Kurul Disiplin Kurulu görevini de yaptığından Karşı görüşleri dikkatle dinler, ikna olduğu zaman kendi görüşünden vazgeçerek ona göre oy kullanırdı. Birlikte çalıştığı arkadaşlarının düşüncelerini her zaman alır ve kararları birlikte oluşturmayı tercih ederdi.

Bir gün Yönetim Kurulu toplantısında iddik. Ben Genel Sekreter olarak sol yanında, rahmetli **Av. Emin BALTAOĞLU** da Başkan Vekili olarak sağ yanında bulu-

nuyorduk. Başkanlık telefonu çaldı, arayan İstanbul Başsavcısıydı. Kısa görüşmede Savcı Bey, Adliyede bulunan Adalet Bakanının Baro Başkanı ile görüşmek istediğini bildirerek kendilerini görüşmeye davet etmişti. Çok nazik olan Başkanımız toplantıda olduğumuzu söylemiş ve bir fırsat yaratıp gelmeye çalışacağını eklemişti. Görüşme bitip telefon kapanınca Başkan, görüşmelerini özet olarak açıkladı. Başkan Vekili arkadaşımız bu davete icabet edilmemesini, Adalet Bakanı Baro Başkanı ile görüşmek istiyorsa makamında ziyaret etmesi gerektiğini, Yönetim Kurulu toplantısında olduğumuza göre Sayın Bakanın Baroyu şerefliendirmesi hepimizi onurlandıracaktır dedi. Bu görüş diğer Yönetim Kurulu arkadaşlar tarafından da onay bulmuştu. Başkan, Vekiline teşekkür ederek bende sizinle beraberim şimdi telefonu açıp bu gerekçe ile mazeret bildirerek Sayın Bakanı davet edeceğini söyledi gereğini yaptı. On dakika sonra Sayın Adalet Bakanı Baromuzu şerefliendirerek Yönetim Kurulunda Meslek sorunlarımızı da kendisine anlatmak ve kendisi de Avukat olduğu için birlikte paylaşmak imkanı bulmuştuk.

Baro Genel Kurullarında bir önceki Genel Kuruldan sonra vefat eden meslektaşların anısına saygı duruşu yapılması bir gelenektir. Eski yasa gereğince Genel Kurul toplantılarına da Aktif Baro Başkanı, Başkan vekili ve Sekreteriyle birlikte yönetirdi. Yönettiği son dönem Kurul toplantısında "*Değerli Başkan ve meslektaşlarım, önceki Genel Kurul toplantısından bu yana kırksekiz meslektaşımız aramızdan ayrıldı. Baromuzun Ananelerine uygun olarak bu meslektaşlarımızın adlarını tekrar bilgilerinize sunacağım. Bu isimleri lütfen ayakta dinlemenizi rica ediyorum. Ölmez Atatürk'ün, şehitlerimizin ve gerilerinde parlak birer meslek hayatı bırakarak ebediyete intikal eden Başkan ve Meslektaşlarımız için sizleri üç dakikalık saygı duruşuna davet ediyorum*" diyerek yaşayan ve vefat

eden tüm meslektaşlara gösterilmesi gereken saygının en güzelini ve en zarifini bizlere öğretmiştir.

Unutulmaz Başkanım, stajyerlere verdiği birbirinden güzel ve değerli Konferansların birinde; onları güçlendirip yüreklendirirken "*sizler şerefli bir mesleği seçtiniz, dileğim sizin mesleğe şeref olmanızdır*" demişti. Bütün meslek hayatında ve özellikle Baro Başkanlığında kendileri mesleğe şeref olmuştu. Nur içinde yatsın.

9 Nisan 1969 günü bir avukatın polis tarafından emniyette darp edilmesi olayını protesto eden basın toplantısından bir kare.

Baro Başkanı Av. Ferruh DERELİ
Baro Sekreteri Av. Fadıl ALTOP (Sağda)

"Beraber çalıştığımız dönemin hayranlık ve sevgi dolu hatırası olarak aziz meslektaşım Fadıl ALTOP'a

Ocak 1965

Ferruh DERELİ

Baro Başkanı

ÇOCUK KİMDEN?*
(Duruşmada Yaşanmış Bir Olay ve Anatomisi)
Em. Av. Fadıl ALTOP

I- Olay

Asliye Hukuk Mahkemesi salonunda sıramı bekliyordum. Biraz da tedirgindim. Zira, Mahkemenin Hakimi geçimsizlik nedeniyle boşanma davalarında somut olaylar ve kanıtlar arar, delillerin takdirinde de titiz ve yuvanın yıkılmamasından yana yorumlarla kolay kolay boşanmaya karar vermezdi. Benim davam da öyle bir boşanma davasıydı.

Sırası gelen ve tarafları davet edilen dava, “*neshebin reddi davası*” idi. Davacı, orta halli ve orta yaşlı fakat çökmüş bir kişiydi. Karşısındaki davalı, boşandığı eski eşi, son derece boyalı serbest tavırlı bir kadın ve yanında erkek bir avukat vardı. Hakim, davacıya hitaben “*kalkın ve davanızı açıklayın*” dedi. Yorgun davacı ayağa kalktı ve “*Hakim Bey bizi siz boşamıştınız. Biliyorsunuz davalı ahlaksız bir kadındı. Onun için aramızdaki çocuk benden değil. Ben babalığı kabul etmiyorum ve benim kaydımın silinmesini istiyorum*” dedi. Hakim sordu : “*Peki kimden?*” “*O yanındaki avukattan Hakim Bey.*”

Kadının yanındaki vekili ayağa kalkıp “*iftira Hakim Bey*” diyerek kolunu havaya kaldırdı ve “*muayene olalım*” diye ekledi. Hakim “*Avukat Bey konuşmalarınıza dikkat edin. Siz taraf değilsiniz*” dedi.

II- Olayın Anatomisi :

Kendimi emekliye ayırdığım üç yıldan beri, İstanbul Barosu Staj Eğitim Merkezi'nde avukat stajyerlerine

* Güncel Hukuk Dergisi'nin Aralık 2005 sayısında yayınlanmıştır.

“Uygulamada Avukatlık” derslerini konferans olarak veriyorum. Her 15 günde bir değişen gruplara tamamen yaşanmış olayların analizi metodu ile ve tartışmalı olarak verdiğim derslerde, her gruba bu olayı anlatıp “avukat-sınız ve böyle bir hitaba maruz kaldınız, ne yapacak-sınız?” sorusu ile stajyerleri önce düşünmeye, sonra tartışmaya davet ediyorum.

Bir gruptan bir stajyer oturduğu yerden “ağzını bur-nunu kırarım” demişti. Kendisini ayağa kaldırdım ve “duruşma salonunda bunu yapman imkansız. Kaldı ki, sizler avukat olmayı seçtiğinize göre, hukuka ve onun üstünlüğüne öncelikle ve samimiyetle inanmanız gerekir. Bunun sonucu hukuk yolu dışında “ağzı burun kırmak, topuktan vurmak, omuzdan sıyrmak” eylemlerini unutacaksınız. Aksi takdirde, asla meslekte başarılı olamazsınız “ dedim.

“Başka ne yapacaksınız?” soruma uzun süre, staj-yerlerden çözüm önerileri alamıyordum. Bu nedenle, “arkadaşlar gelin fikir jimnastiği yapalım” diyerek, şayet davacı, Hakimin “Çocuk kimden?” dediği zaman, “Hakim Bey siz davamıza bakarken kadının birkaç defa sizin odanızdan çıktığını görmüştüm, sizden olabilir” deseydi ne olurdu? dediğimde, stajyerler hep bir ağızdan “hemen zabıt tutulur, adam Savcılığa sevk edilir ve görevi başında Hakime hakareten tutuklanırdı” diye cevap verdiler. Bunun üzerine, “Hakim bu yetkiyi nereden alıyor?” diye sordum. “İfa ettiği görevden” dediler. “Nedir o görev?” dedim. “Kamu hizmetidir” cevabını alınca, “avukatın yaptığı görev nedir?” diye sordum ve Avukatlık Yasasının 1. maddesindeki “kamu hizmetidir” nitelemesini hatırlattım. O zaman ellerindeki Kanuna baktılar.

“Peki, Hakim muayene olmayı isteyen avukata “Avukat Bey konuşmanıza dikkat edin, siz taraf değilsiniz” demekle ne ikazı yaptı?” sualime cevap alamadım.

Bunun üzerine, “meslek kurallarının 6. maddesi ne diyor?” diye uyardım. Avukatın iddia ve savunmanın hukuki yönüyle ilgili olduğunu, taraflar arasındaki anlaşmazlığın doğurduğu düşmanlıkların dışında kalacağını emrediyor. Kaldı ki, görülen davada, avukat, davalı değil, davalının vekili durumundadır. Bu nedenle, talep Usul Yasasına aykırıdır.

Sonunda, stajyerlerle karşılıklı diyalog içinde bu analizin nasıl bir taleple Hakimin önüne getirilmesini şöyle saptadık : Avukatın ayağa kalkıp Hakimden söz alarak “Sayın Hakimim, ben kamu görevini ifa ederken, Huzurunuzda haksız bir tecavüze uğradım. Davalının beyanını kabul etmiyorum. Ancak, Avukatlık Yasasına göre görevimi ifa ederken uğradığım tecavüz hallerinde bir Hakime yapılmış gibi re’sen işlem yapılması gerekir. Lütfen davacının beyanını zabıtla tespit edin, benim beyanımı alın, tanıkları da mahallinde tespit edelim ve davacıyı zabıtla birlikte Savcılığa gönderin. Ben o davaya müdahil olacağım. Ayrıca Hukuk Mahkemesinde maddi ve manevi tazminat davası açacağım. Bu andan itibaren artık davacı ile hasım olacağım için, görülen davadaki vekillikten istifa ettim” demesi gerektiği sonucuna vardık.

SEN KÖRSÜN!...*
Em. Av. Fadıl ALTOP

Sulh Mahkemesi Salonunda sıramı bekliyordum. Çağırılan taraf vekilleri yerlerini alınca, Hâkim celseyi açtı. Dosyadaki bilirkişi raporlarını taraf vekillerine verdi, ne diyeceklerini sordu. Davacı vekili, göz attığı raporun iddiasını doğruladığını beyanla tahliyeye karar verilmesini istedi. Davalı vekili, amâ idi. Söz verilince, gayet sakın bir ifade ile, keşfin yapılmasına itirazı olduğunu, dosya zaptında keşfe saat 14:00'te gidileceği yazılı olmasına rağmen, kendisinin 13:50'de Mahkeme Kalemine geldiğinde, Heyetin kendisini beklemeden gittiğini, bu nedenle keşfin yapılmamış sayılmasını istedi. Hâkim, “nereden biliyorsun?” deyince, Kalemde tutturduğu ve başkatip ve bir katibin kendisiyle birlikte imzaladıkları zaptı uzattı. Hâkim, zaptı okuyunca çok sinirlendi. İmzası bulunan katip duruşmada daktilonun başındaydı. Kendisine çok sert çıktı.

Davalı vekili devamla, “*hemen keşif mahalli olan Kapalıçarşı'ya koştum, Heyetiniz keşfi bitirip mahalden 10-15 metre uzaklaşmıştı, yetiştim ve geri dönülerek bilirkişilere göstereceğim örnekleri görmenizi istedim, reddettiniz*” dedi.

Hâkimin kızgınlığı daha da artmıştı. Hiddetle, “*ne örneği göstereceksin, sen körsün*” dedi. Salonda hepimiz şok olduk.

Davalı vekili son derece üzgün, elini masaya vurarak “*şimdi dinleyin*” dedi. “*Evet, ben görme özürlüyüm, ama siz bu hitabınızla vicdanen kör olduğunuz ortaya koydunuz. Yapacağınız tek şey var. Bütün itiraz ve*

* Güncel Hukuk Dergisi'nin Mart 2006 sayısında yayınlanmıştır.

beyanlarımı ve bana karşı hitabınızı aynen zapta geçirin" dedi. Titriyordu. Hâkim de şaşırılmıştı, üzüntü ve hiddet birbirine karışmıştı. Kısa bir duraksamadan sonra katibine eğilerek "yaz" dedi. "Davalı vekili, keşfe 10 dakika erken gidilmesi ve kendisinin davalı vekili olarak beklenmemesi nedeniyle itiraz ederken, Mahkemeye güvensizliğini belirttiğinden, bu davaya bakmaktan çekiliyorum" dedi ve dosyanın Nöbetçi Mahkemeye gönderilmesini karara bağladı.

Türk hukukunda tarih boyunca Hâkim'in, HAKÎM (alim, bilgin), FEHÎM (zeki, anlayışlı), MÛSTAKÎM (doğru), EMİN (emniyetli, güvenilir), MEKİN (vakarlı, temkinli) olması öngörülmüştür.

Avukatlar yüklendikleri görevleri, bu görevin kutsallığına yakışır bir şekilde özen ve onur içinde yerine getirmekle yükümlü tutulmuşlardır.

Kaldı ki, hukukçuların nefretlerini dahi zerafet içinde ifade etmesini bilen insanlar olduklarını düşünerek salondan ayrılmıştım.

ŒİMDİ NE DİYECEĞİM AVUKAT BEY?*

Em. Av. Fadıl ALTOP

Bir tenkis davasının duruŒmasında davalı vekiliydim. M¼vekkilemin babası, sağlığında kendisiyle birlikte yaŒamayı tercih eden, son zamanlarındaki hasta ve yaŒlılık d¼nemlerinde b¼y¼k bir fedakarlıkla kendisine bakan kızına, sağlığında bir daire vermiŒti. Ől¼m¼n¼ takip eden g¼nlerde, diğer kardeŒler, ekseriyetle babalarının tasarrufuna sayđı g¼sterdikleri halde, bir tanesi iŒlemin iptali, olmazsa mahfuz hisseyi tecav¼z¼ nedeniyle o oranda tenkisini dava etmiŒti.

Davada iddia ve savunmalar, mukabil cevaplar verilmiŒ, delil listeleri ibraz edilmiŒ, kayıtların celbi sađlanmıŒtı. O g¼nk¼ duruŒmada davacı tarafın ¼ tanığı dinlenecekti. Tanıkların ikisi erkek olup, öncelikle dinlendiler; İfadelerini kesik kesik ve tutuk bir Œekilde, hareketleri endiŒeli bir durumda verdiler. ¼ç¼nc¼ tanık bir hanımdı. H¼viyetini s¼ylerken orta mektep mezunu ve ev kadını olduğunu s¼ylemiŒti. Hakim, davanın niteliğini anlatıp kendisine ne bildiğini sorduğunda, g¼z¼n¼ bir noktaya takıp duraksamadan, adeta ezber tarzında hukuki deyimlerle ifade vermeye baŒladı. Hakim son derece dikkatli bir insandı. Durumu fark etti ve tanığa ¼apraz bir sual sordu. Tanık durakladı, sağına soluna baktı ve davacı vekiline d¼nerek “Œimdi ne diyeceğim avukat bey?” diye sordu. Hakim, tanığa kendisine d¼nmesini ve avukata neden sual sorduğunu a¼ıklamasını ve kendisi ne biliyorsa onu s¼ylemesini istedi. Tanık, “Hakim Bey ne s¼yleyeceđimizi avukat bey ¼đretmiŒti” dedi. Œahidi dinleten davacı vekili, ayağa kalkarak tanığın beyanını kabul etmediğini s¼yleyince,

* G¼ncel Hukuk Dergisi'nin Mart 2006 sayısında yayımlanmıŒtır.

tanık, önce dinlenen şahitleri göstererek “*Hakim Bey üçümüz de avukatın yazıhanesine beraber gitmiştik ve bize ne söylememiz gerektiğini öğretmişti*” dedi. Hakim, önce dinlenen iki şahidi de Huzura çağırdı, “*Tanığın bu beyanına ne diyorsunuz?*” diye sordu. Onlar da avukatın yazıhanesinde görüşüldüğünü doğruladılar. Hakim, bütün beyanları doğru olarak zapta geçirdi ve zaptın bir örneğini Cumhuriyet Savcılığı’na, bir örneğinin de disiplin yönünden Baro Başkanlığı’na gönderilmesini karara bağladı.

Avukatlık Yasası’nın 2. maddesi, avukatlığın amacını, “*her türlü hukuki mesele ve anlaşmazlıkların ADALET VE HAKKANİYETE UYGUN olarak çözümlenmesini...*”; 34. maddesi de “*...avukatlar yüklendikleri görevleri, bu görevin kutsallığına yakışır bir şekilde, ÖZEN, DOĞRULUK ve ONUR içinde yerine getirmekle yükümlü...*” olduklarını amirdir.

Avukatın şahit hazırlaması, onlara verecekleri ifadeleri öğretmesi, özen ve doğrulukla bağdaşmadığı gibi, adalet ve hakkaniyetle de uyuşmaz. Ayrıca, delil listeleri verilmiş ve şahitler sınırlanmış olmakla, yalan şahadetleri ortaya çıkmış şahitlere mukabil yeniden şahit dinletmesi imkanı da kalmamıştır. Avukat, bu yönüyle de müvekkiline büyük zarar vermiştir.

BAŞKAN CAHİT ARİF TUNGER*

Em.Av. Fadıl ALTOP

İstanbul Barosu'nun değerli Başkanlarından **Av. Cahit Arif Tunger**, 1906 yılında İstanbul'da dünyaya gelmiştir. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde öğrenci iken çalışma hayatına atılan Cahit Arif Tunger, 1938 yılında Hukuk Fakültesini bitirmiştir. Ticaret Bakanlığı'na bağlı kuruluşlarda müfettişlik ve yöneticilik görevlerinde bulunmuş, bu görevleri sebebiyle uzun yıllar Amerika'da, İngiltere'de, Portekiz'de kalmıştır. Daha sonra yurda dönerek avukatlık stajını tamamlayıp Adalet Bakanlığı'nda yapılan avukatlık sınavını da kazanan Cahit Arif Tunger, 04.12.1947 tarihinde İstanbul Barosu Levhasına kaydolarak, avukatlığa başlamıştır. 17 Kasım 1985 tarihinde ani bir kalp sektesi ile aramızdan ayrılan üstadımız, son nefesine kadar avukatlık mesleğinde başarılı çalışmalarını sürdürmüştür.

Hukukun üstünlüğüne, savunma hakkının dokunulmazlığına, avukatlığın ve baroların bağımsızlığına yürekle inanmış, seçkin bir hukukçu ve başarılı bir avukat olan üstadımız, 1958 – 1960 ve 1962 – 1964 yıllarında iki dönem Başkanlığını yaptığı Baromuza çok olumlu ve unutulmaz hizmetler vermiştir.

Kendisini ilk tanımam, 9 Temmuz 1960 tarihinde Şan Sineması'nda yapılan Baromuzun Olağanüstü Genel Kurul Toplantısı'nda olmuştu. Baromuzun Başkanı idi ve yasaya göre, Kongrenin de Başkanlığını yapıyordu. Hatırladığım kadar, 27 Mayıs 1960 ihtilalini takip eden heyecanlı günlerde, bir kısım meslektaşlarımız, Baronun ihtilal öncesi dönemde pasif davrandığı, olaylara etkin biçimde müdahale etmediği, bu nedenle Başkan'ın ve

* *Güncel Hukuk Dergisi'nin Nisan 2006 sayısında yayınlanmıştır.*

Yönetim Kurulu'nun değişmesi gerektiği düşüncesi ile Genel Kurulu Olağanüstü toplantıya çağırmışlardı.

Salonda o tarihe kadar görülmemiş bir kalabalık vardı. Söz alan konuşmacılar, son derece heyecanlı fakat daha ziyade politik ağırlıklı ve büyük kısmı haksız eleştirileri ustalıkla sergiliyorlardı. Zaman zaman konuşmacılara sataşmalar oluyor, sözlerinin kesilmesine çalışılıyordu. Heyecan doruk noktasında idi.

Başkanın, bu atmosferde gösterdiği tarafsızlık ve sabır dikkatimi çekmişti. Konuşmacıların sözlerinin sonuna kadar dinlenmesini ve yapılan sataşmaların önlenmesini ihtar ediyordu. Sonra söz sırası kendisine geldi. Heyecanlıydı. Eleştirilerin pek çoğunun haksızlığını bilmesine rağmen kızmadan ve sertliğe kaçmadan, konuşmacılara teker teker, kısa ve öz cevaplar verdi. Hangi noktalarda yanıldıklarını vurguladıktan sonra, *"...Arkadaşlar, Baronun görevleri Avukatlık Yasası'nda belirtilmiştir. Ben ve arkadaşlarım bu görevleri Yasamıza uygun olarak yaptık. Çalışmalarımızda, Yasamızın da öngördüğü gibi, günlük politikaya girmedik ve Başkan kaldığım sürece Baroyu siyasetin ve ideolojik çalkantıların dışında tutacağım..."* sözleri büyük bir alkış tufanı ile desteklendi ve toplantıya katılanların ezici çoğunluğu bu ilkeyi onaylayarak, Başkanın ve Yönetim Kurulunun görevine devamını sağlamıştı.

1962 yılı Aralık ayında yapılan Baro seçimlerinde kendileri yeniden Baro Başkanlığına, ben de karşı listeden Yönetim Kurulu Üyeliğine seçilmiştik. On yıllık avukat olmama rağmen, Yönetim Kurulunun en kıdemli üyesi idim. Eski Yasaya göre, aynı heyet Perşembe günleri Yönetim Kurulu, Salı günleri de Disiplin Kurulu görevini yaparken, benden başlayan oylamalarda kendisi ile ters düştüğümüz konular olurdu. Bazen ben, bazen de kendileri, oylama sonunda azınlıkta

kalırdık. Hiçbir zaman sonuca kızdığına veya Başkan olarak tesir etme davranışına tanık olmadım. Oylama sonucuna ve özellikle karşı görüşlere daima saygılı davranmıştır.

İki yıl süren beraber çalışmalarımızda birbirimizi yakından tanımak ve mesleğe duyduğumuz saygıdan kaynaklanan titizliğimizi anlamak imkanı bulmuş ve dost olmuştuk. Salı günleri yapılan disiplin çalışmalarında, şikayete konu olayların analizinde, değerlendirilmesinde, mesleki tecrübesi yanında, kişisel olgunluğu ve müsamahası ile gösterdiği dirayet, kararların isabetli verilmesinde etken olmuştur. *“İnsanın insanı yargılayıp cezalandırmasındaki güçlüğe”* dikkatimizi çeker, duygusal sertleşmeleri, kişisel tutumları önler, tarafsız ve adil olmayı, objektif kalmayı sağlar, bunları zarafet içinde ve kararların sonucuna daima saygılı kalarak yapardı.

Avukatlık mesleğine saygısı büyüktü. Bunu özel çalışmalarında titizlikle uygular, resmi görevinde de her türlü müdahaleye anında karşı çıkardı. Unutamadığım bir olayı anlatmak isterim : Yönetim Kurulu'nda en kıdemsiz üye olmam nedeniyle avukat stajyerlerine ait dosyaların incelenmesi görevini bana vermişlerdi. Bu incelemelerde stajyerlerin staj sürelerini tamamlayıp tamamlamadıklarını, avukatlığa mani hallerinin bulunup bulunmadığını inceleyerek, raporumu Yönetim Kurulu'na sunuyordum. Bir gün Baro'ya girmek isteyen Hakim emeklisi bir adayın dosyasını incelediğimde, Adalet Bakanlığı'ndan celp edilmiş sicilinde; *“Savcılığı sırasında kasabanın meyhanesinde aşırı alkolün etkisiyle kavga çıkardığı, sille tokat dövüştüğü”* nedeniyle yer değiştirme cezası aldığı, *“tayin edildiği Orta Anadolu'daki bir vilayette Kadastro Hakimi olarak bir terzi ile anlaşıp Hazine arazilerinden bazılarını haksız olarak belli kişiler adına tespit ettiği şikayeti ile”* ikinci defa yer değiştirme

cezası aldığı, “Marmara Bölgesi’ndeki bir ilde Ağır Ceza Reisi iken, vilayette çalışan evli bir kadınla ilişki kurmaya çalıştığı, kendisini reddeden kadını ilin ünlü köprüsü üzerinde tokatladığı ve vaki şikayet üzerine disiplin cezasını beklemeden emekliliğini istediği ve emekli edildiği”ni saptamıştım. Bu eylemler, 3499 Sayılı Avukatlık Kanunu’nun 2/c fıkrasındaki avukatlığa mani olan “meslek şeref ve haysiyetine uymayan haller” olduğu için, adayın Baro’ya kayıt talebinin reddi gerektiğini Yönetime raporum ile bildirmiştim. Başkan, gösterdiğim dikkate teşekkür ederek, rapor doğrultusunda karar verilmesini sağlamıştı. Aday, bu red kararına karşı, Adalet Bakanlığı’na itiraz etmişti. Bakanlık Baromuza hitaben “adayın anılan eylemlerine gerekli disiplin cezaları verilmiş ve Hakimlik görevi emekliliğine kadar devam etmiş olmakla Baroya kaydının yapılması gerekir” mealinde bir yazı göndermişti. Benim fikrim değişmemişti. Hakimlik yönünden verilen disiplin cezaları, adayın eylemlerinin meslek şeref ve haysiyetine uygun olmama niteliğini değiştirmiyordu. Ayrıca, Bakanlığın uygulaması, Avukatlık Yasası’nın Baro Yönetim Kurulu’na verdiği takdir yetkisini bertaraf edici nitelikte olup, hukuki bir dayanaktan da yoksundu. Bu nedenle, eski kararımızdaki ısrar görüşümü Yönetim Kuruluna bildirdiğimde, Başkan, aynı samimiyet ve takdir hisleri ile benim görüşümü desteklemiş ve Yönetim Kurulu da oybirliği ile adayın talebini tekrar reddetmiştir.

Henüz Barolar Birliği kurulmamıştı. 3499 Sayılı Avukatlık Yasası’na göre, bizim bu ısrar kararımız karşısında Adalet Bakanlığı’nın Baro Yönetim Kurulu’nu görevden alıp en kıdemli Hakimin Başkanlığında Baro Genel Kurulu’nun yeni bir Yönetim Kurulu seçmek üzere toplanmasını amirdi. Bakanlığın tutumunu bekliyorduk. Ankara Barosu Başkanı’nın “Türkiye Barolar Birliği”nin kurulması çalışmalarına katılmamız için yaptığı davete,

1964 Temmuz ayında rahmetli Başkan, rahmetli üye Sabih Atlı ve ben, birlikte iştirak etmiştik. O toplantıda, Başkanımız, Türkiye Barolar Birliği'nin kurulmasının neden gerekli olduğunu, yukarıda anlattığım olayı da örnek göstererek açıklamış, bu Birliğin mesleğe getireceği yararları, unutulmaz belagatı ile anlatmıştı.

Öğleden sonra, devrin Maliye Bakanı tarafından Meclis'ten geçirilmek istenen "*Yeminli Hesap Uzmanları Yasası*"nda bu kişilerin "*yargı mercileri önünde açıklama yapma hakkı*" namı altında avukatlık yapma çabalarını önlemek için Bakanlığa gittiğimizde, Bakan Bey, "*İstanbul Barosu'nun görüşünü biliyoruz, ayrıca görüşmemize neden yok*" diyerek bizi kabul etmemişti. Davranış hoş değildi. Rahmetli Başkanımız, üyemiz olan Milli Savunma Bakanı İlhami Sancar Bey'i arayarak görüşme sağladı ve bu Kanunun mesleğimiz bakımından arz ettiği tehlikeleri yüz yüze anlatarak dikkatini çekti. Adalet Bakanı da Baromuzun eski bir Başkanı idi fakat o gün Ankara'da bulunmuyordu. Ertesi gün Meclis'e giderek Parti Grup Başkanları ve Vekilleri ile görüşerek bu Kanunun sakıncalarını anlatmış ve Meclis'teki meslektaş Milletvekillerinin dikkatini çekerek, Maliye Bakanı'na rağmen Yasa'nın Meclis'ten çıkması önlenmiştir. Adalet Bakanı Müsteşarlığı'na gittiğimizde, Başkan'ın Müsteşara "*bizi ne zaman görevden alacaksınız?*" diyerek şaka yolu ile ikinci red tezkeremizi hatırlattığımızda, Müsteşar Bey, "*biz o olayı hallettik. Baronuz haklıydı. Bu nedenle İstanbul Barosu'na karşı öyle bir eylem yapmaktan kendimizi koruduk*" dedi.

Cahit Arif Tunger, giyinişi, davranışları ve konuşmaları ile tam bir İstanbul beyefendisi idi. Ana dili gibi bildiği Fransızca ve İngilizce ile durmadan okuyan ve araştıran bir insandı. Hukuk dışında, edebiyat, felsefe, psikoloji ve klasik müzik dallarında geniş bilgisi ve genel

kültürü ile sohbetlerine doyulmayan zarif bir insandı. Çok iyi bildiği iki yabancı dil sebebiyle, Türk ve Batı kültürlerini derinlemesine incelemiş, benzer ve farklı yönlerini bularak değer yargılarına varmıştı. Bu nedenle sohbetleri son derece zengin ve mukayeseli bilgilere, bulunmaz gözlemlere dayanır, hepimizi etkilerdi. Türk edebiyatının ve düşünce hayatının pek çok ünlü kişisi Başkanımızın ya dostu veya aynı mecliste bulunmuş, tartışmış kişileri idi. Onlardan naklettiği anekdotlar, son derece renkli ve eserlerinin daha iyi anlaşılmasında etken oluyordu. Andreas Schwartz'ın Bebek'teki evine ziyaretine giden Başkanımız, denize cepheli salonun üç duvarının yerden tavana kadar kitaplık olduğunu, kütüphanenin bir bölümünde mesleği ile ilgili bilimsel eserlerin bulunduğunu, diğer bölümünde ise dünya klasiklerinden roman, hikaye ve denemeler yanında henüz şöhret olmamış yazarların benzer eserleri ile dolu olduğunu görünce yadırgadığını ve nedenini Hocasına sorduğunda, Hocasının da “o gördüğünüz bilimsel eserler meslektaşlarımda da mevcuttur. Ama beni Schwartz yapan öbür bölümdeki genel kültür eserleridir” cevabı hafızamdan hiç çıkmamıştır.

Rahmetli Üstadımız klasik müzik dalında da çok bilgili idi. Zengin plak koleksiyonu vardı ve evinde dostlarına yaptığı müzik gecelerinde bestekarların plaktaki besteyi neden ve kime karşı yaptığını bize açıklar, sonra da hiç ses çıkarmadan dinlememizi isterdi. Ben o sırada yüzüne baktığımda, Üstadımızın besteyi sadece dinlemediğini, adeta iç dünyasında yaşadığını sezerdim. Gerçek bir hümanist idi. İnsan sevgisi, bütün benliğine sinmişti. Bir bakıma edebiyat, müzik ve felsefeye olan tutkusu, insanlığın yaşadığı büyük ıstırapın hassas ruhunda yarattığı eleme samimi olarak çözüm aramasındandı. Dostlarını sever ve arardı. Dertleri ile hemdert olur, acılarını samimiyetle paylaşır, mutluluklarını

arttırmaya çalışırdı. Daima iyiden, güzelden ve doğrudan yana idi. Bağınazlık ve bayağılıktan hoşlanmazdı. Hele düşünce ve sanatta bunlara hiç tahammülü yoktu. Alçakgönüllü idi. Hatalarını tashih etmekten, tartışılan konularda aykırı görüşleri dinleyip beğendiklerine takdir ederek katılmaktan zevk alırdı. Gönül adamı idi.

Meslek hayatında çalışkanlığı, araştırmacılığı ve titizliği ile tanınmıştı. İnsan sevgisi ile birleştirdiği hukuk sevgisi, kendisini son nefesine kadar (79 yaş) şevkle ve sağlıkla çalıştırmıştı. Müşaviri bulunduğu şirketlerde 30 yılı geçen çalışmaları, mesleğimizdeki nankörlükler dikkate alınırca, kişiliğinin değeri ve mesleğindeki başarısı anlaşılabilir olur.

Nur içinde yat Aziz Başkanım...

1964 yılı Baro Genel Kurulu Toplantısı
Başkan Av. Cahit Arif TUNGER (ortada)
Genel Sekreter Av. Osman Kuntman (sağda)
Sayman Üye Av. Fadıl ALTOP (solda)

Bir Baro seçiminden sonra yeni ve eski yöneticiler biraradayken.

DAVAYI KİM SONUÇLANDIRDI?*

Em. Av. Fadıl ALTOP

1958 yılı ilkbaharında yaşlı bir hanımla orta yaşlı oğ-
lu yazıhaneme gelmişlerdi. Anne,Eyüp sırtlarında yarı
ahşap ,iki katlı ,bahçeli bir evi olduğunu, bir katında
bahar ve yaz aylarında tek başına orada yaşadığını, kış
aylarında oğlunun Kemerburgaz'daki evine gidip dört,beş
ayını orada geçirdiğini ,zemin katta ise yaşlı bir karı
kocanın kiracı olarak oturduğunu, iki gün önce oğlundan
evine döndüğünde evinin bahçesine biriketten yapılmış
iki odalı,mutfak ve tuvaleti olan bir gecekonda yapıldığını
görünce çok üzüldüğünü, bunu yapıp oturanın
Demokrat Parti Ocak Başkanı olduğunu, derhal
çıkmasını söylediği zaman da hakaret gördüğünü
bildirmiş, bilgisi ve muvafakati olmadan yapılmış binanın
yıkılmasını ve içindekilerin tahliye edilmesini istemiştir.

Gençler bilmez, orta yaşlılar da zor hatırlarlar. O ta-
rihte siyasi partilerin mahallelerde ocak teşkilatları
vardı.Bunların başkanları da genelde mahallenin kaba-
dayılarından, tahsilsiz ve kanun tanımaz davranışlar
içinde parti gücüne dayanan kimselerden oluşuyordu.

Yaşlı kadın tapu senedini,kiracısına ait kontratı
birlikte getirmişti. Derhal noterden bir vekaletname
çıkartmasını söyledim. Gidip yapturdılar ve kendileriyle
birlikte evlerini görmeye gittim. Kendime göre durum
tespitini yaptım. Eyüp Tapusu'na da uğrayarak kayıt ör-
neği aldım. Böylece bana verilen tapuda da bir değişiklik
olmadığını, evin tamamının yaşlı kadına ait olduğunu
saptadım. Ertesi günü Eyüp Asliye Hukuk Mahke-
mesi'nde haksız tecavüzün önlenmesi,kaçak binanın
yıkılmak suretiyle işgale son verilmesi, giderlerin davalıya

* Güncel Hukuk Dergisi'nin Ekim 2006 sayısında yayınlanmıştır.

yüklenmesi talebiyle davamı açtım. Mahkemeden tapu kayıtlarının celbini ve İstanbul Belediyesi Başkanlığı'ndan imar durumunun sorulmasını isteyerek elden takip etme yetkisini aldım. Dilekçeme tanık listesini de eklemiştim.

Eyüp ilçesi kalabalık nüfusa sahip ve giderek gelişen bir ilçe olmasına rağmen tek bir asliye mahkemesi vardı. İş yoğunluğu sebebiyle duruşmalar iki ile üç ay arasında yapılabiliyordu. Bu sebeple Sayın Hakim dilekçemde talep ettiğim gibi tapu kayıtları ve imar durumunun hemen istenmesine ve benim elden takibime karar verdi. İlk celsede davanın esası yönünden zorunlu ve yazılı deliller dosyaya celp edilmişti. Karşı taraf savunmasında davacı hanımın bilgisi dahilinde inşaatı yaptığını ve yaptığı gecekondunun kıymetinin işgal ettiği arazi parçasından daha kıymetli olduğunu, bu nedenle tanıkların dinlenerek ve bilirkişi tehkikatiyle gecekondunun bahçeden bedeli karşılığı ifrazını ve adına tapuda tescilini istiyordu.

Gelen imar durumu dava konusu taşınmazın “*mezarlıklara mücavir gayri sıhhi alan içinde kaldığını, ifraz ve iskanının mümkün olmadığını ancak yeşil alan olarak kullanılabileceğini*” bildiriyordu. Bu cevap, davalı savunmasının ve taleplerinin esas itibarıyla reddini gerektiriyordu. Listesini verdiğim tanıklar ise müvekkilemin, oğlunun yanında geçirmekte olduğu dönem içinde ve kiracıların muhalefetine rağmen, zorbalıkla binanın yapıldığını söyleyeceklerdi. Davalı taraf gelen imar cevabını inceleyeceklerini ve mukabil delil ibraz edeceklerini söyleyerek celse tatile rastladığından Ekim ayına ertelendi.

İkinci celsede tanıklar dinlendi, bize göre deliller tamamlanmıştı. Karşı tarafın tanıkları görgüye ve bilgiye dayanmayan mütecavizden duyduklarını nakletmişlerdi.

Ancak bir de İstanbul Belediyesi Eyüp İlçesi Müdürlüğü'nden imar durumu sorulmasını talep ettiler. Buna gerek olmadığını ,zira imar durumlarının İstanbul Belediye Başkanlığı'ndan alınabileceğini, ilçelerin bağımsız olmadıkları için şube müdürü durumunda imar durumu verme yetkilerinin bulunmadığını bildir-dim. Mahkeme tereddütlerden sonra bir defaya mahsus olmak üzere İstanbul Belediyesi Eyüp İlçesi Müdürlüğü'nden de imar durumu sorulmasına karar vererek duruşmayı Ocak ayına erteledi. Davalı mütevaciz Ocak Başkanı, sıfatını belediye memurları üzerinde kullandığından, arka arkaya beş celse sorulan suale cevap gelmedi. Böylece duruşma haklı bir neden olmadan uzuyordu. Hakim Bey tekrar talik yapmak isterken birden ayağa kalktım, "*Hakim Bey, dosyada bütün deliller mevcut. Davalının iktidardaki partinin ocak başkanı sıfatıyla yetkisiz makamda yeni imar durumu istemesi nedeniyle dava bir buçuk yıldır uzamaktadır. Ben bu süre içinde aldığım ücretimi yol parası olarak harcadım. Yaşlı müvekkilem de giderek artan bir teessür içinde. Davalı bedava işgal ettiği mekanda sefa sürmekte. Bütün bunları anlıyorum ancak bu davanın bu şekilde uzamasında mahkemenin ne menfaati var bunu anlayamıyorum? Lütfen taliklere son verip müvekkilemi ızdıraptan kurtarın,*" dedim. Biraz da sert bir ses tonuyla konuştuğumu hatırlıyorum. Hakim Bey duraladı. Salon-daki tecrübeli meslektaşlarım bana endişeli gözlerle bakması karşısında ve salonu kaplayan birkaç saniyelik süre içinde cezaevine gönderilebileceğimi hissettim. Zira usul yasasında, o zamanlarda "*Mahkemenin mehabetini ihlal eden avukatın tutuklanarak bir hafta süreyle cezaevine gönderilebileceği...*" hükmü vardı. Bu madde ender de olsa uygulanmaktaydı.

Hakim Bey sakin bir ses tonuyla "*Yazılacak tekit tezkeresine cevap verilmemesi halinde kusurlu olanların*

savcılığa şikayet edileceğinin eklenmesine ve duruşmanın 04.06.1960 gününe talikine” karar verdi. 27.05.1960 tarihinde askerler idari duruma hakim olduğunda tutuklananlar içinde davalı ocak başkanı da vardı. 04 Haziran 1960 günü duruşmaya sadece vekiller girdik. Tezkereye yine cevap yoktu. Hakim Bey resen “Bu dava çok uzadı. Deliller de toplandı. Tezkerenin cevabına da ihtiyaç duymuyorum,” diyerek son diyeceklerimiz sordu. Her iki tarafın vekili “eski beyanlarımızı tekrar ediyoruz,” dedik. Hakim Bey “Duruşma bitti,toplanan delillere göre davanın kabulüne, mütecaviz binanın yıkılarak müdahalenin önlenmesine, giderlerin davalıdan alınmasına...”, diyerek duruşmayı bitirdi. Duruşmadan çıktığımızda davalı vekili yanıma gelerek “Üstadım, sizi üzdük ama müvekkilim tutuklandı. Eşi ve çocukları da mahallede kalamaz oldular. Anneannelerinin evine gittiler, bir hafta içinde binayı yıkıp bahçenizi temiz olarak teslim edeceğiz,” dedi. Kabul ettim. Meslektaşım sözünde durarak bir hafta sonunda bina yıkılmış ve molozlar arsadan temizlenmişti.

Hatırladıkça kendime hep şunu sorarım, Bu davayı kim sonuçlandırdı?

KİMSE MAL KALDIRAMAZ*

Em. Av. Fadıl ALTOP

1969 yılında bir cumartesi günü, vekili bulunduğum şirketin alacağı için icra memuru ve karakoldan aldığımız polis memuru ile birlikte Kasımpaşa Çarşısı'nda bir mağazaya hacze gitmiştim. Mağazanın vitrininde buzdolabı ve içeride beyaz eşyalar vardı. Borçlu dükkanda idi. İcra memuru kendisine haciz yapılacağını anlatırken hemen dükkanın önüne toplanan kalabalıktan birinin *"Burada kimse haciz yapamaz ve mal kaldıramaz"* diye yüksek sesle bağırarak dükkana girmişti. İcra memuru yaşlı ve efendi bir kimse idi. Polis içeri gireni tanıdığı için müdahale edememişti. Ben içeriye girene kim olduğunu, ne sebeple icra memurunun işine müdahale ettiğini, sordum, alacaklı vekili ve avukat olduğumu bildirdim. Adam sesini daha da yükselterek *"Ben bu mahallede Demokrat Parti Ocak Başkanı'yım. Esnafın zarar görmesine müsaade etmem,"* dedi. Polis memuru zayıf bir sesle *"Sakin olun. İcra memurunun işine mani olmayın, suçlu olursunuz,"* deyince adam, *"Sen karışma, sonra kendine yer beğenmen gerekir."* diye cevap verdi. Çevredeki dükkanlardan ve gelen geçen insanlardan bir kalabalık oluşmuştu. İcra memuru olay çıkmasından, endişeli gözlerle bana bakıyordu.

Birden Ocak Başkanı'na dönerek *"Peki dedim siz bu borçlunun borcunu ödeyeceğinden emin misiniz? Borcuna kefil olur musunuz ? O zaman icra memuru haciz yapar ve eşyaları size teslim ederiz. Siz de ocağınız esnafını korumuş olursunuz,"* dedim. Çaresiz kabul etti. Aksi takdirde forsu kırılacaktı. Ortalık yatışınca icra memuru borcu karşılayacak miktarda malları haczetti ve hacze-

* Güncel Hukuk Dergisi'nin Aralık 2006 sayısında yayınlanmıştır.

dilen eşyaları yediemin olarak ocak başkanına teslim etti. Zapta devamla ocak başkanı icra kefilî sıfatıyla borcun tamamına kefil oldu ve on gün içinde ödeyeceği taahhünde bulundu ve icra memuru taahhüdü on gün içinde ödemezse cezai sorumluluğunun ayrıca kendisine teslim edilen mallardan ve borcun tamamından icra kefilî olarak teklifinin kabul edildiğini ve keyfiyetin kendisine tebliğini de yaptı. Hep birlikte zabıtları imzalayarak haciz mahallinden ayrıldık.

Üç gün sonra yazıhaneme gelen ocak başkanı mahvolduğunu, zira borçlunun bir gece evvel dükkamı boşaltıp haczedilen mallarla birlikte bütün eşyalarını kaçırdığını, kendisinin ne yapacağını bilmediğini bildirdi. Oturttum. Bir çay ikram ettim ve tahsilini sordum. Orta mektep ikinci sınıftan ayrılma, herhangi sanatı olmadığını, parti mensubu bir şirket patronunun yanında çalıştığını, şirketin ayak işlerini takip ettiğini söyleyince “*Sen bu halinle, o gün yaptığın davranışının suç olduğunu bilmiyordun. İcra memuru, devlet memuru olarak sırasında kendisinin de hak ve alacaklarının tahsiline gidebileceğini, onun görevine mani olmanın hapis cezası gerektirdiğini ve ben araya girip çözüm bulmasaydım belki de orda tutulacak ceza zaptıyla hapiste olabileceğini, bunun kendisine büyük bir ders olmasını dilediğimi “söyledim ve ilave ederek“ On gün içinde borcu ödemediği takdirde evine hacze geleceğimi ayrıca kendisine yediemin olarak emanet edilen malların iade edememesi halinde savcılığa şikayet edilerek ceza davası açılacağını ve maaş aldığı şirketten maaşının da haczedileceğini bildirdim.”* Çok üzüldü. Hata ettiğini kabul etti, davranışı ve hitabı için benden ayrıca özür diledi, çıkıp gitti. Onuncu gün yazıhaneme tekrar gelerek parayı getirdiğini söyledi. Birlikte icra dairesine gidip parayı dosyaya ödetmek suretiyle yedieminlik sorumluluğundan da kurtulmasını sağladım.

Avukatlıkta amaç "Bağcıyı dövmek değil, üzümü -dava ve ya takip konusu hakkın elde edilmesini sağlamak-yemektir."

HANGİ ANNE?*
Em. Av. Fadıl ALTOP

1980 başlarındaıdı. Genç bir meslektaşım, telefonla arayarak randevu üzerine yazıhaneme gelmişti. Elinde, İstanbul Adliyesi'nin bilgisi, dirayeti ve kişiliği ile hepimizin saygısını ve güvenini kazanmış mümtaz bir hanım Hakimin Mahkemesinde açılmış "*Babalığın Tespiti ve Velayetin Anneye Verilmesi*" davası ile ilgili dosya rneği vardı.

Genç meslektaşım aleyhine dava açılmış olan kişi- nin, liseden sınıf arkadaşı olduğunu, evli ve çocuksuz olarak ticari hayatını sürdürdüğünü, davanın özelliği bakımından benim davayı kabul edip birlikte takip etmemizi rica etmişti. Elli yıllık meslek yaşamımda, benden meşru platformda hukuk yardımı isteyen hiçbir meslektaşıma yardım etmekten kaçınmadım. Elindeki dosyayı bırakmasını ve ertesi günü arkadaşı ile birlikte yazıhaneme gelmesini söyledim. Nasıl yardım edebileceğimi hep beraber görüşmemizden sonra bildireceğimi ilave ettim.

Dosyayı incelediğimde; iddiaya göre erkeğin evli olduğu, davacı kadının ise bekar ve ses sanatkarı olarak gazino ve lokallerde çalıştığı, davalı ile İstanbul'da yeni bir iş kurarken böyle bir lokalde tanışıp beraberliklerinden bir kız çocuğunun dünyaya geldiği, doğumun bütün giderlerini, doğum öncesi ve doğum sonrasındaki her türlü bakımını erkeğin üstlendiği ve yerine getirdiği, sonra da erkeğin davacı kadın ile çocuğu yaşadığı vilayete götürüp ayrı bir ev tuttuğu, orada da kaçamak beraberlikleri devam ederken, kısa süre sonra, davacı kadının, bir aylık çocuğu evde tek başına bırakarak,

* *Güncel Hukuk Dergisi'nin Temmuz 2007 sayısında yayınlanmıştır.*

havaalanına gittiği, oradan erkeğin kardeşine telefon ederek, “Çocuğu evde yalnız bıraktım. Ağabeyinize haber verin, benimle yaşamayı istiyorsa, eşine karşı boşanma davasını açsın, çocuğu da yanına alarak İstanbul’a gelsin. Aksi takdirde çocuğuna sahip çıksın. Ben bir daha buraya dönmeyeceğim.” dediği ve doğumdan yaklaşık üç ay sonra davasını ikame ettiğini saptadım.

Ertesi gün, genç meslektaşım davalı olan arkadaşı ile beraber yazıhaneme geldiler. Davalıya çocuğun kendisinden olup olmadığını ve kendisinden ise, ilk celsede birlikte mahkemeye gidip Hakim huzurunda beyan etmesi gerektiğini söyledim; Davalı erkek açık ve net bir ifade ile, “Doğan çocuk benimdir ve benden olmuştur. Davacı kadının sanatkar yaşamına rağmen beraberliğimiz süresince yanlış bir davranışı olmamıştır. Babası olduğumu kabul ediyorum ve bunu Hakim huzurunda da ikrar edeceğim.” dedi. Bunun üzerine davayı kabul ettim; Ancak, babalığın kabulünden sonra velayetin babaya verilmesi hususunda çok gayret göstermemiz ve delil toplamamız gerektiğini, ayrıca benim çocuğa bakmakta olan davalının eşi hanımefendi ile çocuğun da beraber olduğu bir zeminde görüşmem icap ettiğini söyledim; Mutabık kaldık.

Duruşmadan önce, davalı erkeğin eşi hanımefendi ve küçük yavru birlikte yazıhaneme geldiler. Odamda hanımefendiye olayı nasıl öğrendiğini ve çocuğu ne zaman, ne sebeple aldığını sordum. Hanımefendinin son derece kibar ve aydınlık yüzlü oluşu, sevecen tavırları ile çocuğu kucaklayışı, kucağından indirirken gösterdiği özen, her seferinde çocuğun da anne diye ona koşup sarılması dikkatimi çekmişti.

“Avukat Bey, Güney vilayetimizdeki yaşamımız çok mutluymuştu. Yedi senedir büyük bir ihtimamla tedavi görmeme rağmen, henüz çocuğumuz olmamıştı. Bu

nedenle, eşim kadar ben de bir çocuk özlemi içindeydik. Kocamın olayını ve çocuğun da vilayete getirildiği ve kayınbiraderimin evine bırakıldığı dedikodusunu duyunca, aniden eltimin evine gittim. Çocuk arabada uyuyordu. Çocuğun yüz hatları, burnu, kaş, gözü ve elleri eşime çok benziyordu. Orada uzun süre oturdum ve akşamüzerine doğru eşimi telefonla arayarak eltimin yanında olduğumu ve bizi yemeğe alıkoymak istediklerini bildirerek, eltimin evinde kendisini beklediğimi söyledim.

Biraz sonra kapı çaldığında, eltime kapıyı benim açacağıma, kimsenin kapıya gelmemesini rica ettim. Kocam kapıdan içeri girerken son derece mahcup, başı öne eğik durumda olduğu halde, güler yüzle hoş geldin dedim ve yanağından öperken kulağına (ilk ve son mu? Bir daha olmayacağına söz veriyorsan ve evlat seninse ben kendimden olmuş gibi ona bakacağım.) dedim. Başını omzuma koydu, gözleri yaşardı ve ağlamaklı bir sesle (söz veriyorum, bir daha böyle bir hata yapmayacağım, çocuk benim, tekrar özür diliyorum), dedi. Çocuk iki ayını doldurmamıştı, o günden beri bağıma bastım ve evlat özlemimi kendisi ile gidermeye çalıştım. İnanın Avukat Bey onu çok seviyorum. Eğer bunu benim elimden alırlarsa, inanın ki yaşayacağımı zannetmiyorum" dedi, sesi titriyordu ve gözlerinde yaş damlaları birikmişti.

Bir avukat olarak, yapacağım savunmalar yönünden ve küçüğün yüksek menfaatleri bakımından hanımefendideki sevginin içtenliğine ve temizliğine yüzde yüz inanarak, vicdanen rahatlamıştım. Duruşmada artık müvekkilim olan davalı, Hakim huzurunda çocuğun kendisinden olduğunu ikrar ederek, davanın babalığın tescili bölümünü bitirmişti. Velayetin tevdi hususunda toplanan deliller, uzman psikologların raporları ve şahitlerin görgüye dayalı samimi beyanları çerçevesinde, Muhterem Hakim,

1- Vaki kabul ve ikrar karşısında davalının küçüğün babası olduğunun tesciline,

2- Küçük kızın iki aylıktan itibaren içinde bulunduğu, alıştığı ve yaşadığı ortamdaki sosyal ve ekonomik düzeyde büyümeye devam etmesinin lüzumuna, gerek bakımı, sağlığı, gelişimi ve gerekse küçük dünyasındaki mutluluğu bakımından daha uygun bir hayat sağlandığı ve menfaatlerine daha uygun olacağı kanaatine varılmıştır. Bu sebeple velayetin babasında bırakılmasında küçüğün bedensel, fikri ve ruhi inkişafı bakımından zaruret görüldüğünden, velayetin babasına tevdiine,

3- Anne ile babanın ayrı vilayetlerde oturmaları nedeniyle her yıl Haziran ayında bir ay müddetle çocuğun bulunduğu şehirde anne ile münasebet tesisine...

karar vermiştir.

Bu karar, Yargıtay'dan onanmış ve karar düzeltme isteği reddedilerek 1981 tarihinde kesinleşmiştir. Bu arada, Tanrı, bakıp büyüten anneye birer yıl ara ile iki kız evladı vermiş ve üç kardeşin aynı sevgi potasında büyümeleri aileye mutluluk getirmişti.

Altı yıl sonra, 1986'da ikinci bir dava açıldı. Konusu, küçük kızın anne ile ilişkisinin, taraflar aynı şehirde oturdukları gerekçesiyle, yeniden düzenlenmesi idi. Küçük kız ilkokula gidiyordu. Öz anne ile hiç karşılaşmamıştı. İddiaya göre, görüşme babanın muhalefetiyle, olmamıştı. Sonuçta Mahkeme, 30.10.1987 tarihli kararla, Onbeş günde bir Cumartesi günleri saat 12:00 ile 17:00 arasında anne ile şahsi münasebet tesisine karar vermiş ve karar derecattan geçerek kesinleşmişti. Öz anne, İstanbul'da bir icra müdürlüğünde yaptığı icra takibi ile, ilki 09.07.1988 tarihinde, sonuncusu 10.12.1988 tarihinde olmak üzere, 15 günde

bir Cumartesi ve milli ve dini bayramların birinci günlerinde benim yazıhanemde, çocuk icra memuru huzurunda anneye saat 12:00'de teslim edilmek ve anne tarafından yine icra memuru huzurunda saat 17:00'de geri getirilmek suretiyle 14 defa evladı ile görüşmüştür. Küçük kız, doğuran anneyi hiçbir zaman görmek istememiş, uzman psikologların telkinleri, büyüten annenin teşvik ve gayretleri ile bu görüşmeler yapılabilmıştır. Her görüşme giderek artan bir tatsızlık içinde geçiyordu. Bu nedenle, son defa anneden çocuğu teslim alırken, doğuran anneye - çocuğu diğer odada tutarak -, (bu tatsız buluşmalara son verseniz ve sabretseniz, kızınız reşit olduğu zaman kendi tercihini yapacaktır. Giderek kırıcı olmaya başladınız, bu sizin için olumlu bir puan değil. Çocukta da kötü izler bırakıyor) diye uyarıda bulundum. Ondan sonra doğuran anne bir daha evladını hiç aramadı.

Büyüten anne, küçük kızın ilk, orta ve lise tahsilini Türkiye'nin en iyi kolejlerinde yaptırdıktan sonra kendisini İngiltere'de işletme tahsiline götürmüş ve başarıyla bitirdiği tahsilini takiben, genç yaşta ölen babasının yerine büyüten annenin sağ kolu olarak işletmelerin başında genel müdürlük görevini yüklenmiştir. Ayrıca, kendisinden sonra dünyaya gelen kardeşlerinin de, kendisi gibi Türkiye'nin en iyi kolejlerinde ve üniversitelerinde okumalarına yardımcı olmuş, master için İtalya ve İngiltere'ye gitmelerini sağlamıştır. Büyüten annenin, her zaman ve her yerde üç evladı olduğunu söylediğini, hiçbir ayırım gözetmediğini, davranışlarında, tavırlarında, hatta eşini kaybettiği zamanki ızdıraplı anlarında büyüttüğü kızının ona sırdaşlık ettiğini, acılarını beraber paylaştıklarını ve örnek bir anne - evlat ilişkisi içinde yaşamlarını devam ettirmekte olduklarını memnuniyetle gözlemliyorum.

Elli yıllık meslek yaşamımda, baktığım yüzlerce davada, daima avukatlık mesleğinin kutsallığına yakışır bir davranış içinde kalmaya özen göstermişim. Kimi müvekkillerimin, bazı hallerde hasımlarımın, insani yönden gösterdikleri davranışlar, bende derin iz bırakmıştır. Yaşadığım bu olay, onlardan biridir. Bunu anlatmak ve sohbetlerde sık sık sorulan (Doğuran Kadın mı, Büyüten Kadın mı Gerçek Annedir?) sorularına yaşamdan bir örnek vermek istedim.

Cesareti Yüreğinde Hakim:

DR. SÜREYYA EROL*

Em. Av. Fadıl ALTOP

Yıllar ne çabuk geçiyor... 01 Mart 1958 Cumartesi günü saat 12:20'de İzmit İskelesi'nden kalkan, Şirket-i Hayriye'nin 72 No.lu Üsküdar isimli, 31 yaşındaki köhne yolcu vapuru, 300'ü aşkın yolcusuyla, şiddetli lodos nedeniyle üç dakikada batmıştı. Yolcuların büyük çoğunluğu, ortaokul, lise ve kız sanat enstitüsü öğrencisi idi. Çünkü o tarihte Karamürsel – Değirmendere – Gölcük şeridinde ortaokul, lise ve enstitü yoktu. O kesimde oturan öğrenciler, ilkokul tahsillerinden sonra İzmit'e ve oradaki okullara gitmek zorunda idi.

Devrin Başbakanı'nın emri ile 19 Mart 1958 günü Deniz Kuvvetleri, vapuru battığı yerden çıkarmış ve yapılan inceleme sonunda 160 ölü, 42 kayıp olduğu, 40 kişinin de sağ olarak kurtulduğu resmen açıklanmıştı.

Faciannın akabinde, olayın soruşturmasına başlayan ve büyük bir titizlik ve cesaretle sorumluların üzerine giden görevli ceza hakiminin "*Şirket-i Hayriye'nin 31 yaşındaki köhne gemiyi lodos fırtınasına dayanamayacağını bile bile seferde tutması, Ulaştırma Bakanlığı'nın buna göz yumması ve daha sağlam ve emin vapurlarla ulaşımı sağlamaması, Hükümetin ise Karamürsel – Değirmendere – Gölcük şeridinde giderek artan yerleşik nüfusa rağmen ortaokul, lise ve enstitü açmaması nedeniyle ağır ihmalleri ve sorumlulukları bulunduğu düşüncesi ile*" soruşturmayı genişletmesi üzerine, siyasi baskılar başlamıştı. Basında, Hükümetin ve Demokrat Parti partizanlarının "*lodos fırtınasından başka olayda*

* Güncel Hukuk Dergisi'nin Haziran 2008 sayısında yayınlanmıştır.

kusur yoktur” mealindeki açıklamaları ve bu nedenle Hükümete yöneltilen ağır eleştiriler devam ediyordu.

Bir sabah, gazetelerin manşetinde Ceza Hakimi Süreyya Erol’un “*soruşturma sırasında siyasi baskılar arttığundan, bu baskılar altında hakikatin ortayı çıkarılması ve gerçek sorumluların haklarında tutuklama işlemi yapılması ve davanın sağlıklı yürütülmesini mümkün görmediğimden, DP iktidarı devam ettiği sürece çok sevdiğim hakimlik mesleğinden ayrılıyorum*” şeklindeki açıklamasıyla istifası yer alıyordu.

İktidar partisinin Meclis’te Özel Soruşturma Komisyonları kurduğu, basını susturmak için ağır müeyyideler uyguladığı, Kırşehir ilini ilçeye çevirdiği, yargıya, hakimler ve savcılara ağır ve kırıcı beyanların Hükümet üyelerinden sık sık yapıldığı karanlık dönemde, bir hanım hakimin bu medeni cesaret ile istifası, hepimizin ümit ışığı olmuştu.

Süreyya Erol, 30.07.1959 tarihinde İstanbul Barosu’na kaydolarak avukatlığa başlamıştı. Bir gün Bakırköy Adliyesi’nde kendisi ile karşılaşmış ve ilk defa yakından tanımak fırsatı bulmuştum. Kısa boylu, güler yüzlü, sade ve mütevazı fakat kendinden emin ve zarif tavırları ile bütün adliyenin ve adliyede görevli avukatların dikkatini çekmişti. Baro odasında kendisini istifasından dolayı tebrik edip, bu cesaretin kaynağı neresi diye sorduğumda, duraksamadan sağ elini kalbinin üzerine götürerek “*yüreğimde*” demiş ve gülümsemişti.

27 Mayıs 1960 ihtilal idaresi, kendilerini Eyüp Asliye Hukuk Hakimliği’ne atamıştı. O da 17.11.1960 tarihinde Baro’dan kaydını sildirerek çok sevdiği hakimlik mesleğine devam etmiş, 1982 tarihinde yaş haddinden emekli olana kadar Eyüp İlçesi Adliyesi’nde ve İstanbul Merkez Adliyesi’nde çok başarılı ve onurlu hakimlik

yaparak, hukuk camiasında büyük bir sevgi ve saygı kazanmıştı.

25.05.1331 tarihinde doğan Süreyya Erol, Erenköy Kız Lisesi'nde okumuş, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ni bitirmiş ve Almanya'da "*Evlât Edinme*" tezi ile Hukuk Doktoru diploması alıp yurda dönerek çok sevdiği hakimlik mesleğine girmiştir. Son derece zeki ve çalışkan, çok okuyan, sinema, tiyatro ve müzik konserlerini muntazam takip ederek geniş bir kültüre, engin bir düşünce ve muhakeme yeteneğine sahip olmuştur. Meslektaşları arasında dayanışmadan ve yardımlaşmadan kaçmayan, kendisine doymuş, tevazu sahibi, yüreği insan sevgisi ile dolu, vefakar bir insandı. Ancak görevinde doğruluktan ve adaletten hiç şaşmaz, dostlukta "*dost dosttan ancak şerefli şeyler isteyebilir*" düsturu ile; baktığı davalarda eş-dosttan gelen ricaları nezaketle reddederdi. Hiçbir baskıdan çekinmez, zaman zaman siyasi veya mafya tehditlerine hiç aldırmadan nice büyük tahliye davalarında doğru olan kararları vermekte tereddüt etmezdi. Kararları çok büyük oranda Yargıtay'ca onanmış başarılı bir yargıçtı. Ne var ki, istifası ile ortaya koyduğu medeni cesareti, DP'nin devamı olan partiler hiç unutmadılar ve üstün mesleki başarılarına rağmen, kendisini yıllarca İstanbul Sulh Hukuk Hakimliği'nde görevlendirmişlerdir.

Bir gün, verdiği bir tahliye kararından sonra, kiracı olan bir albay emeklisinden el yazısı ile yazılmış ve imzalı bir mektup almıştı. Baştan aşağı kendisine ve mesleğine hakaret dolu mektubu bana vererek, Savcılığa müracaat ile dava açmamı ve davayı sonuna kadar takip etmemi istemişti. Gerekli müracaatı Savcılığa yaptım. Soruşturma sonunda Asliye Ceza Mahkemesi'nde dava açıldı; Müdahil olarak davayı takip ettim. Davaya bakan ceza hakimi ile koridorda karşılaştığımız bir gün beni odasına

kahve içmek için davet etmişti; gittim, kahvesini içtim, Hakim Bey “Süreyya Hanım’ın sınıf arkadaşı olduğunu, kendisini çok takdir ettiğini, ancak fazla alınganlık gösterdiğini, böyle hakaret dolu hatta ilaveten tehditkar mektupların kendisine de zaman zaman geldiğini, ama okumadan yırtıp attığını söyleyerek, yaşlı ve emekli bir subayın hatalı bir davranışından ceza görmesinin hoş olmayacağını, özür dilemeye hazır olduğundan bahisle, davadan vazgeçilmesi için benim ne düşündüğümü” sordu. İlaveten, “insan onurunun böyle düşüncesiz ve tehevür ile söylenmiş sözlerden rencide olmayacağını hepimiz biliriz” diye ilave etti.

Sayın Yargıca ikram ettiği kahve için teşekkür ettikten sonra, “benim düşüncelerim sizden farklı” diye söze başlayarak, “tehevür, yüz yüze olan tartışmalarda düşünülebilir, günlerden sonra düşünce taşına yazılmış mektupta tehevür olamaz. Kaldı ki mektupta sadece Süreyya Hanım’a değil, fakat onun şahsında ifa ettiği hakimlik mesleğini de tahkir eden cümleler var. Bunlara karşı kanun yoluna başvurmak yasal bir yol olup, bu yolu tercih eden kişinin kendi onuruna ve meslek onuruna gösterdiği saygı ile yakından ilgilidir. Süreyya Hanım davayı sonuna kadar takip etmemi istemişti. Zira mektupta “askeri idare dönemi içinde emekli bir albay aleyhine tahliye kararı verilemeyeceği” önyargısı ile tehditler ve hakaretler vardı. Bu nedenle, ben gene de sizin önerinizi derseniz müvekkilime aynen iletebilirim” dedim. Hoş olmayan bir durum doğdu. “Hayır, siz hiçbir şey bahsetmeyin, ben kendim görüşürüm” dedi; Ayrıldım. Dava bir – iki celse sonra bitti. Sayın Yargıç takdir hakkını azami ölçülerde kullanarak, verdiği cezayı da ertelemişti.

Süreyya Hanım’ın cenazesinde tabutu beyaz gül ve karanfillerle donanmıştı. Kalabalık bir hukukçu

cemaatinin içten sevgi ve saygıları ile son yolculuğuna uğurlandı. Kabri de aynı çiçeklerle bezenmişti. Cenazeden dönerken, rahmetlinin yakın arkadaşı bir hanım meslektaşına bu çiçekleri sorduğumda, *"iki gün evvel hastaneye ziyaretine gittiğimizde, bize, arkadaşlar ben yakında öleceğim. Ne olur tabutumu beyaz gül ve karanfillerle süsleyin, kabrime de çok çiçek getirin, demişti. Son arzusunu yerine getirdik"* dedi.

Allah'ın Rahmeti hep üzerinde olsun.10.04.2008

BELEDİYE'DEN TASDİKLİ TARİFENİZ NEREDE?*

Em. Av. Fadıl ALTOP

1960 yılı başlarındaydı. Karlı bir günde, kısa boylu, 65-70 yaşlarında, alebruz saçlı, üzerinde ince bir trençkot ve ayağında üstü bez altı lastik ayakkabılarla bir bey yazıhaneme geldi. Kendisinin Gümrük İdaresi'nden emekli olduğunu ve bir tavsiye üzerine hukuki meselelerinin halli için müracaatta bulunduğunu söyleyerek, oturdu. Vatan Caddesi ile Karagümrük Stadı arasındaki bir semtte, bahçe içinde, annesinden kalan iki katlı bir evi bulunduğunu, kendisinin giriş katında, iki kiracının da üst katta yaşadığını, kiracılarından zamanında kiralari tahsil edemediğini, halen icra takibi yaptığını ve bir münakaşa sebebiyle hakarete uğradığı için ceza davası olduğunu, ayrıca ölen ağabeyinin evladının kendisinden kira bedellerinin yarısını istediğini, onun açtığı davanın da devam etmekte olduğunu bildirerek, yardımımı istedi.

Elinde bu dosyalarla ilgili dava dilekçeleri, bir iddia-name, bir icra ödeme emri örneği mevcuttu. Tapunun da henüz annesinin üzerinde olup intikalin yapılmadığını, kontratların da evde olduğunu söyledi. Davalara bakabileceğimi söyleyerek, ücretimi bildirdim. Başını kaldırarak duvarlarda bir şey aramaya başladı. Neye baktığını sordum. Talep ettiğim ücrete karşılık (Belediye'den tasdikli tarifemiz nerede, ona bakıyorum) deyince, henüz avukatlığın ne olduğunu bilmediğini anladım. Kendisine, avukatların ücret tarifelerinin Adalet Bakanlığı tarafından tanzim edilerek onaylandığını, ama avukatların ücretlerini serbestçe takdir ettiklerini, kabul edilmediği takdirde davalara bakamayacağımı söyledim.

* *Güncel Hukuk Dergisi'nin Temmuz 2008 sayısında yayınlanmıştır.*

Biraz düşündü, sonra kabul etti, vekaleti tanzim edip getirmek ve peşinatı da ödemek için bir gün süre istedi. Ertesi gün vekaleti getirdi, ücreti ödedi. Davalara girmeye başladım.

Duruşma günlerinden bir gün evvel ve duruşma ertesinde bilgi almak için veya benim ihtiyaç hissettiğim zaman görüşmek üzere yazıhaneye geldiğinde, ikram ettiğim çay teklifine karşı (bardaklar temiz mi?) diye tipik çıkışları, makine mühendisi olan yeğenin kocası için tenekeci tabirini kullanması ve bir gün sağ kulağı kanamalı ve üzeri tamponlu vaziyette geldiğinde, kaza mı geçirdiğini sorduğumda, “*hayır, gece ilaç almayı unuttum*” diye cevap verince “*hayrola ne hastalığın var?*” dediğimde, “*kendim için değil, fareler için ilaç almamışım, kulağımı isürmüşlar*” deyince, isyan ettim.

Bir başka gelişinde, kiracılarından birinin hanımının kendisine “*bey amca ben geleyim sana gece bakayım*” dediğini, “*eğer kabul edersen kızımı evlat et, o da sana bakar*” gibi konuşmaları nakledince, yaşını da dikkate alarak, buna bir tuzak hazırlanmakta olduğu şüphesine kapıldım. Zira kiraların ödenmemesi davası, tahliye ile sonuçlanmıştı. Ertesi gün de yeğenin davası vardı. Yeğeni duruşmalara gelmiyordu. Ancak anne tarafından akrabası olan bir hanım meslektaş duruşmayı takip ediyordu. Zarif ve hanımefendiydi. Kendisine bir gece evvel müvekkilimin söylediklerini naklederek, “*müvekkilimin de yegane mirasçısı sizin müvekkileniz. Evin yarı payı esasen babasına annesinden kalmış, oradan kıza geçmiş, müvekkilimin vefatında da diğer yarısı müvekkilenizin olacak. Ayrıca, bu insanın yine kendi anlatımlarına göre, Emniyet Sandığı’nda ve civardaki bir iki bankada mevduatı olduğunu tahmin ediyorum. Kendisi bakıma ve şefkate muhtaç.*” O kulağındaki kanamayı da anlatarak, “*bu davadan vazgeçin. Beraberce müvekkil-*

lerimizi ikna edelim ve barıştıralım. Yeğeni onu evine alsın, gerekirse bir kadın tutarak bakımını ve tedavisini sağlasın. Aksi takdirde birini ona evlat ettirirlerse, babadan gelen arsa payı dışında bir şey kalmayacak ve yazık olacak diye düşünüyorum”, dedim.

Meslek anlayışım, öncelikle insanlara hukuk yolunda, hukuk kadar insani yönden de yardımcı olmayı emretmektedir. Davaları ortadan kaldırmakla, ben, birçok defalar ücret alma şansımı bitirecektim. Ama, vicdanen bu barışmayı yapmayı daha uygun gördüm ve iki avukat bu konuda muvaffak olduk. Amca – yeğen barıştılar. Yeğen amcasını evine alarak, tedavisini ve bakımını üstlendi. Hatta bazen amcanın isteği ile, eski evine gidip bir iki gece kalmasına da, - ev temizletilerek, delik bucak kapatılarak -, yardımcı olduklarını ve aradığı sevgi ve saygıyı göstererek kendisini huzurlu ve mutlu kıldıklarını görüyordum.

Bir gün Fatih Savcılığı'ndan telefonla arandım. Müvekkilimin kendi evinde vefat ettiğini ve kiracıların ihbarı ile evin açılıp cesedin morga kaldırıldığını, evrakları arasında benim kartımın bulunduğunu, evin tekrar mühürlenerek mirasçılarının arandığını ve benim kendilerine yardımcı olmamı beklediklerini söylediler. Hemen yeğenine haber verdim. Kendisi ile beraber Savcılığa gittik. Yeğenin tanıtım, yegane mirasçı olduğunu söyledim. Amcanın iki gün evvel kendi isteği ile eve gittiğini bildirerek, cenazenin morgdan alınıp defin işleminin yapılması için müracaatta bulunduk.

Yeğenin vekili olan meslektaşım avukatlıktan hakimliğe geçmişti. Yeni görevine giderken, yeğenini yazıhane getirmiş ve bundan sonra benim ona yardımcı olmamı rica etmişti. Aldığım vekaletle veraset kararı almak için müracaat ettim, terekenin tespitini istedim ve sıcak bir yaz günü tereke Hakimi ve yeğen ile birlikte

bilirkişiler de hazır olarak odası açıldı. Yatak içinde ve yastık arasında bir hayli nakit para bulunduğu, Emniyet Sandığı dışında civardaki üç dört bankanın cüzdanlarından da para çıktığı tespit edildi. Ama biz, evden çıkana kadar hep beraber heyet ile birlikte pire baskınına uğramıştık.

Her zaman, mesleğimizin kutsal ve şerefli bir meslek olduğunu, emeğin mutlaka para ile ölçülemeyeceğini, bu tür bir hizmetin de benim için çok zevkli olduğunu ve sonucu itibarıyla bana mutluluk verdiğini anımsarım.

ARKADAŞ HATIRI ŞAHİTLİĞİ*

Em. Av. Fadıl ALTOP

Meslek yaşamımda daima, bizzat açtığım veya yeni açılmış bir davanın ilk cevap layihasını verdiğim davaları takip etmekten zevk aldım. Başkasının açıp takip ettiği davaları kaldığı yerden takip etmeyi – zorunlu istisnalar dışında – kabul etmedim. Zira, avukatlık, bir anlamda dava mimarlığıdır. Davanın veya karşı savunmanın çatısını siz kuracak, temellerini hukuk zeminine doğru olarak siz atacak, delil malzemelerini nerede, ne zaman, nasıl ve ne miktarda kullanacağınızı siz düşünüp isabetle uygulayacaksınız.

1960 yılı ortalarında, çok saygı duyduğum, gerek kendimin, gerek ailemin sağlık problemlerinde unutulmaz yardımlarını gördüğüm Klinik Direktörü Hanımefendinin ricası üzerine Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülmekte olan davada Müdahil Vekili olarak görev almayı kabul etmiştim.

Davayı incelediğimde, hanımefendinin direktör olduğu klinikte sekreter olarak çalışan genç bir kızın, sevgilisi tarafından içirilen bir çayla uyutularak ırzına geçildiği, önceki avukatın Savcılığa verdiği dilekçe ile “*evlenme vaadi ile kızlığın bozulması*” nedeniyle şikayet edilerek ceza talep edildiği, alınan Adli Tıp raporunda kızın tıbben bakire olduğunun ifade edildiği, bu nedenle önce tutuklanan sevgilinin kefaletle tahliye edildiği, Asliye Ceza Mahkemesi'nde talep doğrultusunda açılan davanın ilk celsesinde ifadesi alınan kızın olayı doğruladığı, (beni talebe yurduna götürdü, zemin kattaki salonda çay ikram etti, sonra kendisi giyinmek için odasına çıktı, ısmarlanan çayı içtikten sonra kendimden

* Güncel Hukuk Dergisi'nin Eylül 2009 sayısında yayınlanmıştır.

geçtim, gözümü açtığımda yukarıda bir odada sevgilim ile yatakta çırpılıyordum ve ırzıma geçilmişti), ceza hâkiminin görev noktasından dosyayı Ağır Ceza Mahkemesi'ne gönderdiği ve henüz delillerin toplanması aşamasında olduğunu gördüm.

Kız ile yaptığım görüşmede olayı aynen anlatıp hamile kaldığını, durumu klinik şefinin farketmesi üzerine sevgilisi ve klinikten iki öğretim üyesi ile birlikte dışarıda serbest çalışan Kadın Doğum Uzmanı bir hanım doktora gittiklerini, orada muayene olduğunu, doktor hanımın sorması üzerine, sevgilisinin, “*kızla birlikte olduğunu ve hamileliğin de kendisinden olabileceğini itiraf ederek, talebe olması nedeniyle evlenemeyeceğinden çocuğun alınmasını istediğini*” söyledi. Doktor Hanımın, “*çocuğun alınma zamanının geçtiğini, kendisinin kürtaj yapmadığını, çocuğun sağlıklı ve doğuma yakın aylarda olduğunu bildirmesi*” üzerine muayenehaneden birlikte ayrıldıklarını anlattı. Ayrıca, yaşadıkları mahallede, dedelerinden beri aynı evde oturduklarını ve babasının da aynı semtte ve aynı dükkanda çalışması nedeniyle tanındıklarını, hamileliğin dedikoduya sebebiyet vermesi için evlerini İstanbul'dan Üsküdar'a taşıdıklarını anlattı; Çok muzdaripti.

Bir süre sonra kız doğum yaptı, sağlıklı bir bebek dünyaya gelince, hemen Asliye Hukuk Mahkemesi'nde sevgilisi aleyhine “*babalığın tespiti ve tescili davası*”nı açtım. Ağır Ceza'daki yazılı delilleri dilekçeme eklemiştim. İlk duruşmada tanıklarımızın dinlenmesini, kan grubunun tespiti ve benzerliğin saptanması bakımından Adli Tıp'a tezkere yazılmasını talep ettim. Sevgili davalı, doktorun ve diğer öğretim üyelerinin önünde itiraf ettiklerini bu defa inkar ve tevil yoluna saparak ayrıca, davacı kız hakkında iffetsizlik savunmasında bulundu. Müteakip celsede muayene

eden doktor hanım, öğretim üyesi hanımlar ve olayı bilen bir arkadaştan oluşan şahitleri dinlettim. Adli Tıp'tan gelen cevaplarda, çocuk ile babanın aynı kan grubunda olduğu (o tarihte DNA henüz bilinmiyordu) ve yapılan muayenede benzerlik gördükleri belirtilmişti. Davalı sevgili, babalık davasının ilk celsesine dört-beş kişilik bir arkadaş grubu ile gelmiş ve onlar duruşma salonunda dinleyici safında otururlarken müvekkilemi adeta kafalarına nakşeder gibi incelemişlerdi. Sıra karşı tarafın şahitlerinin dinlenmesine geldiğinde, o kişilerin şahit olduklarını gördüm ve her biri kendilerine öğretildiği tarzda, müvekkilem kız ile ilişkileri olduğunu, beraberlikler kurduklarını utanmadan söylediler.

Ağır Ceza Mahkemesi, dosyaya ibraz ettiğim Adli Tıp Kurumu'nun kan grubu ve benzerlik raporları ile Asliye Mahkemesi'nde dinlenmiş tanık beyanlarının tasdikli örnekleri üzerine, kendileri de delilleri toplamış olduklarından, taraflara son iddia ve savunmalarını vermeleri için mehil vermişti. Bu duruşmadan bir gün önce yazıhaneme gelen müvekkilem kız ve annesinin ızdıraplarını hiç unutmadım. Teselli etmiş ve ertesi sabah sakin ve kendilerinden emin olarak duruşmaya gelmelerini istemiştim. Duruşmada Müdahil Vekili olarak *"doğumla bekaretin izale edildiğini, Adli Tıp raporları ve dinlenen tanıkların beyanları ile sabit olan dava gibi sanık sevgilinin cezalandırılmasını"* talep ettim. Cumhuriyet Savcısı da aynı şekilde sanığın sabit olan eylemine uyan cezanın verilmesini istedi. Mahkeme Başkanı, sanık ve vekilinden savunmalarını isteyince, vekil arkadaş, *"biz şu anda savunma yapamayacağız, zira iddia makamından böyle bir talep beklemiyorduk"* diyerek mehil istedi. Başkan, *"siz iddia makamının mütalaası ile bağlı değilsiniz, kendi savunmanızı yapacaksınız ve daha önce de mehil vermiştim, ancak defa mehil veriyorum, savunmanızı veya başkaca yapacağınız bir hal var ise"*

belgesini duruşmadan önce dosyaya ibraz etmenizi istiyorum” diyerek, engin tecrübesi ile şaşırان sanığa ve vekiline doğru yolu göstermişti.

Duruşmadan çıkınca, sanık sevgili ve vekili yanıma gelerek “Üstad, müvekkilim hatasını anladı, müvekkilinizden ve ailesinden affedilmesini istiyor. Yardımcı olun, gençleri hemen evlendirelim ve duruşmaya evli olarak gelsinler” dedi. Müvekkilem ile annesine durumu ilettim; Çok mutlu oldular. Benim de tercihim ile teklifi kabul ettiler ve benden gerekeni yapmamı istediler. Hemen, müvekkilem, annesi, sevgilisi ve avukatı hep beraber üçüncü kattaki Asliye Hukuk Hakimi'nin odasına gidip durumu anlattık. Kendisinden duruşma açarak, davalı sevgilinin bu defa doğru beyanlarını zapta almak suretiyle kabulü doğrultusunda davayı bitirmesini rica ettik. Hakime Hanım iki vekilin ricasını kabul etti, duruşma açıldı. Müvekkilem eski beyanlarını tekrar etti. Davalı sevgili söz aldığıında, açık ve net bir ifade ile, “olayın davacı müvekkilemin anlattığı gibi meydana geldiğini, çocuğun kendisinden olduğunu kabul ettiğini, gerek davacı kızı gerek çocuğu çok sevdiğini ve sevgilisi davacının herhangi bir iffetsizliğinin olmadığını, o yoldaki şahitlerin kendisinin hatırı için öyle ifade verdiklerini, herkesten özür dilediğini ve hemen evlenmek istediğini” beyan etti ve imzası ile onayladı.

Sayın Hakim duruşmayı bitirip, küçüğün babasının davalı sevgili olduğuna karar verdi, kararı yazdırdı, Kalemde karar biz vekillere tebliğ edildi. Birlikte temyizden feragat ederek, kesinleşen kararların birer örneğini aldık. Mahkeme diğer karar aslını ve örneğini Nüfus Müdürlüğü'ne gönderdi.

Davalı ve vekili nikah işlemleri için müvekkilimin Nüfus Kağıdını ve yeterli adette fotoğrafını aldılar, 20 gün sonra Fatih Evlendirme Dairesi'nde nikahları kıyılırken,

nedense, damat olan sevgili, nikah şahidi olduğum halde, kendisini tebrik ettiğimde, elimi sıkmaktan hoşnut değildi. Sonra taraflar çok mutlu oldular, ikinci çocukları oldu. Çocukların büyüüp iyi tahsil yaparak evlendiklerini, kendi mutluluklarının devam ettiğini duyduğumda ben de çok mutlu oldum.

Avukatlık kutsal bir meslektir. Onurla ve özenle icra edilmesi gerekir. İffetsizlik savunmasını önermeden veya kendisine önerildiği zaman, doğmuş çocuğun ileride annesine karşı duygularının ne olabileceğinin ve olayımızda olduğu gibi tarafların barışıp evlenmeleri halinde nasıl yüzyüze bakılacağına çok iyi düşünülmesi gerektiği inancı ile bu anımı yazmak ihtiyacını duydum.
10.04.2008

ESRAR DAVASI*
E. Av. Fadıl ALTOP

Bir gün akşam üzeri yazıhaneme bir adam gelmiş, görüşmek istemişti. Müsaittim, kabul ettim. Anlattı : “Bir gün bir arkadaşın arabasıyla Emirgan’a gitmiştik. Arkadaşım, arabasını denize doğru park etti ve garsondan istediği semaverli çayı arabanın içinde içmeye başladık. Birden, devriye gezen bir polis arabası geldi. Kapıları açıp bizi aşağıya indirdiler, semaverin suyunu boşaltıp ters döndürerek ateşleri ve külleri kaldırımın üstüne döktüler. İçinden, attığımız iki izmariti çıkardılar ve bizi esrar içtiğimizden bahisle Karakola götürdüler. Biz kabul etmedik. Tazyike başladılar; fena dövüyorlardı. Alakamız olmadığı halde, bir satıcıyı tanıdığımızı ve Sirkeci’de ... Otel’inde kaldığını -sırf dayaktan kurtulmak için- söylemek durumunda kaldık. Bizi Karakolda bırakarak gittiler; satıcıyı uyurken yakalamışlar ; yastık altında buldukları plak halindeki esrardan üç parça koparıp, her bir parçayı birimiz adına yazıp Savcılığa gönderdiler. Savcılık, maddeleri Adli Tıp’a gönderip rapor alınca, satıcıyı tutuklayıp ikimizi tutuksuz yargılanmak üzere serbest bıraktılar ve aleyhimize ağır ceza mahkemesinde devam eden davayı açtılar; son müdafamızın bir hafta içinde verilmesi gerektiğini söylediler”, dedi.

Ne iş yaptığımı sordum. Mısır Çarşısı içinde seyyar terlik sattığımı ve beni tanıyan bir kuruyemişçinin kendisini bana yolladığını söyledi.

Ağır ceza mahkemesindeki dosyayı incelediğimde, olay tutanağı ile Adli Tıp Raporunun çelişik olması dikkatimi çekmişti. Şöyle ki; polislerin tuttuğu ve bana gelen sanığın da imzası olan olay tutanağında, “polislerin

* Güncel Hukuk Dergisi’nin Ocak 2009 sayısında yayınlanmıştır.

devriye gezerken sanıkların içinde bulunduğu vasitadan “sarı dumanların” çıktığını gördüklerinde kapıları açmak istedikleri, kapıların kilitli olduğu ve iki sanığın ellerindeki sigaraları semaverin ateşine attıktan sonra kapıların açıldığını, semaverin kül ve ateşinin içinden aldıkları sigaralarda esrar parçalarını bulup, zaptı imzaladıkları “ yazıyordu.

Adli Tıp dersinde hocamız ısrarla, “sigara ile içilen esrarda tütün ve kül bulaşığı olacağını, ateşin değdiği yerde de esrarın yeşil renginin kahverengiye dönüşeceğini” anlatmıştı. Dosyada bulunan Adli Tıp raporunda, fizik görüntüde sadece esrar parçasının gramajı yazılı olup, üzerinde kül ve tütün bulaşığı ve renk değişikliğinden bahis yoktu. Bu hususu belirterek, dosyanın numunelerle birlikte Adli Tıp Kurumu’na gönderilerek, olay tutanağına göre ek rapor istenmesini talep ettim. Savcılık makamı talebime karşı çıkararak, mevcut rapora göre davanın bitirilmesini istedi. Mahkeme Heyeti oybirliği ile dosyayı, emanetteki örneklerle birlikte Adli Tıp Kurumu’na yolladı. Gelen rapor savunmalarımı doğruluyordu. Mahkeme son rapora göre duruşmayı bitirdi ve otelede yastık altındaki mal ile yakalanan kişiyi mahkum etti; Müvekkilimi ve beraberindeki arkadaşının beraatine karar verdi.

Duruşmadan çıktık, müvekkilim teşekkür etti ve üzerinde para olmadığı için bakiye ücreti sonradan getireceğini söyledi. Vestiyere doğru ilerlerken, arkamızdan kaba saba laflar ve ayak sesleriyle bir kadın gelip müvekkilimin yakasına yapışarak, “asıl satıcı sensin. Kocamı yaktınız. Şimdi Savcılığa gidip her şeyi anlatacağım. Veya hem bana ve iki çocuğuma ve hem de hapishanedeki kocama sen bakacaksın. Yamuk yaparsan seni yakarım”, dedi. Müvekkilim hemen “sen benim dünyaya ahret kardeşimsin” diyerek, cebinden çıkardığı

avuç dolusu kağıt para tomarını kadına verdi. “*Her hafta gelip bu miktarı alacaksın ve kocana da bakacaksın*” dedi. Aralarındaki ihtilaf bitmişti. Kadının söylediklerinin doğru olduğu kanaatine vardım ve vestiyere doğru tek başıma giderken, “*Fadıl, kimi savundun, asli fail kim çıktı?*” dedim ve bir daha uyuşturuocu davası almadım.

HAKİM CEMAL BATUR*

E. Av. Fadıl ALTOP

Bir gün yazıhaneme münevver ve kibar bir karı-koca gelerek görüşme talep etmişlerdi; kabul ettim. Dertlerini anlattılar. *“Bir erkek evlatları olduğunu, ilkokul 5. sınıfta olup kolej sınavlarına gireceği için, bir dostun tavsiye ettiği erkek öğretmenle evlatlarına ders vermesi, test sınavlarına hazırlaması için anlaştıklarını, öğretmenin başka öğrencileri de olduğunu ve kendi evinde ders vermeyi yeğlediğini, ancak, her ikisinin de tam gün çalıştıklarından, çocuklarını öğretmenin evine götürüp getirme olanakları olmadığından, istisna olarak kendi evlerinde ders vermesini kabul ettiğini”* söylediler.

Bir süre sonra, anne, çocuğunun cebinde iki adet sinema bileti bulmuştu. Sorduğunda, *“öğretmenle beraber sinemaya gittiklerini, hocanın kendisine verdiği ödevleri iyi yaptığı için mükafat olarak sinemaya götürdüğünü ve kendisini tebrik için iki yanağından öptüğünü”* annesine söylemişti. Anne, durumu babaya bildirmiş ve derin bir üzüntüye girmişlerdi. Kendilerine haber vermeden icra edilen *“mizansen”*den endişelenerek, öğretmeni Savcılığa şikayet edip, sözleşmeyi iptal etmişler ve sonuçta Sulh Ceza Mahkemesi’nde öğretmen aleyhine sarkıntılıktan dava açıldığını anlatarak takip etmemi istediler.

Dosyayı incelediğimde, öğretmenin önce tutuklandığını, bilahare kefaletle tahliye edildiğini görerek, okuduğum tanık beyanları, sinema biletleri ve sanığın savunmadaki tevilli ikrarını dikkate alarak davayı kabul ettim ve takibini üstlendim. Mahkemenin yargıcı, adliyede büyük bir saygı ile *“Cemal Ağabey”* lakabı ile anılan, çok saygın,

* Güncel Hukuk Dergisi'nin Temmuz 2009 sayısında yayınlanmıştır.

dikkatli, hitaplarında nazik ve çalışkan bir insan olan Cemal Batur idi. Dosyaları dikkatle okur, tanıkları özenle dinler, kararları süratle yazar ve duruşmalara hazırlıklı çıktığından saatinde bitirirdi. Öğle tatillerinde; öğleden sonra duruşmaları olmayan hakimler, ağır ceza başkanları ve savcılar, genellikle Cemal Ağabey'in odasında toplanırlar ve çok renkli aktüel konularda geniş bilgilere dayalı sohbetlerde bulunurlardı. Birkaç defa ben kapısını vurup girerken, genç bir avukat olarak, üstad hakimlerin toplandıklarını görünce ayrılmak istediğimde, beni alıkoymuş ve o doyumsuz sohbetlerinde misafir etmişti. Günlük gazeteleri, aktüel fikir mecmualarını koltuğunun altında taşır, okur ve sohbetlerde tartışır. Tiyatroları, resim sergilerini, müzik konserlerini (garp ve Türk müziği olarak) takip ederdi. Geniş bir kültüre, engin bir düşünce yapısına sahipti. Duygusal olaylardan çok etkilenir ve iç dünyasındaki zenginliği ortaya koyarak çözümler bulmaya uğraşır. Bu nedenle, davanın emin bir elde çabucak biteceğini düşünmüştüm.

Hatırladığıma göre, üçüncü veya dördüncü celsede, soruşturma bitmiş ve hakim sanık hakkında beraat kararı vermişti. Anne ve baba her celseye katılarak, yanımda yer aldılar. Kararı beğenmedik. Temyiz ettim; Yargıtay Ceza Dairesi "*ceza vermek gerekirken aksine düşüncelerle verilen kararı oybirliği ile*" bozmuştu. Yeniden gelen davetiye üzerine duruşmaya gittiğimizde, anne ve baba, bana "*Hakim Bey kararında ısrar edecekmiş, haberiniz var mı?*" dediler. Bilmediğimi söyledim. Duruşmaya girdik. Biz bozmaya uyulmasını istedik; Sanık vekili eski kararda ısrar edilmesini talep etti; Yargıç duruşmayı bitirip eski kararında ısrar etti. Üzülümüştüm. Zira, Yargıtay'ın bozma kararı gerekçeli ve doğru olarak oybirliği ile verilmiş bir karardı. Diğer taraftan anne ve baba, yargıcın kararda ısrar edeceğini nereden duymuşlardı?... Kararı tekrar temyiz ettim.

Yargıtay Ceza Daireleri Genel Kurulu da bozma kararındaki gerekçeyle kararı tekrar bozdu ve bu suretle, Yasaya göre, mahkemenin ikinci bozmaya uyma zorunluluğu ortaya çıkmış oldu.

Davetiye ile duruşmaya gittiğimde, listenin en altında son iş olarak ka-yıtlı olduğumuzu gördüm. Üstümüzdeki duruşmalar bittiğinde salona davet edildik. Sanık ve vekili gelmemişlerdi. Onların yokluğunda ve yüzlerine karşı bozma kararı okunmadan dava bitirilemeyecekti. Bu nedenle, zaman kazanmak için gelmediklerini düşünmüş ve davanın biran önce bitmesi için sanığın ihzaren, olmazsa tutuklanarak gelecek celseye getirilmesini istemeyi düşünmüştüm.

Yargıç, mübaşirin kapının dışına çıkarak salona yabancıların girmesini önlemesini istedi. Katibenin de kaleme gidip biraz dinlenmesini, çağırdığı zaman gelmesini istedi. Salonda anne, baba ve vekilleri olarak ben kalmıştım. Yargıç bize dönerek, *"Fadıl Bey, her iki kararında da size ve müvekkillerinize bir hususta yeniden düşünmenizi anlatmaya çalıştım; ama muvaffak olamadım. Tahmin ediyorum ki, küçük yavru şimdi bir ecnebi kolejdedir. Anne ve babasının titizliği ve fedakar gayretleri ile yüksek tahsil sonunda üstün bir meslek mensubu veya bilim adamı olacaktır. Fakat, arkasında benim kolaylıkla verebileceğim ceza kararı ile, çocukluğunda sarkıntılığa uğramış olduğu şaibesini ömür boyu taşıyacaktır. Böyle bir durumu önlemek için beraat kararlarını verdim. Zor olanı yaptım. Zira ceza vermek bu dosyada çok kolaydı. Bugün sanık ve vekilinin gelmemesi nedeniyle duruşmayı talik edeceğimden, gelecek celseye kadar sizlerin bir de bu açıdan düşünüp, vereceğiniz kararı bildirmenizi bekleyeceğim"* dedi.

Ayaklarım suya ermişti. Anne ve baba birbirlerine sarılıp gözlerindeki yaşları gizleyerek fikrimi sordular.

“Yargıcın düşüncesine aynen katılıyorum”, dedim. Birlikte yargıca teşekkür ettik; Aynı düşünceyi paylaştığımızı ve duruşmadan çekileceğimizi söyledik. Yargıç, “o halde, davayı düşüreceğim. Bir ay sonra da, yenileme istemeyeceğinizden, dosyayı işlemi kaldıracağım. Böylece, sizlerin feragati sözkonusu olmayacak. Müspet ve menfi bir karar da bulunmayacak” dedi. Tekrar teşekkür ederek ayrıldık.

Bu olay, meslek yaşamımda benim için büyük bir ders olmuştu. Ailede ve toplumda çocuğun geleceğinin çok iyi düşünülmesi ve yetiştirilmesinde çaba gösterilmesi gerektiğine inandım. “İnsanın en büyük eserinin evladı olduğu” özdeyişini daha bir derinden anladım. O günden sonra, bana “karısının zinası nedeniyle boşanma davası açmam için müracaat eden hiçbir erkeğin –arada çocuk varsa– davasını” kabul etmedim. Babasının da vekili olduğum ve bana amca diye hitap eden bir müvekkilimin müracaatında da red kararı verdiğimi bildirince, “neden” diye sordu. Ona “zinanın, eşi ile kendisi arasında bir olay olduğunu, bunu bir kararla masum evladına duyurmanın ve ömür boyu evlada “O... çocuğu” demelerine sebep olma hakkının kendisinde bulunmadığını” söyledim ve başka bir nedenle boşanma davası açmalarını önerdim.

Büyük insan, Yargıç Cemal Ağabey’i gönül dolusu saygılarımla ve rahmetle anıyorum. Tanrı’nın bütün nurları üzerinde olsun.

BİR BOŞANMA DAVASI

E. Av. Fadıl ALTOP

Mesleğimin ilk üç yılı içinde, bir dostumun tavsiyesiyle büroma gelen genç hanımın, çekingen tavırları ve derdini anlatırken sık sık duraksaması dikkatimi çekmişti.

Kısaca, ilkokulda öğretmenlik yaptığını, eşinin deniz subayı olup iki yıllık evlilik içinde mutlu olamadıklarını, çocuklarının olmadığını, eşinin agresif tutumu nedeniyle sık sık münakaşa ettiklerini, hep hakarete uğradığını, giderek tokadına da maruz kaldığını, en son birkaç gün önce de evde ütü yaparken sinirlenen eşinin birden elindeki yanan ütüyü alarak baldırına yapıştırdığını, yanan entarisinin altında baldırında da ütünün yanık izinin kaldığını söyleyerek, izi göstermiş ve acele boşanmak istediğini bildirmişti.

Biraz sakinleştikten sonra, hakaret ve fiili darp olaylarını gören tanıkların ifade verebileceklerini ve eşinin de boşanmayı kabul edeceğini, ancak her ikisinin mesleklerinin toplumdaki saygınlığı nedeniyle, olayın basına yansımamasını rica etmişti.

Davayı kabul ettim. Dava dilekçesinde, tarafların mesleklerini dikkate alarak, taraflar arasında ruhi ve fikri uyumsuzluk nedeniyle şiddetli geçimsizlik bulunduğunu, giderek sözlü ve fiili tecavüzlerin başlamasıyla müşterek hayatın çekilmez hale geldiğini ve çocuk da olmadığı için boşanmak istediklerini talep etmiştim.

Açtığım dava, dağıtım sistemi nedeniyle ve tesadüfen, adliyede bilgisi, dürüstlüğü ve dirayetiyle tanınan, fakat orta yaş döneminde olmasına rağmen hiç evlenmemiş ve boşanma taleplerine karşı tutucu bir tavır içinde olan Hakimin mahkemesine düşmüştü. Yalnız Cumartesi günlerinde, sırf boşanma davalarına bakardı.

Davalı eşin vekili meslektaşım da, davaya verdiği cevap layihasında, taraflar arasında müşterek hayatı çekilmez hale getiren şiddetli geçimsizlik olduğunu kabul etmiş ve boşanmanın her iki taraf için de huzur getireceğini bildirmişti.

Tanık listesini ibraz etmiş ve duruşmada hazır bulunduracağını bildirmiştim. Duruşmada taraflar ve vekilleri hazırдық. Hakim Bey rahat bir şekilde önce davacı olan müvekkilemi sualleriyle uzun uzun dinlemiş, sonra resmi kıyafetiyle gelen davalıyı sorgulamıştı. İki taraf da boşanmak istiyordu.

Tanıkları teker teker ve kendine has suallerle dinledi. Tanıklar, tarafların yakın arkadaşları ve komşularıydı. Hakaretleri ve tokatlama olayını görgüye müstenit anlattılar. Hakim Bey evliliğin henüz başında böyle kazaların olabileceğini, bunların boşanma için yeterli olmadığını söyledi ve bana dönerek son sözümü sordu. *“Hakim Bey, salonu boşaltmanızı ve gizli celsede müvekkilemin göstereceği bir delili bizzat görmenizi talep ediyorum. Sonra son sözümü söyleyeceğim,”* dedim. Hakim Bey talebimi kabul etti, dinleyicileri dışarı çıkarttı, kapıyı kapattı ve mübaşire dışarı çıkarak, içeriye kimseyi almamasını söyledi. Müvekkileme kürsünün önüne geçerek eteğini kaldırıp ütü yanığını hakime göstermesini söyledim. Müvekkilem ilk defa mahkemeye gelmişti. Sıkıldığını hissettim; fakat söylediğimi yaptı. Hakim Bey gördüğü yanık izinin neden olduğunu sordu. Müvekkilem, kocasının ütü yaparken sinirlenip yanan ütüyü elinden alarak bacağına yapıştırdığını söyledi. Gözleri dolmuştu ve sesi titriyordu. Hakim Bey kocaya sordu; o da *“evet ben yaptım”* dedi. Bacaktaki ütü yanığının koca tarafından yapıldığı zapta geçti.

Ayağa kalktım ve söz alarak; *“Sayın Hakim'im, bu olayı özellikle dilekçeme yazmamış, “fili tecavüzlerin başlama-*

si" ibaresiyle yetinmiştim. Zira Ordu Mensup-larının boşanma kararları dosyalarına girer ve boşanma nedenleri sicillerine etkili olur. "Agresif davranışlar" ve "füili darp halleri"nin terfilerinde dikkate alındığını biliyorum. Bu nedenle, ütü olayını kararınızın gerekçesi yönünden takdirlerinize arz ediyorum. Avukatlık onurlu bir meslektir. Boşanma kararı dışında "bağcıyı dövmek" gibi bir durum, anılan onurla bağdaşmaz", dedim. Davalı vekili de aynı beyana katıldı; boşanma istedi; Hakim duruşmayı bitirdi; kısa boşanma kararını tefhim etti.

On gün sonra kararı almak için mahkeme kalemine gittiğimde, Hakim Bey'in beni görmek istediğini söylediler. Odasına gittim, yalnızdı. Çay içiyordu. Gülerek karşıladı ve oturmamı istedi. Telefonla bana da çay getirmelerini söyledi. Oturdum. Hakim Bey bana hitaben, "genç meslektaşım, ben ailenin kutsal bir kurum olduğuna inandığım için kolay kolay boşanma kararı vermiyorum. Ancak, o gün, sizin davranışınızı ve özellikle son cümlelerinizi çok beğendim. Beni yanlış bir karar vermekten kurtardığınızı söylemek isterim," dedi.

Masasında duran dosyalar arasından benim dosyama çekip, içinden imzalanmış kararı elime vererek okumamı istedi. Gerekçede, bacaktaki ütü izinden bahis yoktu. Tekrar teşekkür ettim. Çok genç yaşımda aldığım bu iltifatı, meslek hayatımda hiç unutmadım. Kendisini rahmetle anıyorum.

MESLEKTE 35 YIL

Sayın Başkanım,
Sayın Konuklar,
Değerli Meslektaşlarım,

Bundan 25 yıl önce, Baro Yönetim Kurulu'nda ilk defa görev aldığım 1963 yılında yapılan bir jübileyi hatırlıyorum. Meslekte 40 ve daha yukarı yıllarını doldurmuş meslektaşlanmıza, Taksim Belediye Gazinosu'ndaki toplantıda "*Onur Plaketleri*" verilmisti. Yanılmıyorsam Baromuz ilk defa böyle bir jübile yapıyordu. Bugün hepsini rahmetle andığım o zarif üstatlarımdan toplantıya katılabilenler 15-20 kişiydiler. Hepsinin yüzlerinde ki çocuksu heyecanı ve gözlerindeki derin mutluluğu zevkle temaşa etmiş, duygulanmışım.

Yıllar ne çabuk geçti. 0 gün bana erişilmez bir süre gibi gelen meslek kıdemine bugün çoğu sınıf arkadaşım olan 93 meslekdaşımınla birlikte eriştik. Aynı çocuksu heyecanı ve aynı mutluluğu şimdi bizler yaşıyoruz. Tanrıya ne kadar şükretsek azdır.

İnsanı insan yapan hasletlerin başında vefa duygusu gelir. Bu duygu meslek kuruluşlarında bir yandan meslektaşlar arasındaki dayanışmayı pekiştirir, bir yandan da mesleğe saygınlık kazandırıp, katılmaları teşvik eder. Baromuzun her yıl özenle yerine getirdiği bu geleneğin bir halkası olarak bugün düzenlenen bu güzel toplantı için, bütün arkadaşlarım adına kadirşinaz "*Başkanımıza ve Yönetim Kuruluna*" candan teşekkür ediyorum.

Avukatlıkta 35 yıl... keşke Tarancı gibi yolun yarısı diyebilsek keşke Dente gibi ortasında olsak ömrün: Heyhat eriştiğimiz yaş sınırının % 60'ını kaplayan bu yıllar öğrencilik dönemini çıkardığımızda bütün bir ömrü ifade ediyor. Durmadan ve dinlenmeden, insan ihtiraslarının yarattığı fırtınalar içinde DOĞRU'yu bulmağa, İYİ ve GÜZEL olanı yapmağa çalışmak, kendimizden önce vekaletini üstlendiğimiz müvekkillerimizin meşru haklarını savunmayı düşünmek ve her gün yeniden ahlak ve fazilet sinavi vermek ve bunları bıkmadan ve usanmadan 35 yıl tekrar etmek: Galiba mesleğimizin kutsal çilesi bu. Peki bizim bu çile'ye tutkumuz nereden geliyor? Bunu salt "geçim zoru"na bağlamak, sırf "vekalet ücreti" için çekmek biraz hafif kalmıyor mu?

Tutkumuz, hukukçunun doğasındaki "*insan sevgisi*" ve "*hukuka, onun üstünlüğüne*" olan inancımızdan geliyor. Ancak bu inanca "*tembel, katı ve acımasız olan*" topluma karşı "*insanı*" ve onun "dokunulmaz hakları" ni savunabiliyoruz. Mesleğimizin büyüleyen sihri buradadır. Bunun ise para ile ölçülebilecek yanı yoktur.

Görüyorum ki yıllar kimimizin saçını dökmüş, kimimizinkini ağartmış. Hemen hepimizin fizik görüntüsünde ufak, tefek rötüşler yapmış. Ne gam.. Herşeye rağmen yıllar, meslek onuruyla özdeşleşen ONURUMUZ'u bozamamış, yüreğimizdeki insan sevgisini azaltmamış hukukun üstünlüğüne ve adalete olan inancımızı yıkamamış, mesleğe duyduğumuz saygıyı sarsamamıştır. Onun için hepimiz, aynı şevkle göreve devam diyoruz... Bu güzel toplantıda, yola beraber çıktığımız halde, kaderin aramızdan erken ayırdığı aziz meslekdaşlarımı

rahmetle anmadan geçemeyeceğim.

Bu vesile ile 35 yıl boyunca sevgi ve şevkatleriyle bizlere mutluluk verip çilemizi paylaşan, çalışma azim ve direncimizi güçlendiren, acılı ve sıkıntılı günlerimizde teselli veren ve daima gölgede kalmayı tercih eden fedakar eşlerimize, başarılarımızın görünmez mimarları olarak, huzurlarınızda gönül dolusu şükranlarımızı ve saygılarımızı sunmayı zevkli bir görev sayıyorum.

Bu mutlu günümüze onur veren ve beni sabırla dinlemek lütfunda bulunan siz davetlilerimize çok tesekkür ediyor, saygılarımı sunuyorum.

05.04.1988

Av. Fadıl ALTOP

MARMARA ÜNİVERSİTESİ
KONFERANS SALONU

Meslekte 35. Yıl Konuşması'nın yapıldığı salondan fotoğraflar

Avukatlık Onur Belgesi

Av.SAHİR TALAT AKEV

Av.FİKRET ARMAĞAN

Av.NAFİ PAKEL

Av.YUSUF ÇİFTÇİ

Av.SÜHA BURÇKIN

Av.MEHMET ÇAKIRCA

İstanbul Barosu Başkanlığı

Mesleğimize 35 yılın üzerinde emek veren üstadımız

Av.FADİL ALTOP' a

meslektaşlarımızın şükranlarını saygı ile sunar.

SAYMAN ÜYE
Av.ALPRAY SARIÖĞLU

GN. SK.
Av.BERRA BESLER

S. 4.1988
BAŞKAN
Av.SELAHATTİN SÜLHİ

BSK VR
Av.AYDIN KAZANO

[Signature]

[Signature]

[Signature]

[Signature]

İSTANBUL BAROSU BÜLTENİ

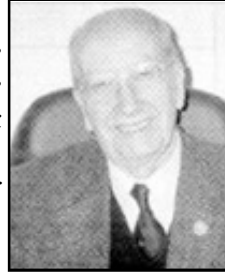
2005 Şubat Sayısı

Av. Fadıl ALTOP Söyleşisi

Genç Avukatların Işığı:

Av. Fadıl Altop

“Mesleğin kutsallığını gördüm ve inanarak yaptım; bunu yaparken de hizmetin hiçbir zaman parayla ölçülecek bir Şey olmadığına kanaat getirdim. Çünkü böyle bir haksızlıkla çok fakir bir insan da karşı karŐuya kalabilir.”

Av. Süreyya Turan: *Avukatlık mesleğini isteyerek mi seçtiniz?*

Av. Fadıl Altop: Ben avukatlık mesleğini hiç düŐünmedim. İsteğim doktorluktu. Ancak liseyi bitirdiğim yıl yeni bir sistem getirilmiŐti. Edebiyat bölümünde olduğum için sosyal bilimlere girmem gerekti. Çaresiz olarak Hukuk Fakültesine yazıldım. Bu arada hem okuyor hem de mcellithanede çalıŐıyordum. Sahip olduğum kitaplardan bir çoğunu kendim ciltledim. Okuyarak, çalıŐarak hayat niversitesinden mezun oldum.

Av.Turan: *Peki hukuku sevdiniz mi?*

Av.Altop: Sevdiren etkenler vardı. Örneğin **Ord. Prof. Dr. Ali Fuat Başgil**. Bu hocalarımızın derslerinden büyük zevk aldım. Hıfzı Veldet Velidedeoğlu hocamın derslerinin dört saatlik bölümünde iki saat ders yapılır. Uzunca bir ara verildikten sonra iki saatte de sorular yanıtlanırdı. Öğrenciler anlatılan dersle ilgili olarak sorular hazırlar, hoca bu soruları alır, asistanıyla odasına çekilir ve ilginç olanlar derste ele alınırdı. Yani öğrenci ister istemez dersin içine çekilirdi. Derslerde hayatın kendisini öğreniyorduk. Fakülteyi öylesine seviyordum ki, Haziran'da doğrudan sınıfı geçen beş kişiden biri oldum. Bugün tekrar üniversiteye girme şansın olsa, yine Hukuk Fakültesini seçerim. Ya bir avukat, ya da bir hakim olmak isterim. Yoksa bir şirkete genel müdür olmak için hatta büyükelçi olmak için bile hukuk okumalı. Aslında her meslek eğitiminde kişilere hukuk bilgisinin verilmesinden yanayım. Yönetici mesleklerde bu bilgiye daha çok ihtiyaç oluyor.

Av. Turan: *Avukatlık mesleğini nasıl tanımlarsınız?*

Av. Altop: Meslekte elli yılını dolduranlara törenle plaket verilmişti. Ben o törende kısa bir konuşma yaptım. Sorunuzun da tam cevabı gibi bir şey. Hatırimda kaldığına göre şöyle: Avukatlık durmadan dinlenmeden insan ihtiraslarının yarattığı fırtınalar içinde hep doğruyu bulmaya, iyi ve güzel olanı yapmaya çalışmak, kendinizden önce vekaletini üstlendiğiniz müvekkilinizin meşru haklarını savunmayı düşünmek ve hergün yeniden ahlak ve fazilet sınavı vermek, bunları bıkmadan usanmadan ömür boyu ömür boyu tekrar etmektir. Bu bana göre mesleğimizin kutsal çilesidir. Peki bizim bu çileye tutkumuz nereden gelir? Bunu salt geçim zoruna bağlamak sırf vekalet ücreti için çalışmak, bana göre biraz hafif kalır. Tutkumuz hukukçunun doğasındaki

insan sevgisidir. Bu tutku, hukuka ve onun üstünlüğüne olan inancımızdan geliyor bence.

Av. Turan: *Sizce kamu hizmeti yapan avukatın başarı ölçütleri nelerdir?*

Av. Altop: Size avukat olmadan önce doktor olmak istediğimi söylemiştim.

Hayatın ölümle kalım arasındaki çizgisinde bir hastalığa yakalanan insana en iyi hizmet verebilecek mesleğin doktorluk olduğunu düşündüğüm için doktor olmayı çok istiyordum. Ama avukatlığım sırasında insanlara en az doktor kadar, haklarının gasp edildiği yerde yani o hakkı almak için ya ölmek yada hukuk çizgisinde olan insanın dürüst bir avukata, dürüst bir hekime ihtiyacının doktor kadar gerekli olduğunu gördüm. Mesleğin kutsallığını gördüm ve inanarak yaptım; bunu yaparken de hizmetin hiçbir zaman parayla ölçülecek bir şey olmadığına kanaat getirdim. Çünkü böyle bir haksızlıkla çok fakir bir insan da karşıya kalabilir.

Avukatın hümanist bir adama olması gerekir. Engin bir kültüre sahip olması gerekir. İnsan psikolojisini çok iyi bilmesi gerekir. Muhtaç olan kişiye de karşılık beklemeden yardım etmesi gerekir Buna avukatlık kanununda da cevaz var. Yapabilirsiniz. Bazı yerlerde de hayır duası almak daha iyidir diye düşünüyorum.

Av. Turan: *Staj Eğitim Merkezinde neler anlatıyorsunuz?*

Av. Altop: Staj Eğitim Merkezindeki derslerde, okuldaki dersleri tekrar etmek bence yanlış. Orada avukat cüppesini giyen genç arkadaşımın uygulama da başına neler gelecek? Avukatlık cüppesini giydiği andan itibaren nelerle karşılaşacak? Başına neler gelecek? Bunları nasıl

yenmesi lazım? Hayattan örnekler vererek stajyerlere anlatmak gerek . Bizde bunu yapıyoruz.

Av. Turan: *Bize ilginç bulduğunuz bir anınızı anlatırmısınız?*

Av. Altop: Davudi sesli bir meslektaşımız Yargıtay'da savunma yaparken birden susuyor. Mahkeme Başkanı "devam edin" diyor. Avukat, "devam edemem efendim, heyette inhilal -eksilme- var, üyeniz alem-i kazada, alem-i rüyaya intikal etmiş, avdetini bekliyorum" diyor. Bunun üzerine Mahkeme Başkanı duruşmayı tatil ediyor ve başka bir üyeyle duruşmaya devam ediyor.

Yine aynı davudi sesli meslektaşımız bir duruşma sırasındayken hakim, çok sert bir ifade ile " bu nasıl yazılı" der. Avukat döner kapıya bakar, tekrar döner cama bakar, Neden sonra hakin, "size söylüyorum avukat bey nereye bakıyorsunuz ?" diye sorunca Avukat, "makam-ı kazaya uygun olmayan sesler duydum, nereden geldiğine bakıyorum " der. Mahkeme Başkanı duruşmaya ara verir. Bunlar meslekte gözlemleyerek edindiğim tecrübelerdir.

Av. Turan: *Çok teşekkür ederim.*

Av. Altop: Ben de size başarılar dilerim.

İÇİNDEKİLER

Önsöz	9
Avukatlıkta 50 Yıl	11
Başlarken	11
Avukatlığı Kurallarına Göre Uygulamak	15
Anılar	31
Avukatlık Kutsal Bir Meslektir	47
Nafaka Niye Verilir	51
Unutulmuş Başkan " <i>Ferruh Dereli</i> "	53
Çocuk Kimden	65
Sen Körsün	69
Şimdi Ne Diyeceğim Avukat Bey	71
Başkan Cahit Tunger	73
Davayı Kim Sonuçlandırdı	85
Kimse Mal Kaldıramaz	89
Hangi Anne	93
Cesareti Yüreğinde Hakim	99
Belediyeden Tasdikli Tarifeniz Nerede	105
Arkadaş Hatırı Şahitliği	109
Esrar Davası	115
Hakim Cemal Batur	119
Bir Boşanma Davası	123
Meslekte 35 Yıl	127
İstanbul Barosu Bülteni - Söyleşi	135